

**VERGİSEL AMAÇLARLA BANKALARDAN
BİLGİ ALINMASI OLANAKLARININ
ARTIRILMASI**

Çeviren:

Hesap Uzmanları Kurulunca çevrilmiştir.

Mali İşler Komitesi, C(97)64/FINAL sayılı Konsey Kararı hükümlerine uygun olarak
bu raporun gizliliğini kaldırmış ve yayımlanmasını uygun görmüştür

Bu kitap OECD'den alınan izinle türkçeye çevrilmiştir.

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA ÖRGÜTÜ

14 Aralık 1960 tarihinde Paris'te imzalanan ve 30 Eylül 1961 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmasına göre, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) aşağıdaki amaçları gerçekleştirmek üzere politikalar geliştirmekle yükümlüdür:

- bir yandan finansal istikrarı korurken, mümkün olan en yüksek sürdürülebilir ekonomik büyüme ve istihdamın sağlanması ve Üye ülkelerin yaşam standartlarının yükseltilmesi suretiyle dünya ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunmak;

- ekonomik gelişme sürecinde Üye olan ve olmayan ülkelerin sağlıklı ekonomik genişlemesine katkıda bulunmak; ve

- çok taraflı ve uluslararası yükümlülüklerle uygun olarak ayrımcılık yapmama temelinde dünya ticaretinin genişlemesine katkıda bulunmak.

OECD'nin kurucu üyeleri; Avusturya, Belçika, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, Yunanistan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Portekiz, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, İngiltere ve ABD'dir. Aşağıda yer alan ülkeler yanlarında gösterilen tarihlerde katılma suretiyle Üye olmuşlardır: Japonya (28 Nisan 1964), Finlandiya (28 Ocak 1969), Avustralya (7 Haziran 1971), Yeni Zelanda (29 Mayıs 1973), Meksika (18 Mayıs 1994), Çek Cumhuriyeti (21 Aralık 1995), Macaristan (7 Mayıs 1996), Polonya (22 Kasım 1996) ve Kore (12 Aralık 1996). Avrupa Topluluğu Komisyonu OECD çalışmalarına katılmaktadır (OECD Antlaşmasının 13. Maddesi).

Bu kitap Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu'nun sorumluluğu altında *Improving Access to Bank Information for Tax Purposes/ Améliorer l'accès aux renseignements bancaires a des fins fiscales* başlığıyla yayınlanan İngilizce ve Fransızca orjinal nüshalarından Türkçeye çevrilmiştir. Telif OECD, 2000.

Türkçe çevirinin kalitesinden ve orjinal metinle arasındaki uyumdan OECD sorumlu değildir.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	4
Bölüm I Genel Bilgi ve Vergisel Amaçlarla Bankalardan Bilgi Alınması Olanakları Artırılması İçin Gereken Önlemler.....	5
A. Genel Bilgi.....	5
B. Vergisel Amaçlarla Bankalardan Bilgi Alınması Olanaklarının Artırılması İçin Gereken Önlemler.....	10
Bölüm II Banka Bilgilerinin Gizliliği-Geleneksel ve Yeni Boyutlar.....	14
Banka Bilgilerinin Gizliliğinin Önemi.....	14
Banka Bilgilerinin Gizliliğinin Vergi İdaresi ve Hukuk Uygulamalarına Etkisi.....	15
Küreselleşme ve Finansal Piyasaların Liberalleşmesi.....	18
Elektronik Ticaret ve Elektronik Para.....	19
Kara Para Aklama ve Vergi Suçları.....	20
Bölüm III Bankalardan Vergisel Amaçlarla Bilgi Alınmamasının Olumsuz Sonuçları Ulusal Düzeydeki Olumsuz Sonuçlar.....	24
Ulusal Düzeydeki Olumsuz Sonuçlar.....	24
Uluslararası Düzeydeki Olumsuz Sonuçlar.....	25
Bölüm IV Ülke Uygulamaları ve Gelişimi-- Yönetici Özeti.....	27
Banka Bilgilerinin Gizliliğinin Hukuki Temeli.....	27
Gizliliğin İstisnaları.....	27
Banka Hesaplarına İlişkin Bilgi Talebi.....	28
Hesap Hareketlerinde Kullanılan Araçlar.....	29
Vergi İdaresince Bankalardan Bilgi Alınması.....	29
Vergi Anlaşmaları Kapsamında Bilgi Alışverişi.....	30
Vergi Konusunda Diğer Bilgi Alışverişi Araç ve Mekanizmaları.....	33
Vergi Mükellefinin Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	34
Faiz Gelirleri: Faiz Gelirlerinin Vergilendirilmesinde Kaynakta Stopaj Uygulaması..	35
Bankalardan Bilgi Alınmasında Yeni Eğilimler.....	35
Bankaların Elleriindeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Kanunlarda Yapılması Önerilen Değişiklikler.....	36
Mevcut Uygulamalardan Çıkartılacak Sonuçlar.....	36
EK: I Döviz Varlık ve Borçları.....	38
EK: II	
Vergisel Amaçlarla Bankalardan Bilgi Alınmasında Ülke Uygulamaları Konulu Araştırma.....	42
Banka Bilgilerinin Gizliliği Konusunda Genel Bilgi.....	42
Bankaların Vergisel Konular Dışında Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	50
Vergisel Amaçlarla Bankalardan Bilgi Alınabilmesi.....	52
Tam mükelleflerin yurt dışındaki banka hesaplarını bildirme yükümlülüğü.....	74
Banka bilgilerinin uluslararası anlaşmalara taraf ülkelere verilmesine ilişkin ülke uygulamaları.....	76
Banka bilgilerine ulaşılması konusundaki eğilimler.....	79

ÖNSÖZ

Bu rapor bankaların ve diğer finans kuruluşlarının elinde bulunan bilgilerin vergisel amaçlarla alışverişi hususundaki uluslararası işbirliğini geliştirecek yolların araştırılması için Mali İşler Komitesi tarafından hazırlanmıştır.

Raporun temel amaçları:

- OECD üyesi ülkelerin bankalardan bilgi alma konusundaki mevcut uygulamalarını tesbit etmek;
- bankalardan vergisel amaçlarla bilgi alma olanaklarını artırmak üzere önlemler tavsiye etmektir.

Her ne kadar vergi idareleri arasındaki bilgi alışverişi bir kaç şekil altında mümkün olsa da, bu raporda belli bir vergi mükellefine yönelik bilgi talebi üzerine yapılacak bilgi alışverişi üzerinde durulmaktadır. Komite sınır aşırı faiz ödemelerinin stopaja tabi tutulması ve/veya gerektiği şekilde vergilendirilmesini sağlamak üzere bilgi alışverişinin devamlı ve kendiliğinden yapılabilmesi olanaklarının geliştirilmesi hususunu araştırmakta olup; bu konudaki gelişmeler daha sonra gözden geçirilecektir.

Raporun 20. Paragrafında da belirtildiği üzere Mali İşler Komitesi, vergi idarelerinin gelir toplama ve etkin bir bilgi alışverişi sağlama konusundaki görevlerini tam olarak yerine getirebilmeleri için, dolaylı veya dolaysız olarak, her türlü vergisel amaçla banka bilgilerine ulaşabilmelerine tüm OECD ülkelerince izin verilmesinin en ideal çözüm olduğu görüşündedir. OECD ülkelerinin büyük çoğunluğu bu raporda yer alan önlemlerin bu konudaki ilk adımları oluşturduğu görüşündedir ve burada yer alan önerilerden daha ileri önlemleri uygulamaya koymuş olup; bütün ülkelerin de bu yolu izlemesi gerektiğine inanmaktadırlar. Ancak bazı OECD ülkeleri, vergi idaresinin bankalardan bilgi almasının önemini kabul etmekle birlikte; mevcut koşullar altında ideal amaca varmalarının önünde büyük güçlükler bulunduğu kanısındadırlar. Bu nedenle OECD ülkeleri, devam etmekte olan diyalogun taraflarından biri olarak, mevcut durumda paragraf 21’de belirtildiği şekilde hareket edilmesini işbirliğiyle kararlaştırmışlardır. Bu ülkeler, özellikle banka bilgilerinin gizliliğinin gerçek ve tüzel kişilerin finansal işlemlerinin gizliliğinin korunmasında oynadığı meşru rolün genel olarak kabul edildiği hususunu da gözönüne alarak, bu konudaki diyalogun, vergi alanındaki uluslararası işbirliğinin geliştirilmesine yönelik daha geniş kapsamlı mevcut diyalogla birlikte devamı konusunda anlaşmaya varmışlardır. Üye ülkeler bu raporda yer alan ve OECD’nin vergi alanındaki diğer tüm önerilerinde olduğu gibi bağlayıcılığı bulunmayan önerilerinin, devam etmekte olan diyaloga temel olarak alınması konusunda da görüşbirliğine varmışlardır.

BÖLÜM I

GENEL BİLGİ VE VERGİSEL AMAÇLARLA BANKALARDAN BİLGİ ALINMASI OLANAKLARININ ARTIRILMASI İÇİN GEREKEN ÖNLEMLER

A. Genel Bilgi

1. Banka bilgilerinde gizliliğin, genel olarak gerçek ve tüzel kişilerin finansal ilişkilerinin gizliliğinin korunması gerektiği ilkesinin doğal sonucu olduğu kabul edilir. Banka bilgilerinin gizliliği, müşterisiyle ilişkisinin bankayı tüm müşteri işlemlerinde gizliliğe zorlamasından doğar. Bütün ülkeler, az veya çok bankalara müşterilerinin bilgilerini üçüncü şahıslara açıklamayı reddetme yetki ve mecburiyetini verir. Üçüncü şahıslarca bu bilgilerin elde edilmesi, hesap sahibinin özel yaşamının dokunulmazlığı hakkını ihlal ederek, ticari ve finansal refahına muhtemel bir tehdit oluşturabilir.

2. Bununla birlikte, vergi idaresi de dahil, kamu yetkililerine karşı banka bilgilerinin gizliliği ilkesinin uygulanması, mükelleflere yasal olmayan faaliyetlerini saklama ve vergiden kaçma imkanı verebilir. Vergi yasalarının da içinde bulunduğu bir çok yasanın etkin bir şekilde uygulanabilmesi, finansal işlemlere ilişkin kayıtlara ulaşılmasını ve analizini gerektirir. Finansal kayıt ve işlemlerin yasa uygulayıcılarından gizlenebilmesi veya bu bilgilere ulaşılmasının reddedilebilmesi, vergi de dahil olmak üzere hukuk alanında, kaçakçılık ve kanun hükümlerinden kaçınmaya olanak verebilir.

3. Tüm OECD üyesi ülkeler, kara para aklama gibi belirli alanlarda yasa gücünün uygulanmasında banka bilgilerinin kamu idaresince elde edilmesine izin verilmesinin önemini kabul etmektedir. Ayrıca OECD üyelerinin tümü, en azından bazı vergisel konularda vergi idarelerinin dolaylı veya dolaysız olarak banka bilgilerine ulaşabilmesine olanak sağlamaktadır¹. IV. Bölümde özetlenmiş bulunan “vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasında üye ülke uygulamaları”yla ilgili yapılan bir araştırma (Ek II), bu tür bilgilere ulaşılmasının kapsam ve araçlarının ülkeden ülkeye değiştiğini göstermektedir. Üye ülkelerin çoğunluğu, vergi idarelerinin vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alabilmesine genellikle izin verirken; az sayıdaki ülke, bu bilgilerin alınmasını vergi kaçakçılığı gibi durumlarla sınırlamaktadır.

4. Bankalardan bilgi alınabilmesi, üye ülkelerin kendi parlamentolarınca kabul edilen vergi kanunlarının vergi idaresi tarafından etkin bir şekilde uygulanabilmesine olanak sağlar. OECD’ye üye ülkeler, OECD’nin Örnek Çifte Vergilendirme Anlaşmasında yer alan ve vergileme hakkının ya kaynak ülkede veya yerleşim ülkesinde bulunması gerektiği prensiplerinden, yerleşim ülkesinde vergilendirme prensibini uygulamaktadırlar. Yerleşim ülkesinde vergilendirme prensibinin gerektiği gibi uygulanabilmesi, vergi idaresinin belirli durumlarda ulusal ya da yabancı bankalardan bilgi alabilmesini gerektirir. Vergi idarelerinin özel durumlar için

¹Ödenmesi gereken verginin doğruluğunun kontrolü, sağlanması ve tahsili ile vergi suçlarının takibi ve soruşturulması vergi idaresi tarafından (dolaylı veya dolaysız olarak adli veya diğer merciler vasıtasıyla) üstlenilen faaliyetler olup; bu Raporda genel olarak “vergi idaresinin amaçları” veya “vergi amaçları” olarak ifade edilmiştir.

bankalardan isteyebileceği bilgiler, yatırılan ve çekilen paralar hakkındaki bilgiler (örneğin yasal veya yasa dışı yollarla elde edilmiş kayıt dışı kazançların tesbiti, haksız indirim uygulamalarının, “back to back” borç verme işlemleriyle gerçek dışı işlemlerin, para kaynaklarının, yabancı ülkelerde resmi görevlilere verilen rüşvet ve yapılan diğer şaibeli ödemelerin belirlenebilmesi için), imza kartları, (örneğin bir tüzel kişiliğin belirlenmesi, görünüşte birbiriyle ilişkisiz mükellefler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için) ve faiz gelirlerini kapsar. Vergi idaresi için banka bilgileri, vergi matrahının doğruluğunun belirlenmesi ve verginin tahsili açısından önemlidir.

5. Bankalardan bilgi alınması bir kaç şekil altında gerçekleşebilir. OECD’ye üye ülkelerin büyük bir bölümünde, belli bir vergi mükellefinin banka hesabı hakkında yargısal ya da idari usuller çerçevesinde dolaylı ya da dolaysız olarak bankalardan bilgi sağlanabilmektedir. Bazı üye ülkelerin vergi idareleri, belirli koşullar altında bankalara ait işyerlerine girerek, gerekli bilgiyi banka hesaplarından doğrudan elde edebilme yetkisine de sahiptir. Diğer bazı üye ülkelerin vergi idareleri, merkezi veri tabanını kullanarak banka bilgilerine doğrudan ulaşabilmektedir. Başka bazı ülkelerdeki vergi idareleri ise, doğrudan bu bilgilere ulaşmada daha sınırlı olanaklara sahip olup; idari duruşma, bilgi isteme, yargı kararı vb. dolaylı yollarla bilgi toplayabilmektedir. Ayrıca bankalar, bir çok vergi idaresine belirli türdeki bilgileri devamlı ve kendiliğinden (otomatik olarak) vermektedir. Bu durum, ulusal vergi idaresinin çalışmalarını kolaylaştırmakta ve vergi anlaşmalarına taraf ülkelere devamlı ve kendiliğinden verilebilecek bilgi türlerini genişletmektedir. Bu tür devamlı ve kendiliğinden bilgi verilmesi, mükelleflere de yarar sağlayabilmektedir. Örneğin; bazı ülkelerde bu tür bilgiler, beyannamelerin idare tarafından hazırlanması olanağını sağlayarak mükellefleri ayrıca beyan yükümlülüğünden kurtarmaktadır. Bu raporda üzerinde durulan husus, vergi idaresinin doğrudan veya yargı veya diğer yetkili makamlar aracılığıyla belirli bir olayla ilgili olabilecek bilgiyi bankalardan almasıdır. Banka bilgilerinin devamlı ve kendiliğinden karşılıklı alışverişi konusu, sınır aşırı faiz ödemelerinin stopaja tabi tutulması ve/veya etkin bir şekilde vergilendirilmesi hususundaki çalışmada göz önüne alınacaktır.

6. Vergi idaresinin bankalardan dolaylı veya dolaysız olarak bilgi almasına izin verilmesi, sözkonusu bilginin gizliliğini ihlal etmez. Bütün OECD ülkelerinde banka bilgileri de dahil olmak üzere, tüm mükellef bilgilerinin kullanımı konusunda vergi idareleri sıkı bir kontrol altında tutulmaktadır. Ayrıca tüm OECD ülkelerinde, vergi bilgilerinin gizliliğinin ihlaline karşı çok ağır cezaları içeren katı kurallar bulunmaktadır. İkili vergi anlaşmalarındaki karşılıklı bilgi alışverişine yönelik kuralları düzenleyen OECD Örnek Çifte Vergilendirme Anlaşmasının 26.maddesi de vergi anlaşmaları çerçevesinde yapılan bilgi alışverişinde, sözkonusu bilgilerin gizliliğini korumaya yönelik hükümler içermektedir.

7. Vergi idaresinin bankalardan bilgi almasının engellenmesi, gerek ulusal gerekse uluslararası alanda olumsuz sonuçlar ortaya çıkartabilmektedir. Ulusal düzeyde vergi idarelerinin ödenmesi gereken vergiyi doğru olarak hesaplamasını ve tahsilini engellerken; mükellefler arasında da vergi eşitsizliği yaratabilmektedir. Bazı vergi mükellefleri, finansal olanaklardan ve teknolojiden yararlanarak, yasal olarak ödemeleri gereken vergiden kaçmak amacıyla, banka bilgilerinin vergi idarelerinden gizlenmesine olanak sağlayan ülkelerdeki finans kuruluşlarını kullanmakta; bu husus da vergi yükü dağılımını bozarak, vergi sisteminin adaleti hakkında şüphelere yol

açmaktadır. Vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınamaması, bazı gelir türlerinin tümüyle vergi dışı kalmasına neden olmakta; böylece farklı gelir kategorileri arasında eşitsizlikler doğmaktadır. Menkul sermaye iratları, gayri menkul sermaye iradı veya ücret gelirlerine göre haksız bir avantaj elde etmekte; ayrıca, bankalardan bilgi alınamaması vergi idaresinin vergi toplama giderleri ile mükelleflerin vergilerini öderken üstlenmek zorunda kalacakları ek yükümlülükleri artırmaktadır. Uluslararası düzeyde ise vergisel amaçlarla bankalardan yeterince bilgi alınamaması, vergi anlaşmaları çerçevesinde diğer taraf ülkelerin bilgi taleplerinin yerine getirilememesi nedeniyle vergi konusundaki uluslararası işbirliğini engelleyerek, ülkelerin bu konuda tek taraflı girişimlerine yol açmaktadır. Ayrıca ekonominin doğal gereklerine bağlı olması gereken sermaye ve finans hareketlerini, banka bilgilerinin gizlendiği ülkelere yöneltmek suretiyle yapay bir sapmaya uğratabilmektedir.

8. Bu sonuçlar, 1980'lerin başında OECD Mali İşler Komitesini (bundan sonra metinde Komite olarak belirtilecektir) bankaların elindeki bilgilerinin gizliliği konusunu ele almaya yöneltti. 1985 yılında Komite, "Vergileme ve Bankacılık Bilgilerinin Gizliliğinin Kötüye Kullanımı" başlıklı bir rapor hazırladı.(Bu rapor "Uluslararası Vergiden Kaçınma ve Vergi Kaçırma: Dört Araştırma" adlı 1987 tarihli OECD yayınında yer almıştır). Bu çalışma yukarıda belirtilen ulusal ve uluslararası düzeydeki olumsuz sonuçları ele alarak, vergi idarelerinin bankalardan bilgi alma olanaklarının sınırlı olduğu ülkelere, bu tür bilgilerin gizliliğinin vergi idarelerine karşı sınırlandırılmasını önermiş; bu amaçla sözkonusu ülkelerin vergi idarelerini, diğer OECD üyesi ülkelere ortaya çıkan bu yöndeki gelişmeleri ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası kuruluşların tavsiyelerini de örnek göstererek, hükümetleri nezdinde çaba harcamaya çağırmıştır.

9. 1985 yılındaki Raporda ayrıca, vergi idarelerince bankalardan elde edilebilecek verilerin karşılıklı bilgi alışverişi yoluyla daha ileri düzeyde kullanılması önerilmektedir. Rapor vergi idarelerine bu amaçla üç yol önermektedir. a) Banka bilgilerinin karşılıklı alışverişinin sorun yaratmayacağı görüşünün kabul edilmesi; b) OECD'nin Örnek Vergi Anlaşmasının 26. Maddesinin izin verdiği azami ölçüde bilgi alışverişi yapılması; ve c) Uygun durumlarda, tek yanlı olarak anlaşmaya taraf olan ülkelere bilgi sağlanmasıdır. Ancak 1985 yılındaki raporda² yer alan görüşlere tüm üye ülkeler katılmamıştır. Bununla birlikte yeterli olmasa da bu rapor, uygulamada bazı ilerlemeler sağlanmasına vesile olmuştur.

10. Vergi idaresinin faaliyette bulunduğu ekonomik, yasal ve teknolojik çevre 1985 yılı raporunun onaylanmasından bu yana büyük değişiklikler göstermiştir. Son on yıldaki teknolojik devrimle hızlanan küreselleşme, sınır ötesi işlemlerde patlama düzeyinde bir büyüme yaratmıştır. Özellikle bankacılık ve elektronik ticaret alanındaki teknolojik ilerlemeler, uluslararası bankacılığı yalnızca zengin kişilerin ve çok uluslu şirketlerin değil, geniş bir vergi mükellefi grubunun kullanımına açmıştır. OECD ülkeleri ve pek çok üye olmayan ülke tarafından kambiyo kontrollerinin kaldırılması da sınır ötesi finansal işlemlerin hızla büyümesi imkanını sağlamıştır. Bu yeni "ülke sınırı tanımayan bankacılık" dönemi, sınır ötesi işlemlerin artmasını sağlamış, ekonomik büyüme için yeni fırsatlar sunmuş ve dünya genelinde yaşam

² 1985 yılın Raporunda Avusturya, Lüksemburg, Portekiz ve İsviçre'nin Rapor metniyle ve Raporun 22 ve 24.paragraflarında yapılan önerilerle bağlı olmadıkları belirtilmektedir.

standardını yükseltmiştir. Ancak aynı zamanda dünya çapında, tüm vergi idarelerinin önüne çözülmesi gereken yeni sorunlar çıkarmıştır.

11. Küreselleşme, teknoloji ve sermaye hareketlerinin serbestleşmesi, ticari işlemler için yeni fırsatlar yaratmaktadır. Yukarıda belirtildiği gibi, bu fırsatlar nüfusun giderek büyüyen bir kısmının kullanımına açılmaktadır. Daha önce görülmemiş sayılardaki vergi mükellefi, yasal olarak ödemeleri gereken vergiden, banka bilgilerinin gizliliğinin daha kapsamlı olarak uygulandığı ülkeler üzerinden daha kolaylıkla kaçma olanağı bulunmaktadır. Böylece vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmamasının ve bunun sonucu olan olumsuzlukların yarattığı istismar olanağı, bu tür işlemlerde geçmişte bilgi kaynağı olarak kullanılan kambiyo kontrolü gibi geleneksel araçların da ortadan kalkmasıyla büyük ölçüde artmıştır. Vergi idarelerinin yasadışı faaliyet olanaklarında ve vergi mükelleflerinin vergiden kaçma konusunda ortaya çıkan benzer yeni fırsatları yakından izleyebilmesi daha da önem kazanmaktadır. Vergi idareleri, firmalar arasında yaratılan karmaşık işlemler ve yabancı bankalarda açılan hesaplar yoluyla faaliyetleri vergi idaresinin ıttılay dışında kalan kişilerin sayısındaki artıştan endişe etmektedir. Bir ülkenin vergisel amaçlarla bankalardan bilgi almayı sınırlandırma veya önleme yönündeki kararının, diğer ülkelerin vergi idarelerini olumsuz yönde etkilemesi olasılığı şimdiye kadar görülmemiş ölçüde artmıştır. Bu nedenlerden dolayı vergi idareleri, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasının sınırlandırılmasının yaratacağı aşağıdaki sonuçlardan giderek daha çok endişelenmektedir:

-Gerek tam, gerekse dar mükelleflerin ödemeleri gereken verginin, vergi idaresince doğru olarak tesbiti ve tahsilini güçleştirmesi;

-Vergi kanunlarına uymamak için teknolojinin yarattığı olanaklardan yararlanan vergi mükellefleri ile diğer vergi mükellefleri arasındaki vergi eşitsizliğini teşvik etmesi;

-Vergilendirmede menkul sermaye iratlarıyla gayri menkul sermaye iradları ve ücret gelirleri arasındaki eşitsizliği artırması;

-Vergi kanunlarına mükelleflerin gönüllü olarak uyma eğilimini zaafa uğratması;

-Vergi idaresinin vergi toplama ve vergi mükelleflerinin yasal yükümlülüklerini yerine getirme maliyetlerini artırması;

-Uluslararası sermaye akışında sapmaya neden olması ;

-Haksız vergi rekabetine katkıda bulunması ve

-Vergi idareleri arasındaki uluslararası işbirliğini engellemesidir.

12. Vergi idareleri, bu endişelerin ortadan kaldırılabilmesi için, güçlü bir uluslararası işbirliğinin gerekli olduğuna inanmaktadır.

13. Bu kapsamda Komite, Vergiden Kaçınma ve Vergi Kaçakçılığı Çalışma Grubunun vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınması konusunda üye ülkelerdeki mevcut uygulamaların gözden geçirilmesi ve bu bilgilere ulaşılması olanaklarının geliştirilmesi amacıyla yeni çözümler bulmak üzere yaptığı çalışma sonucunda hazırladığı tavsiye kararlarını onaylamıştır. Vergisel amaçlarla banka bilgilerine ulaşılmasına duyulan gereksinim başka amaçlarla yapılan çalışmalarda da vurgulanmıştır. Finansal piyasaların küreselleşmesi, sermaye ve gelirin vergilendirilmesi konulu bir raporda (1995 Raporu) banka bilgilerinin gizliliğine ilişkin hükümlerin sınırlandırılma yollarını araştırması Komiteye tavsiye edilmiştir.

14. Konsey tarafından 9 Nisan 1998'de³ onaylanan “zararlı vergi rekabeti; yeni doğmakta olan küresel bir sorun” başlıklı OECD raporunda; “zararlı vergi rekabetinin önlenmesi kapsamında, vergi idarelerinin bankalardan bilgi almasını kolaylaştırmak üzere konuya ilişkin kanun, yönetmelik ve uygulamaların üye ülkeler tarafından gözden geçirilmesi.”⁴ tavsiye edilmektedir.

15. 1995 Yılı Raporunda ayrıca, sınır ötesi faiz hareketlerinin vergilendirilmesi sorununun bilgi alışverişi veya stopaj uygulanması yollarından birinin ya da her ikisinin birlikte kullanılması suretiyle çözülebilmesinin olanaklı olup olmadığının tesbiti ve bunun teknik yönleri üzerine Komite tarafından bir araştırma yapılması tavsiye edilmiştir. Vergiden Kaçınma ve Vergi Kaçakçılığı Çalışma Grubu (Yaratıcı Finansal İşlemler Özel Grubunun da yardımıyla) bu konudaki fizibilite çalışmasını sürdürmektedir. Avrupa Birliği de gerçek kişilerin sınır ötesi faiz gelirlerinin vergilendirilmesi sorunu üzerinde çalışmaktadır. AB Komisyonu, yakın zamanlarda Com(98)295 FINAL sayılı bir Direktif teklifi hazırlamıştır. Kabul edilmesi durumunda sözkonusu Direktif, üye ülkelerin diğer AB ülkelerinde yerleşik (tam mükellef) gerçek kişilere yaptıkları sınır ötesi faiz ödemelerinde %20 Gelir Vergisi stopajı yapmaları veya bu tür faiz ödemeleriyle ilgili olarak bu ülkelere kendiliğinden ve devamlı (otomatik) olarak bilgi sağlamaları şeklindeki iki seçenektan birini uygulamalarını öngörmektedir.

16. Vergi idarelerinin vergisel amaçlarla bankalardan bilgi almasına izin verilmesinin, kara para aklanmanın önlenmesi yanında, diğer yasaların uygulanmasını da destekleyici bir etkiye sahip olduğu, ülkeler tarafından giderek daha çok kabul edilmektedir. Bazı suçlular, finansal kuruluşları kullanmak suretiyle kara para aklama önlemlerinden kaçınmaya çalışmaktadırlar. Bunu vergi kaçakçılığı yaptıklarını, bu hususun da kara para kapsamının dışında kaldığını, dolayısıyla kara para aklama mevzuatının kendilerine uygulanamayacağı iddiasıyla yapmaktadırlar. Finansal Eylem Görev Gücü (FATF)⁵ son zamanlarda bu sorunu çözmek üzere bazı adımlar atmıştır.

³ Lüksemburg ve İsviçre zararlı vergi rekabeti raporunu, sözkonusu raporun II. Ekinde yer alan gerekçelerle onaylamaktan imtina etmiştir.

⁴ 1 Aralık 1997 tarihinde AB Bakanlarının üzerinde anlaşmaya vardığı ticari faaliyetlerin vergilendirilmesine ilişkin AB mevzuatında vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınması konusuna değinilmemekle birlikte, vergi alanında işbirliği konusunda uluslararası düzeyde ortaya çıkan olumlu gelişmeye dikkat çekilmektedir.

⁵ FAFT 24 OECD ülkesi, Hong Kong, Singapur, Avrupa Komisyonu ve Körfez İşbirliği Konseyinin katılımıyla oluşmaktadır.

17. 8 Mayıs 1998 tarihinde G-7 ülkeleri Maliye Bakanları toplantısının sonuç bildirgesinde; G-7 ülkelerinin, kara para aklamayla mücadele olanaklarını artırmak amacıyla, vergiyle ilgili suçlarla etkin bir şekilde mücadele etmek konusunda anlaşmaya vardıkları belirtilmiştir. Bu anlaşmanın amaçları şunlardır: 1) kara para aklamayla mücadele sistemleri çerçevesinde şüpheli görülen işlemlerin, aynı zamanda vergi kaçırma amacı taşıması halinde de diğer ülkelere rapor edilmesinin güvence altına alınması, 2) kara para konusunda yetkili kuruluşların vergiyle ilgili suçların soruşturulmasına yardımcı olmak üzere vergi idarelerine bilgi sağlamasına mümkün olduğunca izin verilmesi, 3) bu tür bilgilerin, kendi vergi idarelerine sağlandığı koşullar altında başka ülkelere de verilmesi, 4) bu tür bilgilerin vergisel amaçlarla, kara paranın aklanması sisteminin etkinliğini zayıflatmayacak şekilde kullanılması. FATF ve Komite, G-7'ler tarafından ortaya atılan bu konuları da kapsayacak şekilde kendi çalışma programlarını genişletme kararı almışlardır.

18. Bu son girişimler, vergisel amaçlarla bankalardan daha fazla bilgi alınabilmesi konusundaki artan ilgiyi yansıtmaktadır. Komite vergisel amaçlarla banka bilgilerine ulaşılması konusunda önemli bir adım atarak, OECD üyeliği için başvuran ülkelere “vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınabilmesinin kabulü” şartını getirmiştir. Raporda yeni ve eski üyeler için vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınabilmesi konusunda önlemler önerilmiş olup; henüz bu önlemleri uygulamayan ülkeler de kanun, yönetmelik ve idari uygulamalarını, vergi idarelerinin bankalardan bilgi alma olanağını artıracak şekilde zamanla değiştirmek üzere girişimlere başlamaları için teşvik edilmektedir.

B-Vergisel Amaçlarla Bankalardan Bilgi Alınması Olanaklarının Artırılması İçin Gereken Önlemler

19. Bu Raporda belirlenen sorunlar evrensel nitelikte olduğundan tek tek ülkeler düzeyinde ele alınıp çözümleri güçtür. Her ülke bu sorunları çözecek önlemler konusunda kendi başına girişimlerde bulunduysa da bugüne kadar bu konuda çok sınırlı bir ilerleme sağlanabilmiştir. Bu raporda, belirli bir kişiyle ilgili bilgi talebi üzerine vergi idaresinin bankalardan dolaylı veya dolaysız olarak bilgi almasına olanak verecek önlemler belirlenmektedir. Halen OECD ülkelerinde vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınması ve bu bilgilerin diğer ülkelerle alışverişinde farklı yetki ve araçlar sözkonusu olmakla birlikte, genellikle bu konudaki yetkinin oldukça geniş olduğu görülmektedir.

20. İdeal olanı tüm OECD ülkelerinde vergi idarelerine, vergi toplama görevini yerine getirebilmelerine ve diğer ülkelerle etkin bir bilgi alışverişi yapabilmelerine olanak vermek üzere, bankalardan her türlü vergisel amaçla dolaylı veya dolaysız olarak bilgi alabilme izni verilmesidir. Bazı ülkelerin banka bilgilerine bu düzeyde ulaşılabilmesine olanak sağlamak üzere, kendi kanun ve idari uygulamalarında diğer ülkelere göre daha fazla değişiklik yapması gerekmektedir. Bunun sonucu olarak bu tür ülkelerin hedefe ancak adım adım yaklaşması sözkonusu olacaktır.⁶

⁶ İsviçre OECD örnek vergi anlaşmasının 26.maddesine çekince koymuş olmakla birlikte; 21.paragrafta belirtildiği üzere politikalarında değişiklik yapmaya yönelirse 21a ve 21b alt paragraflarında yer alan önlemleri çekincesi dışında bırakacaktır.

21. Mali İlişkiler Komitesi üye ülkeleri aşağıdaki hususları hayata geçirmek üzere teşvik etmektedir:

a) Finans kuruluşlarında isimsiz hesap açılmasının önlenmesi ve bu kuruluşların, daimi veya geçici müşterileri ile adına hesap açılanlar veya banka işlemi yapılanların kimlik bilgilerini talep edebilmesi için gereken önlemler alınmalıdır. Komite bu önlemlerin üye ülkeler tarafından uygulanmasını FATF'in çalışmalarıyla sağlayacaktır.

b) Bilgi alışverişine olanak tanıyan vergi anlaşmaları çerçevesinde talep edilen bir bilgiyi, bu bilginin kendi vergi idaresi için yararlı olmadığı gerekçesiyle reddeden ülkeler, konuyu bir kez daha inceleyerek, talep edilen bilginin ulusal mevzuatları açısından vergi idaresince talep edilebilir bir bilgi olması durumunda, karşı taraf için temin edilebilmesini sağlamalı; gerekiyorsa buna olanak verecek mevzuat değişikliğine gitmelidirler. Komite, ülkelerin gereken mevzuat değişikliklerini bu Raporun kabulünden itibaren üç yıl içinde yapmasını önermektedir.

c) Kasıt unsuru taşıyan, dolayısıyla cezai soruşturmaya konu olaylarda, vergi idaresinin doğrudan veya dolaylı olarak bankalardan bilgi almasını engelleyen politika ve uygulamalar gözden geçirilmeli; gerekiyorsa ilgili mevzuatta değişiklik yapılmalıdır. Komite bu önlemlerin uygulanmasının bazı ülkelerde önemli sorunlar yaratabileceğini kabul ederek, bu ülkelerin mevcut uygulamalarını kendileri için uygun olabilecek önlemleri saptamak üzere gözden geçirmelerini önermektedir. Komite bu alanda sağlanan gelişmeleri ilk olarak 2002 yılında, daha sonra da belirli aralıklarla düzenli olarak izleyecektir.⁷

Komite, vergisel amaçlarla bankalardan daha fazla bilgi alınabilmesi yönündeki uluslararası eğilimi teyit ederek; bu eğilimin ışığında üye ülkelerin, ilgili mevzuat ve idari uygulamalarda yapılması gereken değişiklikleri saptamak üzere, vergi matrahının

⁷ Bazı ülkeler, diğer ülkelere (vergi suçlarının soruşturulması dahil) ceza soruşturmalarında yardım sağlamak için "fiilin her iki ülkede de suç teşkil etmesi gerektiği" ilkesini uygulamaktadır. Bu nedenle talep eden ülkeye yardımın sağlanmasından önce fiilin talep edilen ülkede gerçekleşmiş olması durumunda bir suç teşkil edip etmeyeceğinin tesbiti gerekir. Her iki ülkede de vergi suçu tanımının benzer olması durumunda bu ilkenin vergi alanında uygulanması bilgi alışverişi için bir engel oluşturmayacaktır. Buna karşılık, vergi suçu tanımı her iki ülkede de birbirinden farklı ise bilgi talep eden ülke bir çok olayda vergi suçunun soruşturulması için hayati öneme sahip bilgilere ulaşamayacaktır. Kendi ulusal mevzuatlarına uygun da olsa ülkelerin vergi suçu tanımları birbirinden çok farklı olabilmektedir. Örneğin bazı ülkelerde beyan esaslı geçerlidir. Vergi sisteminin adil ve etkin bir şekilde uygulanabilmesinin mükellefin ödevlerini gönüllü olarak yerine getirmesine bağlı olduğu bu tür ülkelerde, mükellefin kasıtlı olarak gelirlerini beyan etmemesi genellikle bir vergi suçu oluşturur. Buna karşılık diğer bazı ülkelerde mükelleflerin vergiye tabi gelirlerini belirleme görevi daha çok vergi idaresine düşer; bu nedenle de vergi suçu tanımı daha sınırlı bir kapsama sahiptir. Buna karşılık bir başka grup ülkede gelir vergisi sistemi bulunmadığı için vergi suçu kavramı çok farklı bir anlam taşır. Bu nedenle vergi suçu tanımlarının farklı olduğu durumlarda "fiilin her iki ülkede de suç teşkil etmesi gerektiği" ilkesinin uygulanması vergi anlaşmalarının akit tarafları arasında vergi suçlarında bilgi alışverişini önemli ölçüde engeller. Bu bağlamda, 21c) paragrafının, OECD ülkelerini ikili vergi veya karşılıklı yardımlaşma anlaşmaları çerçevesinde bu soruna banka bilgilerinin alışverişine olanak sağlayacak çözümler bulunmasını teşvik eder mahiyette olarak değerlendirilmesi gerekir. 21c) paragrafında belirtilen "gelişmelerin izlenmesi" çerçevesinde Komite bu alandaki gelişmeleri de sözü edilen ikili deneyimlerin ışığı altında gözden geçirecektir. Komite hakkında ortak bir anlayışa varmak üzere vergi kaçakçılığı kavramının tanımına yönelik yeni çalışmalar yapacaktır.

doğru olarak tesbiti ve diğer vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınabilmesi konusunda girişim başlatmalarını teşvik etmektedir. Komite bu yöndeki eğilimi daha da güçlendirmek üzere, Balan bölümünde saptanan sınırlamalar çerçevesinde mevcut tartışmayı sürdürme niyeti taşmamaktadır.

22. Yukarıdaki önlemlerin uygulanmasında, özellikle banka bilgilerine dolaylı yoldan, yani mahkeme yoluyla ulaşılmasında izlenecek prosedürün söz konusu bilgilerin fiilen verilmemesiyle sonuçlanacak Şekilde, aşırı derecede bürokratik ve uzun zaman alacak nitelikte olmaması için azami dikkat gösterilmelidir. Ayrıca yukarıdaki önlemlerin uygulanması konusunda yapılacak çalışmada enformasyon sisteminin idari olarak uygulanabilirliği ve kapasitesi konusunun da ele alınması gerekecektir.

23. Komite, bu çalışmanın daha da ileriye götürülebilmesi için ye ülkeleri, daha önce vergi kanunlarını banka bilgilerinin gizliliğinin sıkı bir Şekilde uygulandığı ülkeleri kullanmak suretiyle ihlal etmiş olan mükelleflerin yeniden doğru beyanda bulunarak, geçmişte vergi idaresinin ittılai dışında bırakılmış gelir ve servet unsurlarını beyan etmelerinin ne Şekilde sağlanabileceği konusunu da incelemeleri hususunda teşvik etmektedir.

24. Yukarıda yer alan önlemler, bu Raporun II. Bölümünde belirtildiği üzere banka bilgilerinin gizliliğinin sağlam bir bankacılığın temel gereği olarak önemini azaltmamaktadır. Bu önlemlerle de bağlantılı olarak, ülkeler kendi mevzuatlarını inceleyerek bankalardan alınan bilgilerin ifşası veya uygun olmayan Şekillerde kullanılmasını engelleyecek tedbirleri almalıdırlar.

25. Komite, yukarıdaki önlemlerin ve bankalardan bilgi alınması, alınan bilgilerin korunabilmesi için gereken koruma kurallarının uygulanmasını yaygınlaştırmak üzere, ye olamayan ülkeler, bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla ilişkileri çerçevesindeki çabalarını sürdürecektir. Komite Őimdiden “Inter-American” Vergi İdarecileri Merkezi (CIAT), Commonwealth Association of Tax Administration (CATA), Intra-European Organization of Tax Administrations (IOTA), Birleşmiş Milletler Uluslararası Vergi Sorunları Uzmanlar Grubuyla konu hakkında ilişkiye geçmiştir. Ayrıca Komite, OECD yesi olmayan ülkelerle ilişkilerinde bu ülkeleri bankalardan vergisel amaçlarla bilgi alınmasına izin vermeleri konusunda teşvik etmektedir. OECD’ye bağlı Yeni Doğmakta Olan Piyasalar Forumu’nun vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasının teşvikinde bir araç olarak kullanılmasına da devam edilecektir.

26. Bankalardan vergisel amaçlarla daha fazla bilgi alınması için CIAT, IOTA ve CATA’ya ye olan veya faaliyetlerine katılan ülkelerin bu örgütlerle birlikte çalışması gerekmektedir. Benzer Şekilde, OECD lkeleri de ye olmayan ülkelerle ikili müzakerelerinde vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınabilmesinin önemini vurgulamaya çalışmalıdırlar.

27. Komite, kendisine bağlı ülke veya bölgeleri veya vergi açısından özel sorumluluklarının olduğu ya da vergisel imtiyazlara sahip oldukları bölgeleri bulunan ye ülkeleri, yukarıda belirtilen önlemleri aynı zaman süreci içinde söz konusu

bölgelerde de kendi anayasal düzenlemeleri çerçevesi içinde, uygulamaları için teşvik etmektedir.

28. Yukarıdaki önerilerin uygulanması durumunda, vergi idarelerinin bankalardan aldıkları bilgiler artacaktır. Bu da vergi idarelerinin anlaşmaya taraf ülkelerden gelecek bilgi taleplerine daha iyi yanıt verebilmesi anlamına gelecektir.

BÖLÜM II

BANKA BİLGİLERİNİN GİZLİLİĞİ - GELENEKSEL VE YENİ BOYUTLAR

Banka Bilgilerinin Gizliliğinin Önemi

29. Banka bilgilerinin gizliliğinin bazı ülkelerde derin tarihi ve kültürel kökleri vardır. Bu gizlilik bankacılık sisteminin temel gereklerindedir. Bankalar müşterilerine aralarındaki ilişkinin gizliliğini koruma garantisi sağlamasaydı, müşteriler de paralarını ve finansal işlemlerini bankaların eline bırakmazlardı. Bu tür bilgilerin iş ilişkisi içinde buldukları üçüncü şahıslara (kredi verenlere, müşterilerine) rızaları olmaksızın verilmesi, banka müşterilerinin finansal durumunu tehlikeye sokabilir. Kişinin finansal durumunun izni olmaksızın açıklanması da bu kişi için bir tehdit oluşturabilir. Bu nedenle bankalar iş yapabilmek için büyük bir gizlilik içinde çalışmak zorundadır. Bunun sonucu olarak, başlangıçta banka bilgilerinin gizliliği, banka ile müşterisi arasındaki sözleşmeden kaynaklanırken; daha sonraları bu koruma müşterilerin finansal yaşamının gizliliğinin korunmasına yönelik mevzuat kapsamına alınarak güçlendirilmiştir.

30. Banka gizliliği ve bunun ülkelerin bankacılık sistemlerine getirdiği güven, canlı bir finansal hizmet endüstrisinin gelişmesini de teşvik etmektedir. Bankacılık ve finans hizmetleri sektörü, büyümekte olan karlı bir alandır. Ancak banka bilgilerinin gizliliği bu sektörün büyümesindeki faktörlerden yalnızca biridir. Bunun yanında banka sisteminin etkinliği, cari faiz oranları ve genel ekonomik ve siyasi iklim de finansal hizmetlerden nerede yararlanılacağı hakkındaki kararları etkilemektedir.

31. Bir ülkenin bankacılık sisteminin istikrarlı olabilmesi için banka bilgilerinin gizli tutulması gerektiği hususundan hareketle vergi idarelerinin bankalardan bilgi alması engellenmemelidir. Vergisel nedenlerle banka bilgilerinin gizliliğinin kaldırılması, bu bilgilerin yalnızca kanunda belirtilen amaçlar için kullanılmasını sağlayacak sıkı koruma önlemleriyle birlikte düzenlenmelidir. OECD ülkelerindeki bu tür önlemler; belirli bir hesap sahibi hakkında bilgi alınması için üst düzey yetkililerin onayının aranması, bilginin bir yargı kararı veya bir diğer resmi prosedür çerçevesinde bankadan istenmesi, ayrıca resmi görevlilerce bu bilgilerin kötüye kullanımı ve açıklanması durumunda ağır para ve hapis cezaları veya bu önlemlerin hepsini içeren düzenlemeler şeklindedir. Ülkelerin çoğunda vergi idaresinin bir banka hesabıyla ilgili bilgi talebi, hesap sahibine bildirilmektedir. Buna ek olarak OECD ülkeleri, vergi idaresine verilen bilginin izinsiz olarak açıklanmasını önlemek için sıkı kurallar koymuşlardır. Vergi mükelleflerinin haklarının yeterince korunması ve banka bilgilerinin gizli tutulması, özellikle güçlü bir bankacılık ve vergi sistemini kurmaya çalışan geçiş ekonomileri için önemlidir. Bu bilgilerin kanuni olmayan bir şekilde açıklanmasının önlenmesi, bankacılık ve vergi sistemine güven kazandırılması ve korunmasında hayati öneme sahiptir.

Banka Bilgilerinin Gizliliğinin Vergi İdaresi ve Hukuk Uygulamalarına Etkisi

32. Son 50 yıllık deneyim, bankalardan yeterli bilgi alınamamasının verginin yönetimine ve vergi yasalarının uygulanmasına bir engel oluşturduğunu göstermiştir. Elde yeterince bilgi bulunmaması nedeniyle, bankalardan yeterli bilgi alınamamasının vergi kanunlarının ihlalinde ne kadar etkili olduğunun tam olarak ölçülmesinde zorluk bulunmaktadır. Aynı sorun kara para aklama boyutlarının ölçülmesinde de sözkonusudur. Bununla birlikte FATF bu sorunun boyutlarını, yılda yüzlerce milyar

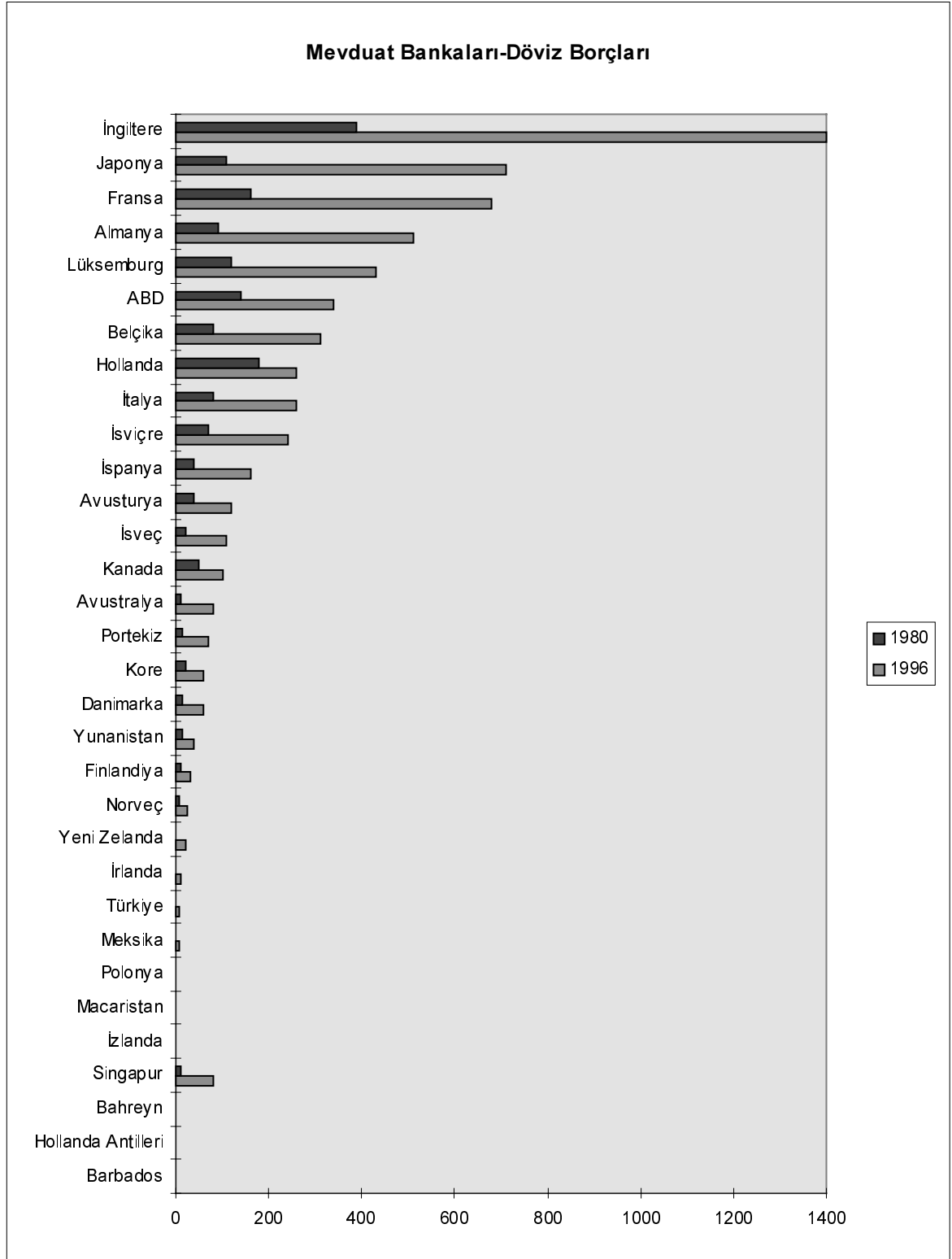
dolar olarak tahmin etmektedir.⁸ Pek çok ülkede yasal olsun veya olmasın her türlü gelir vergiye tabi olduğundan ve yasa dışı elde edilen gelirler genellikle beyan edilmediğinden kara para kapsamına giren gelirlerin büyük bölümünün bir veya daha fazla ülkede vergi dışı kaldığı söylenebilir.⁹

33. Vergi kanunlarının ihlali riskinin bir diğer göstergesi de OECD ülkelerindeki bankaların döviz varlık ve yükümlülüklerindeki büyük artıştır. Hemen tüm OECD ülkelerindeki mevduat bankalarının döviz yükümlülüklerindeki bu artış, IMF'den alınan veriler ışığında hazırlanan aşağıdaki grafikte görülmektedir.¹⁰

⁸ Finansal Eylem Görev Gücü'nün (FATF) Para Aklanmaya İlişkin 1995-1996 Yıllık Raporu

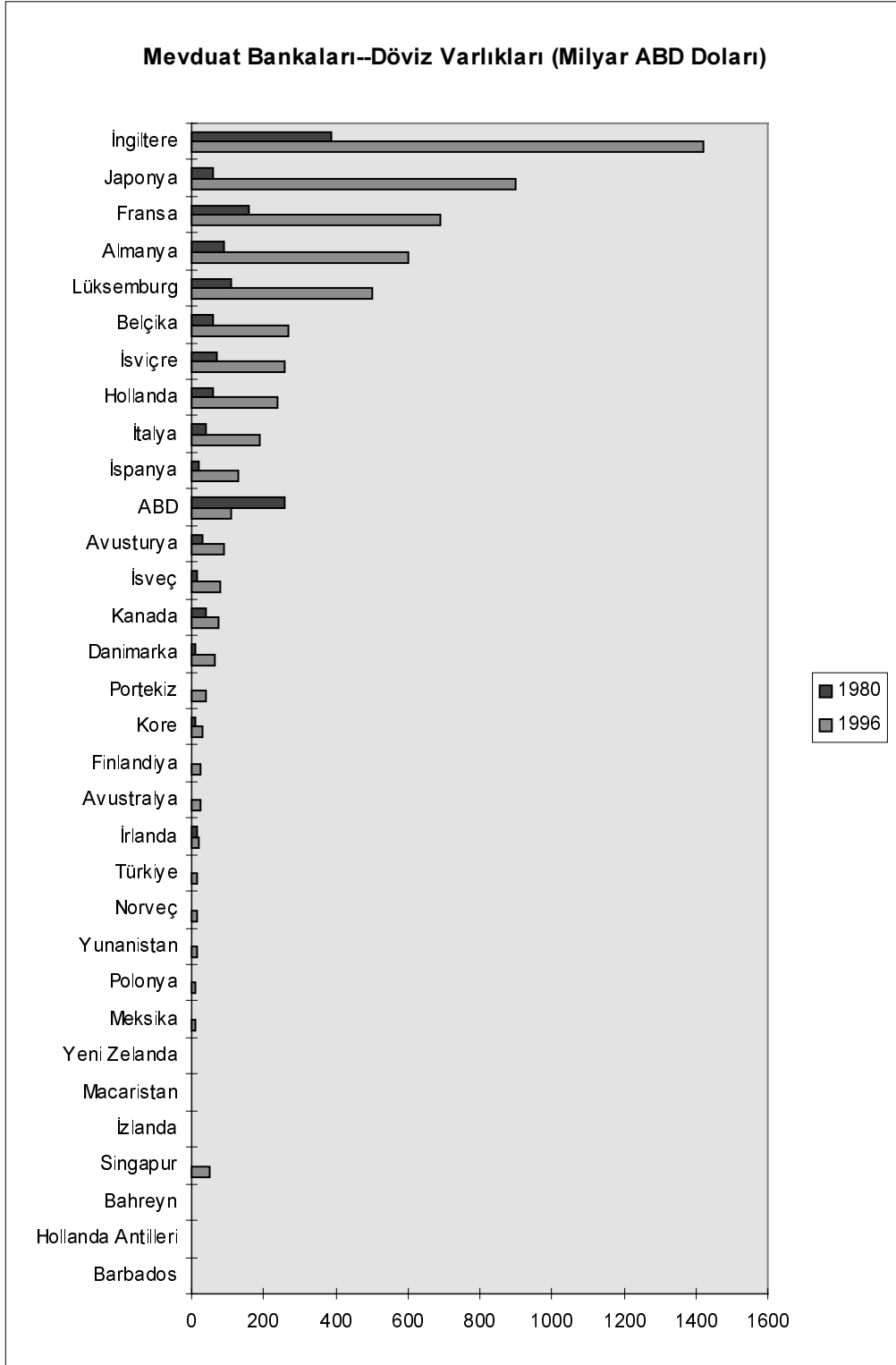
⁹ Yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirler başarılı bir şekilde aklandıktan sonra, başka (ve yasal) bir faaliyetten doğan kazanç gibi vergilendirilebilir. Ancak bu, vergilendirmenin gelirin doğduğu, yasadışı işlemin yapıldığı ülkede yapılabileceği anlamına gelmediği gibi; yasadışı faaliyetten doğan gelirin tümünü de içermeyecektir.

¹⁰ Üye olmayan bazı ülkelerin verilerine kıyaslama yapma olanağı sağlamak üzere yer verilmiştir. İngiltere'ye ilişkin verilerde Birleşik Krallığın tüm unsurları gözönüne alınmıştır.

Kaynak: IMF International Finance Statistics Yearbook, Vol. L. 1997

34. Aşağıda gösterildiği üzere mevduat bankalarının döviz varlıklarında da benzer bir artış görülmektedir.

Kaynak: IMF International Finance Statistics Yearbook, Vol. L. 1997

35. Elbette tek başına, mevduat bankalarının döviz varlık ve yükümlülüklerindeki büyümeden, yabancı bankaların kullanılması suretiyle vergi

kanunlarının ihlalinde artış olduğu sonucuna varılamaz. Bununla birlikte bu büyüme, OECD ülkelerindeki finansal kurumlar aracılığıyla sınır ötesi işlemlerdeki artışı göstermektedir. Bunun sonucu olarak OECD ülkelerindeki vergi idareleri, daha etkin bir vergi yönetimi için yabancı bankalardan bugün her zamankinden daha çok bilgi alma ihtiyacı duymaktadır.¹¹

Küreselleşme ve Finansal Piyasaların Liberalleşmesi

36. Son on yıl içinde küreselleşmeyi hızlandıran etkenlerden biri finansal piyasaların liberalleşmesi yönündeki OECD tarafından da desteklenen eğilimdir. Bu liberalleşme bir bakıma offshore finansal merkezlerin finansal piyasalara yönelik tehdidine bir karşılık olarak gelişmiştir. 1960 ila 1970’li yıllar arasında bu finansal merkezler, o tarihlerdeki teknolojik ilerleme sayesinde kolayca ulaşılabilme özelliklerinden yararlanarak yaptıkları asgari düzeydeki vergileme ve bankacılık düzenlemeleri sayesinde yabancı finansal kurumları cezbetmişlerdi. Offshore merkezlere sermaye akışı geleneksel finansal piyasaları tehdit ettiği için normal bankacılık faaliyetleriyle offshore bankacılık arasındaki farkları gidermek üzere çok sayıda düzenleme yapılmış;¹² bu arada kambiyo kontrolleri de kaldırılmıştır. Bazı ülkeler offshore finansal merkezlerle doğrudan rekabet edebilecek piyasalar kurmuşlardır. Ayrıca tüm dünyadaki finansal piyasaların ortak kurallara bağlanması için çalışmalar yapılmıştır.¹³

37. Finansal piyasaların liberalleşmesi ve uyumlaştırılması sermayenin sınır ötesi serbest dolaşımını önemli ölçüde kolaylaştırarak; sermaye dağılımını olumlu yönde etkilemiş ve sermayenin maliyetini düşürmüştür. Ayrıca liberalleşme, bankalar dışındaki finansal kuruluşların (örneğin yatırım fonları, emeklilik fonları, sigorta şirketleri) gelişmesini sağlamıştır.

38. Ekonomik büyüme olanağı sağlamasına rağmen finansal piyasaların liberalleşmesi vergi kanunlarına uymama imkanlarını da artırmıştır. Finansal ve sermaye piyasalarının entegrasyonuna yönelik vergi dışı engellerin çoğunun kaldırılmasıyla gerçek ve tüzel kişiler, az veya sıfır maliyetle yasal veya yasadışı işlemleri gerçekleştirmek amacıyla dünyanın her yerindeki bankacılık sistemlerini kullanabilme olanağına kavuşmuşlardır. Bu olanak, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasına yasal sınırlamalar getiren ülkelerin sunduğu olanaklardan yararlanmayı kolaylaştırmıştır. Buna karşılık bu gelişmeler, ilgili ülkelerle iyi bir bilgi alışverişi sistemi bulunmayan vergi idarelerinin kanun ihlallerini saptayabilmesini güçleştirmiştir.

¹¹ Yukarıdaki grafiklerde yer alan bilgiler yalnızca mevduat bankalarında mevcut olan yabancı varlık ve yükümlülükleri yansıtmaktadır. Beş ülke (İrlanda, Meksika, İspanya, İsveç ve İsviçre) yabancı varlık ve yükümlülükleri sahip diğer bankacılık kurumlarına da sahiptir. Bu ülkelerdeki mevduat bankaları ve diğer bankacılık kuruluşlarının toplam yabancı varlık ve yükümlülükleri Ek I de yer alan grafiklerde gösterilmiştir.

¹² “Kıyı bankacılığı” (offshore banking) genel olarak başka bir ülkede tam mükellef olanlar hesabına döviz üzerinden mevduat kabul eden ve/veya varlıkları yöneten bir banka olarak anlaşılmaktadır.

¹³ 1995 tarihli Finansal Piyasaların Küreselleşmesi ve Sermaye ve Gelirin Vergilendirilmesi Raporu.

39. Vergi mükelleflerinin işlemlerinin gerçek mahiyetini gizlemek üzere kullandıkları yollardan biri, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasını engelleyen ülkelere veya bu ülkelerden, telefon hatlarının kullanılması suretiyle para transferi yapılmasıdır. Her ne kadar ulusal mevzuatlarda vergi idaresinin bankalardan bilgi almasına izin verilmeyen ülkelere veya bu ülkelerden, telefon hatlarıyla yapılan transferlerde bankalara, gönderenin ve alıcının kimliklerini tesbit yükümlülüğü getirilebilirse de pratikte yurt dışındaki alıcı veya gönderenin kimliğinin belirlenmesi olanaksızdır. Vergi idaresi genellikle muamelenin yalnızca kendi ülkesi içinde sonuçlanan bölümünü izleyebilir. Muamelenin her iki tarafı da bilinmeden vergi idaresinin bu muamelenin gerçek mahiyetine, gelirin karakterine ve kaynağına inmesi zordur. Telefon hatlarıyla yapılan transferlerde karşılaşılan sorunlar elektronik bankacılığın yaygınlaşmasıyla daha da artarak; vergi idaresi için artık muamelelerin her iki tarafının da belirlenmesini de güçleştirmiştir.

Elektronik Ticaret ve Elektronik Para

40. Finansal piyasaların liberalleşmesi ve küreselleşmesi sınır ötesi bankacılık faaliyetlerinden yararlanma olanağını artırdıysa da elektronik teknolojisinde gerçekleşen büyük ilerleme de sınır ötesi bankacılık faaliyetlerinden kimliği belli olmaksızın ve anında yararlanabilme olanaklarını genişletmiştir. Hatta finansal piyasaların liberalleşmesi olmaksızın da yeni teknolojik gelişmelerin tek başına bu duruma yol açacağı anlaşılmaktadır.

41. Vergi idarelerinin en yeni problemlerinden biri, internet üzerinden elektronik ticaret imkanı sağlayan elektronik ödeme sistemidir. Bu üç temel şekilde gerçekleşmektedir.

- Güvenlik sistemleriyle güçlendirilmiş kredi ve borçlanma kartlarıyla
- Değer yüklenmiş kartlarla (Akıllı kartlar dahil)
- Elektronik nakit ve çek formları dahil elektronik para

42. Bu tür sistemler muhasebeleştirilmiş veya muhasebeleştirilmemiş sistemler olarak da sınıflandırılabilir. Muhasebeleştirilmiş sistemler, bir muamelenin mali tablolara kaydına kadar veya mali tablolardaki bir tutarın kendisini oluşturan muamelelere kadar izlenmesine olanak verecek bir kayıt ve belge düzenini ifade eden bağımsız bir “kayıt takip yolu”na (audit trail) sahiptir. Muhasebeleştirilmemiş sistemler ise nakit gibi çalışır, muamelelerin tek tek izlenebilmesine olanak verecek bir “kayıt takip yolu” yoktur, muameleye aracılık eden bağımsız bir aracı bulunmaz ve muameleye katılan kişilerin kimlikleri belli değildir.

43. Kredi ve borçlanma kartları genellikle muhasebeleştirilmiş sistemlerdir. Bununla birlikte vergi mükellefinin sözkonusu kartları 21. Paragrafta tanımlanan standartları karşılamayan bir ülkeden elde etmesi durumunda, vergi idarelerinin bu sistem içindeki muamelelere ilişkin bilgilerin tümünü veya bir kısmını alması engellenmiş olmaktadır.

44. Değer yüklenmiş kartlar, bir bölümü muhasebeleştirilmiş bir bölümü muhasebeleştirilmemiş olmak üzere bir çok farklı formatta düzenlenebilmektedir. Yukarıda belirtildiği üzere muhasebeleştirilmemiş kartlar vergi idarelerinin etkinliğine yönelik önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Bunlar nakit gibi işlem görmelerine karşın fiziki bir varlık veya büyük tutarlar için güvenlik sorunu taşımamaları nedeniyle nakit hareketlerine dayalı mevcut ekonomik faaliyetlerden daha büyük bir risk oluşturmaktadır. Bu risk vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasını sınırlayan ülkelerden sağlanan kartlarda daha da artmaktadır. Banka bilgilerinin vergisel amaçlarla kullanılmasını sınırlayan ülkelerden sağlanan muhasebeleştirilmiş sistemdeki kredi ve borçlanma kartları gibi değer yüklenmiş kartlar da vergi idaresi için güçlükler yaratmaktadır.

45. Değer yüklenmiş kartlar gibi elektronik paralar da muhasebeleştirilmiş veya muhasebeleştirilmemiş formlarda olabilmektedir. Bunun sonucu olarak değer yüklenmiş kartlardakine benzer zorluklar elektronik nakit ve çekler için de ortaya çıkmaktadır.

46. Bu ödeme sistemleri özellikle elektronik gizli kodlama teknolojisi ile birleştiğinde, vergi idaresinin yapacağı denetim için gerek duyulan “kayıt takip yolu”nun oluşmasını engelleyecek ve karmaşık hale getirecek bir potansiyele sahiptir. Komite elektronik ticaret kapsamında yaptığı çalışmada bu ödeme şekillerinin, vergi mükelleflerine vergiden kaçmak üzere yeni olanaklar vermeksizin, elektronik ticareti geliştirmesini güvence altına almaya çalışmaktadır.

47. Banka gizliliği çerçevesinde veya diğer kanunlarda yer alan hükümlerde bu tür bilgilerin alınmasının vergisel amaçlarla önlemesi durumunda, bankacılık da dahil elektronik ticaretteki şeffaflığı arttırmak üzere geliştirilen kimlik saptanmasına ilişkin sistemler ve diğer sistemlerin vergi idaresine herhangi bir yararı olmayacaktır. Elektronik yolla sınırötesi bankacılıktaki gelişme potansiyeli göz önüne alındığında, yabancı ülkelerin banka bilgilerinin gizliliği konusundaki sınırlamalarının vergi idareleri için bugün, geçmişten daha büyük bir engel oluşturabileceği anlaşılmaktadır.

Kara Para Aklama ve Vergi Suçları

48. Bankalardan bilgi alınamaması, yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirlerin gizlenmesine yönelik para aklama yöntemlerinin başarılı olmasını sağlamaktadır. Para aklama teknikleri, duruma göre pek çok OECD ülkesinde suç sayılan, yasal veya yasadışı yollardan elde edilen gelirlerin vergi idaresinin ıttılabı dışında kalmasına yol açmak amacıyla da kullanılmaktadır. BM Uyuşturucuların Kontrolu ve Suçların Önlenmesi Dairesi tarafından yakın tarihlerde yayımlanan bir raporda, kara para aklama ve vergi kaçakçılığı arasındaki bağlantılar tartışılmakta ve vergi kaçakçılığının boyutunun diğer suç türlerinde sözkonusu olan tutarların birkaç katına ulaştığı ileri sürülmektedir.¹⁴

49. Hürriyeti bağlayıcı ceza gerektirecek vergi suçları gibi kara para aklama da sınır ötesine fon hareketi imkanı sağlayan teknolojik ilerlemeler sayesinde

¹⁴ Finansal Cennetler, Banka Sırrı ve Para Aklanması, 8 Haziran 1998

daha kolaylaşmış ve bütün ülkeler için bir problem niteliği kazanmıştır. Hükümet tarafından hazırlanan kara paranın aklanmasını önleme yasa tasarısının onaylanmayı beklediği Kore hariç tüm OECD ülkeleri, banka gizliliğinin daraltılması veya kara para aklamayla mücadeleye yönelik önlemler almışlardır. Vergi idaresi açısından da olumlu bir etkisi bulunmasına rağmen bu çabalar genellikle vergi suçu niteliği bulunmayan kara para aklanma olaylarına yöneliktir.

50. Bu alandaki ilerlemeler daha çok FATF'ın çalışmaları sayesinde gerçekleşmiştir. FATF'ın 1990 yılında kara para aklamayla yapılacak mücadelede alınması gereken önlemlere ilişkin hazırladığı raporda (bundan sonra tavsiye raporu olarak belirtilecektir) yer alan 40 adet tavsiyenin hiçbiri vergi suçlarıyla bağlantılı kara para aklanmasına ilişkin değildir. Gerçekte orjinal tasarıda da bu tavsiyeler, yalnızca uyuşturucu kaçakçılığıyla bağlantılı kara para aklanmasına karşı geliştirilmiştir. Bununla birlikte FATF'a üye ülkeler tarafından, uyuşturucu dışı kara paranın aklanmasının "yasal finansal kanallara giren yasadışı servet kaynakları içindeki önemi ve yerinin büyüdüğünün" daha iyi anlaşılması sonucu, FATF 1996 yılında kara para aklamanın kapsamını uyuşturucu kaçakçılığı dışındaki suçları da içerecek şekilde genişletmiştir. Artık FATF'ın 4. Tavsiyesi para aklama suçunun tanımının uyuşturucu dışı "ciddi suçlar"ı da kapsayacak şekilde genişletilmesini ülkelere istemektedir. Böylece ülkeler vergi suçlarını "ciddi suç" olarak nitelendirerek kara para mevzuatı çerçevesinde de bu tür suçlarla mücadele edebilme olanağı kazanmışlardır.

51. FATF'ın müşteri kimlik bilgileri ve kayıtların muhafazası ile ilgili 10 ve 11. Tavsiyeleri de vergi idarelerince yararlanılabilecek nitelikte olup aşağıdaki gibidir:

10- Finansal kuruluşlar isimsiz veya sahte olduğu belli isimlerle hesap açılmasına izin vermemelidir. Bu kuruluşlar bir iş ilişkisi kurdukları veya bir işlem yaptıklarında (özellikle hesap açılması, güvene dayalı işlemler, kasa kiralama, büyük tutarlarda nakit hareketlerde), (kanunla, tebliğlerle, finansal kuruluş ve bunları denetleyen üst kuruluş arasındaki anlaşmalarla veya finansal kuruluşların kendi aralarında yapacakları anlaşma uyarınca) sürekli müşteri olsun veya olmasın tüm müşterilerinin kimlik bilgilerini resmi veya güvenilir bir başka belgeye dayanarak saptamalıdır.

Gerektiğinde tüzel kişilerin kimliklerinin belirlenmesi sırasında, finansal kuruluşlar aşağıdaki hususlarda tedbir almalıdırlar:

ı) Ünvanı, yasal statüsü, adresi, yöneticileri ile kurumun uymak zorunda olduğu hükümlere ilişkin bilgiler dahil olmak üzere, müşterinin yasal olarak mevcudiyetini ve yapısını ticaret sicilinden veya müşterinin kendisinden veya her ikisinden almasına olanak verecek tedbirler.

ii) Müşterinin kendi hesabına muamelede bulunma yetkisi verdiği kişilerin kimliklerinin saptanması için gereken tedbirler.

11- Kanuni merkezinin bulunduğu ülkede ticari veya sınai herhangi bir faaliyetle iştigal etmeyen kuruluş, şirket, vakıf vb. işletmelerde olduğu üzere, müşterinin kendi hesabına hareket edip

etmediği konusunda şüphe bulunan durumlarda kendisi adına hesap açılan veya işlem yapılan kişinin gerçek kimliğine ulaşmak üzere finansal kuruluşların gereken tedbirleri alması gerekir.

52. Bu tavsiyeler, kara para aklamanın önlenmesinde finansal kuruluşlarca yerine getirilmesi gereken sorumlulukları artırmakta olup; hesap sahibinin kimlik bilgileri başta olmak üzere, gerekli bilgilerin bankalar tarafından toplanmaması veya bu bilgilerin güvenilir nitelikte olmaması durumlarında bankalardan bilgi alınmasının fazla bir değeri olmayacağı anlayışını yansıtmaktadır. Kara para aklamayla ilgili olarak finansal kuruluşlarca toplanması gereken bilgilerin çeşit ve güvenilirliğinin artırılması, kanunla bu bilgilere ulaşmasına izin verilen resmi kuruluşlara da yardımcı olacaktır. Sonuç olarak, bu tavsiyeler vergi idaresi de dahil olmak üzere yasa uygulayıcıların kara para aklama ve bankalardan bilgi alamama konusunda karşılaştıkları zorlukları çözmeye yönelik atılmış önemli bir adımı ifade etmektedir.

53. 17. Paragrafta belirtildiği üzere, G7 ülkeleri vergi boyutu bulunan suçlarla etkin bir şekilde mücadele edebilmek için kara para aklamayla mücadele sistemlerinin kapsamını genişletme konusunda anlaşmaya varmışlardır. Bu çerçevede, G7 ülkeleri tarafından kabul edilen amaçlar, kara para aklama kapsamındaki suçlara ilişkin işlemlerin bildirilmesi yönündeki zorunluğun, bu fiillerin vergi suçlarını (vergi konusundaki yasal boşluklardan yararlanmayı) da içerdiği düşünülen durumları kapsayacak şekilde uygulanmasına, kara para aklamayla mücadeleyi yürüten organların mümkün olduğunca vergiyle bağlantılı suçlarla mücadeleye yardımcı olmak üzere vergi idaresine bilgi vermesinin kolaylaştırılmasına ve diğer ülkelerin vergi idarelerinin de yararlanabileceği şekilde bilgi verilmesini sağlamaya yöneliktir. Ancak bu şekilde sağlanan bilgilerin kara para aklamayla mücadele sistemine zarar vermeyecek şekilde kullanılması şarttır.

54. FATF “vergi konusundaki yasal boşluklar” sorununun çözümünde, 15. Tavsiyeye ilişkin yorum notu olarak eklediği aşağıdaki metinle önemli bir adım atmıştır. FATF’ın bu konudaki 15 nolu tavsiyesine bağlı yorum notu şu şekildedir : “15¹⁵ nolu Tavsiyenin uygulanmasında finansal kuruluşlar, şüpheli işlemleri vergi konularını içerip içermediklerini dikkate almaksızın bildirmelidirler. Bu hususta, finansal kuruluşların şüpheli işlemleri bildirmelerini engellemek üzere, kara para aklayanların, başka metotlar yanında, işlemlerinin vergisel nedenlerle yapıldığını iddia etme yolunu kullanabilecekleri de dikkate alınmalıdır.” Ayrıca FATF’ın çalışma planı, “FATF, OECD Mali İşler Komitesinin çalışmasını da gözönüne alarak, üye ülkelerin kara para aklamayla mücadele birimlerinin ellerindeki bilgileri kendi vergi idarelerine vermeleri konusunu araştıracaktır” yönündeki bir projeyi de kapsamaktadır.

55. Son gelişmeler, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınması konusunda uluslararası ortamda meydana gelen anlayış değişikliğinin önemli bir işaretidir. Kara para aklamayla mücadele yanında vergiyle ilgili suçlarla mücadelede de banka bilgilerinin artan önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

¹⁵ FATF’ın 15. Tavsiyesi şu şekildedir: “bir ödemenin kaynağını oluşturan fonların suç teşkil eden bir eylemden kaynaklandığından şüphelenen finansal kuruluşlar, bu şüphelerini acilen yetkili makamlara bildirmelidirler.”

BÖLÜM III

BANKALARDAN VERGİSEL AMAÇLARLA BİLGİ ALINAMAMASININ OLUMSUZ SONUÇLARI

Ulusal Düzeydeki Olumsuz Sonuçlar

56. Vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınamamasının bazı olumsuz etkileri vardır. Vergi idarelerinin bankalardan bilgi alamaması mükelleflerin ödemesi gereken

vergilerin doğru olarak belirlenmesi ve tahsilini güçleştirmektedir. Ayrıca mükelleflerin, banka bilgilerinin gizliliği gerekçesini gelirlerini vergi idaresinin itirazı dışında bırakmak üzere kötüye kullanması, hedeflenen vergi yapısında bozulmaya; ücret ve gayrimenkul sermaye iratlarından elde edilen gelirlerin, kayıt dışı ekonomiden, yasadışı faaliyetlerden veya vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmaması nedeniyle ulaşılamayan menkul sermaye iradlarından daha ağır bir vergi yükü altında kalmasına yol açmak suretiyle vergi yükü dağılımını bozabilir. Bu husus vergi yasalarına uyan ve uymayan mükellefler arasındaki vergi eşitsizliğini de artırır. Benzer şekilde vergi kanunlarına uyan mükellefler ile vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasını yasaklayan ülkeler aracılığıyla gelirlerini gizlemek suretiyle vergi kanunlarına uymayan mükelleflerin, vergi sonrası gelirlerinde, uymayanlar lehine ortaya çıkan eşitsizlik de ticari hayatta eşitlik ilkesini zedeler. Üstelik bankalardan bilgi alınmamasının vergi gelirlerinde önemli azalmalara yol açması, hükümetleri sağlanan kamu hizmetlerini azaltmaya veya bu hizmetleri borçla karşılamaya zorlayarak kamu hizmetlerinin maliyetinde artışa neden olur.

57. Gizlilik nedeniyle bankalardan alınamayan bilgilerin, vergi idaresince başka şekillerde elde edilmeye çalışılması, vergi mevzuatının uygulanma maliyetini artıracaktır. Bu ilave çabalar son derece değerli kamu kaynaklarının vergi idaresinin diğer faaliyetlerinden bu alana doğru kaydırılmasını gerektirecek, özellikle pek çok kamu hizmetinde daha az kaynakla daha çok iş yapılmasına çalışılırken, vergi idaresi üzerinde ek bir yük yaratacaktır.

58. Finansal kuruluşların devamlı bilgi verme yükümlülüğü altında tutulması, gerek vergi idareleri ve gerekse mükellefler açısından yararlı olabilir. Finansal kuruluşların devamlı bilgi vermesi, vergi idarelerince mükellefler tarafından verilen bilgilerin doğruluğunun kontrolünde son derece yararlı olabilir. Vergi mükelleflerinin gelirlerine ilişkin bilgilerin bankalar tarafından vergi idaresine verileceğini bilmeleri, onları sözkonusu gelirlerini doğru beyan etmeye yöneltecektir. Buna ilave olarak devamlı bilgi verme, vergi idarelerinin mükelleflerin vergi kanunlarına uyma maliyetlerini azaltıcı uygulamalar geliştirmesini sağlayabilir. Bankalardan bilgi alınmaksızın bu olanaklardan yararlanılması sözkonusu olamaz. Devamlı bilgi verme ve bilgi alışverişinin geliştirilmesi, halen Komite'nin sınırötesi faiz hareketlerinin vergilendirilmesinde stopaj ve/veya bilgi alışverişinden yararlanılması konusunda yaptığı çalışma çerçevesinde incelenmektedir.

59. Vergi idaresinin bankalardan belirli bir konuya ilişkin olarak veya devamlı surette bilgi alamaması mükelleflerin vergi kanunlarına uymak için katlanacakları maliyetin artmasına ve mükelleflere ilave bildirim yükümlülükleri getirilmesine yol açabilir.

60. Artan sayıda mükellefin banka bilgilerinin gizliliğini istismar ederek gelirlerini veya yaptıkları işlemlerin gerçek mahiyetini gizlemek suretiyle vergi yükümlülüklerinden herhangi bir cezaya muhatap olmaksızın kaçabildiklerinin anlaşılması dürüst mükelleflerin vergi adaletine olan inançlarını zaafa uğratabilir. Vergi yükümlülüklerinin mükelleflerce gönüllü olarak yerine getirilmesinin temeli, vergi sisteminin adil olduğuna duyulan güvendir. Ulusal vergi yükünün büyük

bölümünü adaletsiz bir şekilde üstlendiği inancını taşıyan mükelleflerin sayısındaki artış, vergi kanunlarının ihlal edilmesi olasılığını yükseltir.

61. Ayrıca, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasını yasaklayan, vergilerin düşük tutulduğu ülkeler, bir süre sonra uyuşturucu kaçakçıları, organize suç örgütleri ve diğer suçları işleyenler tarafından finanse edilir bir duruma düştiklerini görmüşlerdir. Böyle bir olgu ortaya çıktıktan sonra, bu kesimlerin ülkenin iç işlerini etkilemesini önlemek güçtür, bu unsurlar devlet otoritesini de tehlikeye sokabilir.

Uluslararası Düzeydeki Olumsuz Sonuçlar

62. II. Bölümde görüldüğü üzere, finansal piyasaların liberalleşmesi ve iletişim sistemlerindeki teknolojik ilerlemeler yabancı bankaların hizmetlerinden yararlanma olanağını artırıp, kolaylaştırmıştır. Nüfusun geniş bölümlerinin yabancı bankalara ulaşmasının mümkün olması, uluslararası işlemlerden yararlanılması suretiyle vergi kanunlarıyla getirilen yükümlülüklerden kaçınma şeklindeki uygulamaları artırabilir. Bu artış uluslararası işbirliği gereksinimini daha da artıracaktır. Buna karşılık bankalardan bilgi alınmasını engelleyen veya sınırlayan kanun ve uygulamalar bu ülkelerin vergi idarelerinin ikili vergi anlaşmaları veya çok taraflı hukuki yardımlaşma kanalları kapsamında diğer ülkelerin vergi idarelerine bilgi vermesini de engellemektedir. Sonuçta uluslararası işbirliği zarar görmektedir.

63. Ayrıca bankalardan vergisel amaçlarla bilgi alınamaması zararlı vergi rekabeti yaratarak sermaye ve finansal fon akımlarında sapmaya yol açabilmektedir. OECD'nin "*Dünya Çapında Yeni Bir Sorun: Zararlı Vergi Rekabeti*"¹⁶ başlıklı raporunda, zararlı vergi rekabeti uygulamalarının belirlenmesini engelleyen faktörlerin en önemlilerinden birinin, başta bankaların elindeki bilgiler olmak üzere, etkin bir bilgi alış verişinin bulunmaması olduğu belirtilmektedir. Bir ülkedeki bankalardan bilgi alınmasını yasaklayan kanun ve uygulamaların zararlı vergi rekabetine katkıda bulunup bulunmadığı, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasına ne dereceye kadar izin verildiğine bağlıdır. Bankalardan bilgi alınamaması yalnızca gizlilik konusundaki yasal düzenlemelerden değil; aynı zamanda bilgi alışverişini engelleyen idari uygulama ve politikardan da doğmaktadır.

64. Bazı ülkelerin vergi idareleri, vergi ödememek amacıyla sahte ve muhteviyatı itibariyle yanıltıcı vesikaların kasden kullanılması gibi vergi suçlarıyla ilgili olarak bankalardan bilgi alınması konusunda, öteden beri geleneksel olarak kısıtlı olanaklara sahiptir. Bu tür ülkelerde bazen tarihsel nedenlerle, banka bilgilerinin gizliliği yoluyla kişilerin özel hayatının korunması, hürriyeti bağlayıcı ceza gerektiren haller dışındaki idari nitelikteki ihlallerin önlenmesine göre öncelik taşımaktadır.

65. Yukarıda belirtildiği gibi uluslararası işlemlerdeki artış ve teknolojinin sağladığı olanaklar sonucunda yabancı ülkelerdeki finansal kuruluşlara daha kolay ulaşılabilmesi diğer ülkelerin vergi tabanlarında önemli bir erozyona neden olabilecek niteliktedir. Bu nedenle vergi kanunlarına uymamak amacıyla uluslararası işlemlerden

¹⁶ Söz konusu Raporun II sayılı Ekinde yer alan gerekçelerle Lüksemburg ve İsviçre raporu onaylamaktan imtina etmiştir.

yararlanma yolu, vergi idareleri için bugün geçmişe göre daha büyük bir tehlike oluşturduğundan; vergi idareleri, vergi anlaşmalarına taraf diğer ülkeler aracılığıyla bankalardan bilgi alabilme konusuna artan bir ilgi göstermektedir.

66. Ulusal ve uluslararası düzeydeki olumsuz sonuçları önlemek üzere vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınabilmesi konusunda artan gereksinim, bankaların elindeki bilgilerin diğer üçüncü kişilere karşı gizliliğinin korunması gereğini azaltmamaktadır. II. Bölümde de belirtildiği üzere, banka bilgilerinin gizliliğine ilişkin kanun ve uygulamalar banka müşterilerinin finansal işlemlerinin gizliliğinin korunmasında önemli bir rol oynamayı sürdürmektedir.

BÖLÜM IV

ÜLKE UYGULAMALARI VE GELİŞİMİ: YÖNETİCİ ÖZETİ

67. Kitabın önceki bölümlerinde vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınması ihtiyacının giderek artmasına yol açan son gelişmeler ile bu bilgilere ulaşılamamasının neden olabileceği olumsuz sonuçlar üzerinde durulmuştu. Bu bölümde ise vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınması konusunda OECD ülkelerindeki mevcut uygulamalar özetlenmektedir. Bu bölümdeki açıklamalar Ek II'de yer alan "Vergisel Amaçlarla Bankalardan Bilgi Alınmasında Ülke Uygulamaları" konulu araştırma sonuçlarından hareketle hazırlanmıştır.

Banka Bilgilerinin Gizliliğinin Hukuki Temeli:

68. 1985 tarihli raporda da belirtildiği üzere, OECD ülkelerinin tümünde finansal kuruluşların ellerindeki bilgilerin gizliliği, bir şekilde korunmaktadır. Ülkelerin büyük bölümünde bu koruma, konuya ilişkin açık ve kesin kanun hükümleri konulması suretiyle yapılırken; diğerlerinde gelenekler veya tüzük ve yönetmelikler yoluyla veya kişisel hak ve özgürlüklere ilişkin genel anayasa kuralları ya da diğer kurallar vasıtasıyla yapılmaktadır. Bazı ülkelerde banka bilgilerinin gizliliği, bu gizliliği banka ile müşterisi arasındaki sözleşme ilişkisinin sonucu olarak değerlendiren genel hukuk kuralına dayandırılmaktadır. Bu sözleşme ilişkisini düzenleyen medeni hukuk ve ceza hukuku hükümleri aynı zamanda bankaların müşteri bilgilerinin gizliliği konusunda da hükümler içerebilmektedir.

Gizliliğin İstisnaları *Vergi Dışı Amaçlar*

69. Genel olarak tüm OECD ülkeleri gerek yurt içi ve gerekse uluslararası amaçlarla, çeşitli vergi dışı özel hukuk ve ceza hukuku davaları kapsamında bankalardan bilgi alınmasına izin vermektedirler.¹⁷ Yurt içi ve uluslararası ceza hukuku davalarıyla ilgili olarak bütün ülkelerde, en azından belli bazı durumlarda bankaların bilgi verme yükümlülüğü vardır. Özel hukuk davaları açısından ise Almanya, Lüksemburg ve Yunanistan dışındaki OECD ülkelerinde yurt içi davalarla ilgili olarak, en azından bazı durumlarda, bankalar bilgi vermeye zorlanabilmektedirler. Buna karşılık uluslararası özel hukuk davalarında, Almanya, İrlanda, Lüksemburg ve Yunanistan dışındaki ülkelerde, bazı durumlarda bankaların bilgi verme yükümlülüğü bulunmaktadır. İcra ve iflas hukuku çerçevesinde ise yurt içi davalarda Almanya ve Yunanistan; uluslararası davalarda ise Almanya, Avusturya ve Yunanistan dışındaki ülkelerde, bazı durumlarda bankaların bilgi verme yükümlülüğü vardır.

70. Bunun dışında hükümetin kara para aklama konusunda hazırladığı teklifin henüz kanunlaşmadığı Kore ile bankaların ellerindeki bilgilerin yasal gizliliğinin bulunmadığı Hollanda dışındaki OECD ülkeleri kara para aklamayla mücadele kapsamında, banka gizliliğinin sınırlarını daraltacak önlemler almışlardır. Bu ülkelerin yarısından fazlasında sözkonusu önlemlerin bir kısmı vergisel amaçlarla da kullanılabilir.

Vergisel Amaçlar

71. Aşağıda daha ayrıntılı tartışılacağı üzere, ülkelerin çoğunda vergi idaresinin bankalardan bilgi almasına izin verilmesi, bu bilgilerin gizliliğini düzenleyen genel kural veya kanunların istisnası olarak düzenlenmiştir. Az sayıdaki ülkede vergi idaresinin bankalardan bilgi alması, vergi kaçakçılığı veya bunlara ilişkin davalarla sınırlıdır. Lüksemburg’da ise vergi idaresi bankalardan doğrudan bilgi isteyememekte, ancak vergi kaçakçılığı şüphesi bulunan durumlarda mahkeme kararıyla bilgi talep edebilmektedir.

Banka Hesaplarına İlişkin Bilgi Talebi

¹⁷ Ankette ülkelerden “evet”, “hayır” veya “bazı durumlarda” yanıtlarını vermeleri istenmiştir. Verilen yanıtlardan her ülkenin “evet” ve “bazı durumlarda” yanıtları arasında nasıl bir ayrım yaptığı anlaşılabilir. Bu nedenle burada olumlu yanıtlarla olumsuz yanıtların ayrı ayrı gruplandırılarak karşılaştırılması yoluna gidilmiştir.

72. Vergi idaresinin bankalardan alacağı bilgidan yararlanabilmesi için, bankaların elinde herşeyden önce müşterinin kimliği ile yapılan işlemin niteliği ve tutarına ilişkin yeterli ve güvenilir bilgilerin bulunması gerekir.

73. İsimsiz veya isim yerine geçecek şekilde numara kullanılan hesaplar, bankada hesap sahibinin kimliğine ilişkin başka bir bilgi de bulunmuyorsa, vergi idaresinin banka bilgilerinden yeterince yararlanabilmesini engelleyebilir.¹⁸ Bununla birlikte, OECD ülkelerinin büyük çoğunluğu, isimsiz ve isim yerine yalnızca numara kullanılan banka hesaplarının kullanımını yasaklamıştır. İsimsiz hesaplar yalnızca Avusturya ve Çek Cumhuriyetinde; o da bazı sınırlamalarla açılabilir. Avusturya isimsiz hesaplara ilişkin mevzuatını 2000 yılında gözden geçirmeyi planlamaktadır. Halen Avusturya'da isimsiz hesaplar ancak ülkede yerleşik olanlarca ve yalnızca tasarruf mevduatı olarak açılabilir. Bununla birlikte Avusturya'da büyük tutarlardaki tasarruf mevduatlarının sahiplerinin kimliğine ilişkin bilgiler genellikle bankaların elinde bulunmaktadır. Bu çerçevede Avusturya kambiyo mevzuatı bankaları müşterilerinin ülkede yerleşik olup olmadığını araştırmakla yükümlü tutmaktadır. Ancak bu araştırmanın hangi araçlarla yapılacağı hususunda kanunda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca bu hesaplardan yalnız nakit çekişine izin verilmekte olup; başka hesaplara havale yapılması mümkün değildir. Çek Cumhuriyeti ise isimsiz hesap açılacak tutarı 3.700 ABD Dolarıyla sınırlandırmıştır. Bu tür mevduatın ticari amaçlarla kullanılması yasak olup; gelecekte bu tip yeni hesapların açılmasının engellenmesi yönünde de bir eğilim mevcuttur.

74. Avusturya, İsviçre ve Lüksemburg'da isim yerine geçecek şekilde yalnızca numara kullanılan hesaplar açılabilir. Bununla birlikte sözkonusu ülkelerde bankalar, hesap sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri ellerinde bulundurmaktadırlar. Avusturya'da yalnızca ülkede yerleşik olanlarca açılabilen isimsiz tasarruf mevduatı hesapları hariç olmak üzere, ülkede yerleşik olsun veya olmasın bütün hesap sahiplerine ait bilgiler bankalar tarafından tutulmaktadır.

75. Üye ülkelerin tümünde isimsiz ve isim yerine numara kullanılanlar dışındaki banka hesaplarının sahiplerinin kimliğine ilişkin bilgilerin bankalar tarafından saklanma zorunluğu bulunmaktadır. İsimsiz veya isim yerine numara kullanılanlar dışındaki banka hesaplarının açılabilmesi için gerekli bilgi ve belgeler ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Genellikle üye ülkelerin çoğunda bankaların müşterilerinin kimlik ve adreslerini pasaport, nüfus cüzdanı, ehliyet vb. resmi belgelere dayanarak araştırma zorunluğu bulunmaktadır. Vergi Kimlik Numarası (VKN) kullanılan ülkelerin çoğunda banka hesabı açılırken bu numaranın bankaya bildirilmesi gereklidir. Ancak müşterinin hesap açacağı bankaya VKN'nı tevsik zorunluğu yalnızca Danimarka, Finlandiya, İspanya, İsveç, İzlanda, Kore, Meksika, Norveç, Polonya ve Portekiz'den oluşan on ülkede bulunmaktadır. Türkiye de Nisan 1998 itibariyle banka hesaplarının vergi kimlik numarası olmaksızın açılmasını yasaklayabilecek yasal düzenlemelere sahip ülkeler arasına girmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı yakın gelecekte bu yasal yetkiyi kullanarak bankacılık ve diğer finans hizmetlerinde VKN'nın kullanımını zorunlu hale getirmeyi planlamaktadır. Banka hesabı açılırken müşterinin VKN'nı bildirme zorunluğu bulunmayan Avustralya ve Yeni Zelanda'da VKN'nın verilmediği durumlarda stopaj en yüksek oran üzerinden yapılmaktadır. Polonya'da ise bankada hesap açılabilmesi için gereken kimlik bilgi ve belgelerinin belirlenmesi konusunda bankalara serbesti tanınmıştır.

¹⁸ Benzer bir güçlük hamiline düzenlenmiş bonolarda da görülmektedir.

76. Hesap açılması için gereken bilgi ve belgeler konusundaki kurallara uymayan bankalar, genellikle cezaya muhatap olmaktadır. Bu cezalar çoğu kez banka görevlilerine yönelik para veya hapis; ya da hem para, hem hapis cezası şeklinde olmaktadır. Avusturya ve İsviçre’de bu tür bankaların çalışma izinlerinin iptali de mümkündür.

Hesap Hareketlerinde Kullanılan Araçlar

77. Avusturya dışındaki ülkelerde hesaptan para çekiş veya havalesini engelleyen herhangi bir kısıtlama genellikle bulunmamaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere Avusturya’da isimsiz tasarruf mevduatı hesaplarından yapılacak çekişler yalnızca nakitle sınırlandırılmış olup; bu hesaplardan başka hesaplara havale yapılmasına izin verilmemektedir. Bir kaç ülkede ise bazı tür havalelerin (örneğin; Avustralya’da telgraf havalelerinin) veya belli tutarların üzerindeki havalelerin (örneğin; İtalya’da 20 milyon lirenin üzerindeki muamelelerin) bildirilmesi yükümlülüğü bulunmaktadır.

Vergi İdaresince Bankalardan Bilgi Alınması

78. Vergi idaresi bankalardan bir kaç yolla bilgi alabilmektedir. Bu yollardan biri bankalar tarafından vergi idaresine devamlı bilgi sağlanmasıdır. Halen 19 üye ülkede devamlı bilgi verme yükümlülüğü vardır. Genellikle bu ülkeler devamlı bilgi verme yükümlülüğünü, mükelleflere yapılan faiz ödemeleri ve bu ödemelerden yapılan stopajla ilgili olarak uygulamaktadır. Ayrıca bazı ülkelerde banka hesaplarının açılması, kapatılması, yıl sonu bakiyeleri ve borçlardan alınan faizlerin de devamlı bildirilmesi zorunluğu vardır.

79. Fransa, İspanya, Kore, Macaristan ve Norveç’te banka hesaplarına ilişkin bazı bilgiler bir merkezi veri tabanında tutulmaktadır. Fransa’da hisse senedi, bono veya nakit yönetimi yapan finans kuruluşlarının her çeşit hesap açılışını, kapatılışını, hesap hareketlerini aylık olarak bildirme yükümlülüğü vardır. Bu bilgiler araştırma, kontrol ve tahsilat amacıyla kullanılmak üzere vergi idaresine ait bir bilgisayar veri tabanında tutulmaktadır. Kore’de vergi idaresinin genel veri tabanı içinde bankaların faiz ödemeleriyle ilgili sürekli sağladıkları bilgilerden oluşan ayrı bir veri tabanı vardır. Bu veri tabanı ödenen faiz, faiz üzerinden yapılan stopaj, tahakkuk eden faizin ait olduğu hesap, hesap sahibinin ikamet veya iş kayıt numarası dahil olmak üzere kimlik bilgilerinden oluşur. Bu veri tabanı özellikle gelir vergisi ve veraset vergisi incelemelerinde kullanılmaktadır. İspanya’daki veri tabanı da benzer niteliklere sahip olup; içerdiği bilgiler kaynakta stopaj yapılan durumlarda mükellefin sahip olduğu bütün hesapları, kaynakta stopaja tabi tutulmuş menkul sermaye iratlarını ve cari hesaplardan çekle yapılan 500.000 Pesetanın üzerindeki nakit çekişlerini kapsar.

80. Vergi idaresinin bankalardan bilgi almada kullandığı en önemli yollardan biri de yapılmakta olan bir vergi incelemesi nedeniyle bir vergi mükellefi hakkında bilgi istenmesidir. Bütün üye ülkelerde vergi idaresinin, yargı organları veya savcılarının belli vergi suçlarıyla ilgili olarak bankalardan bilgi isteme yetkisi bulunmaktadır. Ayrıca ülkelerin büyük çoğunluğunda, belli bir vergi mükellefinin beyanının doğruluğunun kontrolü için de bankalardan bilgi istenebilmektedir.

81. Avustralya, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İspanya, İtalya, Norveç, Türkiye ve Yeni Zelanda’da bankalardan vergisel amaçlarla, hiçbir sınırlama olmaksızın bilgi istenmesi mümkündür. Buna karşılık diğer ülkelerde özel bazı prosedürler

izlenmektedir. Bu prosedürler Kanada’da olduğu gibi bir talep, ABD’de olduğu gibi idari duruşma ve İngiltere’deki gibi bağımsız bir komiserin onayının alınması şeklinde olabilmektedir. Geriye kalan ülkelerde bilgi alınabilecek koşullara ilişkin kısıtlamalar sözkonusudur. Örneğin Portekiz’de bankalardan bilgi istenebilecek durumlar, kasıt unsuru taşıyan vergi suçları veya vergi idaresinin talebi üzerine bir mahkeme ilamına bağlı olarak ya da emekli aylığı gibi banka hesapları aracılığıyla alınan ve vergisel avantaj sağlayan ödemelerle sınırlıdır.

82. Bazı ülkelerin vergi idareleri belli koşullarda bankalardaki belgelere el koyabilme veya banka kayıtlarını doğrudan incelemek üzere bankalara ait işyerlerine girme yetkisine sahiptir. Örneğin Avusturya’da hukuken geçerli bir bilgi talebini yerine getirmeyi reddeden bankaların belgelerine el koymak mümkündür. İtalya’da ise bankanın gerekli bilgileri vermemesi veya verilen bilgilerin eksikliği ya da yanlışlığına dair şüphe bulunması durumlarında vergi idaresinin kayıtları incelemek üzere bankaya ait işyerlerine girme yetkisi vardır.

83. Üye ülkelerin çoğunda vergi kaçırdığından şüphelenilen kişiyle muamelelerde bulunanlar hakkında da bankalardan bilgi istenebilmektedir. Ayrıca ülkelerin çoğunda hakkında bilgi istenen kişilerin aile üyelerine ilişkin bilgiler de bankalardan talep edilebilmektedir. Üye ülkelerin yarısından fazlasında, bankaların kredi verirken müşterilerinin ekonomik durumu, ticari ve mesleki faaliyeti hakkında topladıkları istihbaratın da talep edilmesi mümkündür. Ülkelerin tümünde belli bir şahsın hesabının bulunup bulunmadığı bankalardan sorulabilmektedir. Ancak Avusturya, İsviçre ve Lüksemburg’da bu talep, ancak kasıt unsuru taşıyan vergi suçu niteliğindeki olaylarda; Belçika’da kasıt unsuru taşıyan vergi kaçakçılığı şüphesi ve bu tür bir kaçakçılık teşebbüsünün varlığı gibi istisnai durumlarda; Portekiz’de ise yargıcın banka bilgilerinin gizliliğini kaldırma yönündeki kararının ardından yapılabilmektedir.

Vergi Anlaşmaları Kapsamında Bilgi Alışverişi

84. Vergi anlaşmaları kapsamında yapılan bilgi alışverişinin dayanağını genellikle “Gelir ve Sermaye Üzerinden Alınan Vergilere İlişkin OECD Örnek Vergi Anlaşmasının” 26. Maddesi oluşturmaktadır. Sözkonusu madde, anlaşmaya taraf ülkeler arasında “anlaşma hükümlerinin yerine getirilmesi için gerekli olan bilgiler ile anlaşmaya taraf ülkelerin anlaşma kapsamına giren ulusal vergi kanunları çerçevesinde olup; bu anlaşmaya aykırı olmayan bilgilerin değişimini”ni öngörmektedir¹⁹. 26. Maddede alışverişe konu bilgilerin korunması için çok sıkı gizlilik koşulları getirildiği gibi, bu bilgilerin kullanılabilmesi alanlar da olabildiğince sınırlandırılmıştır. Buna göre bu bilgiler, “talep eden ülkenin kendi kanunlarına göre edinilen benzer bilgilere tanınan gizlilik hükümlerinden yararlanır; mahkeme ve idari organlar da dahil olmak üzere anlaşmanın kapsamına giren vergilerin tahakkuk ve tahsilinde, kamu gücü marifetiyle uygulanmasında veya temyizinde sadece ilgili

¹⁹ İsviçre bu Maddenin kapsamını anlaşmanın hükümlerinin yerine getirilmesi için gerekli olan bilgilerle sınırlamıştır ; Meksika ve ABD ise bu Maddenin uygulanmasını 2. Maddede anlaşma kapsamına girdiği belirtilenler dışındaki diğer akit ülkenin tüm vergilerine teşmil edebilme hakkını saklı tutmaktadır.

kişi ve yetkililere açıklanabilir. Bu bilgilerin mahkemede açıklanmasına veya mahkeme ilamlarında yer almasına izin verilebilir”.

85. Bilgilerin açıklanmasına 26. Maddenin 2. Bendi gereğince kendisinden bilgi istenen ülke ek sınırlamalar getirebilir. 26/2 Maddesine göre bir ülkeden kendisinin veya talepte bulunan ülkenin kanunları ile tüzük ve yönetmeliklerinin öngördüğünün ötesinde idari önlemler alması, kendisinin veya talep edenin kanun veya normal idari uygulamalarına göre talep edemeyeceği bilgileri, bir “ticari, sınai veya mesleki sır niteliğindeki bilgileri veya açıklanması kamu politikalarına aykırı olacak ticari prosedür ya da bilgileri” vermesi istenemez.

86. OECD ülkelerinin büyük çoğunluğunda, vergi anlaşmalarının bilgi alışverişine ilişkin hükümleri kapsamında bankalardan bilgi alınabilmektedir. Bununla birlikte Lüksemburg’da vergi idaresinin bu çerçevede bankalardan bilgi isteme yetkisi bulunmamaktadır. Ülkelerin büyük çoğunluğu, bir başka ülkenin bankalardan bilgi alınmasını gerektiren bilgi talebini yerine getirirken, kendi ulusal mevzuatlarına göre bilgi toplarken kullandıkları yöntemleri kullanmaktadırlar. İngiltere, Japonya ve Yunanistan bir başka ülkenin bankalardan bilgi alınmasını gerektiren bir talebini yerine getirebilmek için, sözkonusu bilginin kendi ulusal vergi mevzuatı açısından da yararlı olmasını şart koşmaktadırlar. Bununla birlikte İngiltere, AB ülkelerinin bilgi taleplerini bu konuya ilişkin AB Karşılıklı Yardım Direktifi çerçevesinde, ulusal mevzuat açısından da yararlılık koşulunu aramaksızın yerine getirmektedir. İrlanda ise ulusal mevzuat açısından yararlılık koşulunu, bankalardan sağlanacak hesap numarası, hesap sahibinin adı, adresi, ikametgahı ve imzası gibi temel bilgiler dışındaki bilgiler için aramaktadır. Japonya ise şimdiye kadar hiç bir bilgi talebini ulusal mevzuat açısından yararlı görmediği gerekçesiyle reddetmemiştir.

87. OECD ülkelerinden İtalya, Macaristan ve Polonya yalnızca bilgi talebinde bulunan vergi anlaşmasına taraf ülkede yerleşik (tam mükellef) kişilerle ilgili bilgi taleplerini yerine getirmektedir. Diğer ülkelerde böyle bir sınırlama bulunmamaktadır.

88. ABD, Almanya, Hollanda, İngiltere, İsveç, Kore, Lüksemburg, Macaristan ve Portekiz bazı koşulların bulunması durumunda, bilgi alışverişinden ilgili mükellefi haberdar etmektedirler. İngiltere’de bankaların vergi idaresine rutin olarak verdikleri bilgiler konusunda mükelleflerin haberdar edilmesi sözkonusu değildir. Almanya, Hollanda, İsveç ve Portekiz’de mükellefin haberdar edilmesi yükümlülüğü kasıt unsuru taşıyan vergi kaçakçılığı durumlarında kalkmaktadır. Macaristan’da banka hesabının veya banka işlemlerinin uyuşturucu kaçakçılığı, yasadışı silah ticareti, kara para aklama veya organize suçlarla ilgili olması durumunda, savcıların, ulusal güvenlik servisi veya soruşturmaya yetkili olanların yaptıkları bilgi taleplerinin bankalarca ilgili müşterilere bildirilmesi yasaktır. Lüksemburg’da ise alınacak bilginin vergi anlaşmasına taraf bir ülkeye verileceğinin bilgi talep edilen bankaya bildirilmesi gerekmektedir. ABD’de vergi mükellefinin bilgi alışverişinden haberdar edilmesini gerektiren bir zorunluk bulunmamakla birlikte, vergi idaresinin yurt dışından gelen bir bilgi talebini karşılamak üzere bir bankadan bilgi temin etmek üzere “idari duruşma” talebinde bulunduğu durumlarda, hesap sahibinin sözkonusu idari duruşmadan haberdar edilmesi gerekmektedir. Ancak hesap sahibinin bilgilendirilmesinin incelenecek kayıtların gizlenmesi, imhası veya tahrifine; tehdit, rüşvet veya muvazaalı işlemlerle başka kişilerin bilgi vermesinin önlenmesi yönündeki girişimlere veya muhakeme edilmekten,

sorgulanmaktan ya da kayıtları ibrazdan kaçınmak üzere firar edilmesine yol açacağına yönelik şüphelerin varlığı durumunda, federal mahkemenin kararıyla, hesap sahibinin haberdar edilmesi yükümlülüğü kaldırılabilir. Vergi mükellefinin bilgi alışverişinden haberdar edildiği ülkelerden İsveç dışında kalanlarda sözkonusu mükellefin bilgi alışverişine karşı itiraz hakkı vardır. Üye ülkelerin çoğunluğunda mükelleflerin bankadan bilgi talep edilmesine karşı itiraz hakkı bulunmamaktadır. Ayrıca ülkelerin büyük çoğunluğunda bilgi talebini yerine getirmek istemeyen bankaların da itiraz hakkı yoktur.

89. İsviçre ve Lüksemburg dışındaki OECD ülkelerinin tümünde OECD Örnek Vergi Anlaşmasının 26/2. Maddesinde yer alan sınırlar içinde, vergi anlaşmaları kapsamında bankalara ait bilgilerin alışverişi mümkündür. Bankalardan alınan bilgiler genellikle OECD Örnek Vergi Anlaşmasının 26/2. (C) Maddesinde yer alan ticari, sınai veya mesleki sır niteliğindeki bilgiler kapsamında değerlendirilmemektedir. Bu konuda İsviçre ve Portekiz istisna oluşturmaktadır. Vergi anlaşmaları çerçevesinde bankalardan sağlanacak bilgiler için vergilemenin belli bir aşamasına veya belli vergilendirme durumuna bağlı sınırlamalar sözkonusu değildir. Bununla birlikte Avusturya yalnızca belli tür vergi cezası davalarında bilgi vermektedir. Belçika banka bilgilerinin gizliliğini kaldırmayı ve bilgi vermeyi kasıt unsuru taşıyan vergi kaçakçılığının veya böyle bir kaçakçılığa teşebbüsün varlığına bağlamıştır. İngiltere ise yalnızca büyük ve çok önemli olaylarda bilgi vermektedir.

90. Bütün üye ülkelerde bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyen bankaları bilgi vermeye zorlayacak vasıtalar bulunmaktadır. Bunlar içinde en yaygın olanları para cezası uygulanması ve bankayı bilgi vermediği takdirde kamu otoritesine itaatsizlikten hapis cezası da dahil olmak üzere muhtelif cezaları gerektirecek şekilde mahkeme yoluyla bilgi vermeye zorlamaktır.

91. Üye ülkelerin çoğunda bilgi, talep eden ülkenin mahkemelerinde kullanılabilir bir formda sağlanır. Bu daha çok bilgi talebinde bulunan tarafın istediği forma bağlıdır.

92. Avusturya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İngiltere, İsveç, Japonya, Kanada, Kore, Norveç ve Yeni Zelanda vergi anlaşmalarına taraf ülkelerle devamlı bir surette banka bilgileri alışverişinde bulunabilmektedir. Danimarka, Fransa, İsveç ve Kore’de bu tür bilgi sağlama ayrı bir anlaşma yapılmasını gerektirmektedir. Avustralya, Danimarka, Fransa, İsveç, Kanada ve Norveç’te ise bu tür bilgi sağlama karşılıklılık şartına bağlıdır.

93. Lüksemburg ve Yunanistan dışındaki OECD ülkeleri, bankalardan sağladıkları bilgileri talep üzerine vergi anlaşmalarına taraf ülkelere verebilmektedirler. Ancak Avusturya, Belçika, İsviçre ve Portekiz, vergi anlaşmalarına taraf ülkelere yalnızca sınırlı bazı durumlarda talep üzerine bilgi verebilmektedir. Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İtalya ve Macaristan yalnızca kendilerine aynı tür bilgileri sağlayabilecek ülkelere bilgi vermektedir. Avustralya, Avusturya, Fransa, İngiltere (AB dışındaki ülkelere ancak kendi mevzuatı açısından da yararlıysa bilgi vermektedir), Kore, Meksika, Polonya ve Türkiye bu tür bilgileri “tam karşılıklılık” ilkesi çerçevesinde vermektedirler. ABD’de genel karşılıklılık ilkesi gözönüne alınırken; Almanya, Finlandiya, Norveç ve Yeni Zelanda’da bilgi taleplerinin yerine getirilmesinde ilke olarak bir sınırlama bulunmamakla birlikte, karşılıklılık ilkesi her olayda ayrı ayrı değerlendirilmektedir. İzlanda ise vergi anlaşmalarına taraf bütün ülkelerin bilgi taleplerini yerine getirmektedir.

94. Kendisinden bilgi talep edilen ülke bu talebi yerine getirebilmek için genellikle hesap sahibinin ve bankanın adı gibi temel bilgilerin kendisine verilmesini ister. Talepte bulunan ülkenin hesap sahibi ve bankayla ilgili vereceği bilgiler ne kadar ayrıntılıysa, istenen bilgilere ulaşılması o ölçüde kolaylaşır.

95. Üye ülkelerin çoğunluğu vergi anlaşmaları çerçevesindeki bir bilgi talebi üzerine, mükellefin bir önceki yıl elde ettiği faiz gelirini, son birkaç yılın faiz gelirlerini, önceki yıllara ait hesap bakiyeleri ve bankanın elindeki tevsik edici belgeleri sağlayabilmektedir.

Vergi Konusunda Diğer Bilgi Alışverişi Araç ve Mekanizmaları

96. OECD ülkelerinde ikili vergi anlaşmaları dışında da vergi konularında bilgi alışverişine olanak sağlayacak araçlar bulunmaktadır. Örneğin; AB'nin 77/799/EEC, 79/1070/EEC Direktifleri ile 92/12/EEC sayılı Direktifinin 30. Maddesi Topluluğa üye ülkeler arasında dolaylı ve dolaysız vergiler konusunda bilgi alışverişine olanak vermektedir. Halen ABD, Danimarka, Finlandiya, Hollanda, İsveç, İzlanda, Norveç ve Polonya'dan oluşan 8 ülkenin kabul etmiş olduğu OECD ve Avrupa Konseyi'nin ortak olarak hazırladığı Vergi Konusunda Karşılıklı İdari Yardımlaşma Çok Taraflı Sözleşmesi de dolaylı ve dolaysız vergiler konusunda bilgi alışverişine olanak vermektedir. Ayrıca Vergi Konusunda Kuzey Ülkeleri Çok Taraflı Sözleşmesi, İskandinavya ülkeleri arasında ithalde alınan vergiler dışında kalan vergilerde banka bilgileri dahil her türlü bilgi alışverişine olanak sağlamaktadır. OECD üyesi ülkelerin bir bölümü kendi aralarında ve/veya OECD üyesi olmayan ülkelerle vergi suçları konusunda bilgi alışverişine olanak sağlamak üzere karşılıklı hukuki yardımlaşma anlaşmaları imzalamışlardır. Bir çok OECD üyesi de kamu hukuku veya özel hukuk çerçevesinde vergi konusunda bilgi alışverişini düzenleyen Lahey Delil Sözleşmesi'ne taraf durumundadır. Bundan başka bir çok OECD üyesi, vergi konusundaki yardımlaşmayı bir Ek Protokolle genişleten 20 Nisan 1959 tarihli Suçlara İlişkin Karşılıklı Yardımlaşma Konusunda Avrupa Sözleşmesi'ni kabul etmiştir. Söz konusu Ek Protokol de Almanya, Avusturya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Lüksemburg (henüz yürürlüğe girmemiştir), Norveç, Polonya, Portekiz ve Türkiye tarafından kabul edilmiştir. Belçika ve İsviçre Ek Protokolü imzalamış olmakla birlikte, henüz yürürlüğe koymamışlardır. ABD, Kanada ve Meksika ise vergi konularında bankalardan elde ettikleri bilgiler de dahil olmak üzere, bilgilerin vergisel amaçlarla alışverişine ilişkin muhtelif anlaşmalara taraftır.

97. Finansal sistemin kara para aklama amacıyla kullanılmasını önlemeye yönelik 91/308/EEC sayılı AB Konseyi Direktifi, AB ülkelerinin vergisel amaçlarla da bankalardan bilgi almasına olanak vermektedir. Direktifin 6. Maddesi üye ülkelerin kredi ve finans kuruluşlarının yönetici ve çalışanlarının kara para aklamayla mücadele eden yetkili kuruluşlarla tam bir işbirliği içinde olmalarını teminen gerekli tedbirleri almasını öngörmektedir. Her ne kadar 6. Maddede bu Direktif hükümlerine göre sağlanan bilgilerin yalnızca kara para aklamayla mücadelede kullanılabileceği belirtilmişse de aynı maddede üye ülkelere, bu bilgileri başka amaçlarla kullanabilme izni verme hakkı da açık olarak tanınmıştır. Böylece, üye ülkelerin bu bilgilerin vergisel amaçlarla da kullanılabileceği şeklinde ulusal mevzuatlarında düzenleme yapmaları olanağı doğmaktadır. Ancak bu güne kadar böyle bir düzenlemenin herhangi bir ülkede yapıldığına ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte AB üyesi olsun veya olmasın bir çok OECD ülkesi, diğer yetkili ulusal kuruluşların kara para aklamayla mücadele çerçevesinde bankalardan sağladıkları da dahil çeşitli bilgilere bir ölçüde ulaşabildiklerini bildirmektedir.

98. Bazı ülkelerin ulusal mevzuatı da başka ülkelerle bilgi alışverişine olanak veren araçlar sunmaktadır. Örneğin; İrlanda'nın 1994 tarihli Ceza Muhakemeleri Kanunu başka ülkelerde sürmekte olan ve vergisel olanlar da dahil olmak üzere suç niteliğindeki fiillere yönelik soruşturma ve muhakemelerde kullanılmak üzere bilgi toplanmasına izin vermektedir. Suçlarda Uluslararası Karşılıklı Yardım konulu İsviçre Federal Kanunu, vergi suçları da dahil olmak üzere karşılıklı hukuki yardımlaşmayı olanaklı kılmaktadır. Bu kanuna göre istenen bilgiler İsviçre adli makamlarınca vergi idaresiyle de görüş alışverişinde bulunduktan sonra verilmektedir. Benzer şekilde İngiltere'de de 1990 tarihli Uluslararası İşbirliği konusunda düzenlemeler getiren Ceza Kanunu diğer ülkelerin yargı organlarının vergiye ilişkin olanlar da dahil olmak üzere tüm suçların soruşturulma veya muhakemesiyle ilgili bilgi taleplerini yerine getirmek üzere bazı yetkiler vermektedir. Bu kanun, talepte bulunan ülkelere vergi suçlarıyla bağlantılı olarak banka vb. üçüncü kişilerden bilgi sağlanmasına olanak vermektedir. ABD'de ise 28 USC 1782 sayılı mevzuat hükmü çerçevesinde yabancı ülkeler, bankalardaki bilgilere ulaşmak üzere hukuki yardımlaşmadan yararlanabilmektedir.

Vergi Mükellefinin Bilgi Verme Yükümlülüğü

99. ABD, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Kanada, Lüksemburg, Meksika, Norveç ve Türkiye'de vergi mükelleflerinin yurt dışındaki banka hesaplarını, genellikle de yıllık gelir vergisi beyannamelerinde, vergi idaresine bildirme yükümlülüğü vardır. Yurt dışı banka hesaplarına ilişkin bildirim yükümlülüğü, hesapta bulunan paranın tutarına veya hesabın bir faiz getirisi sağlama koşullarına bağlı olarak getirilebilmektedir. Danimarka ve İsveç'de vergi mükelleflerinden, hem kendilerine ait yurt dışındaki banka hesaplarını inceleyebilmesi için vergi idaresine yazılı bir temsil yetkisi vermesi, hem de bir önceki yıl ödenen faiz ile yıl sonundaki hesap bakiyesini içeren yıllık bir raporu vergi idaresine vermek hususunda yabancı bankanın taahhütünü içeren bir yazıyı temin etmesi istenmektedir.

100. Çek Cumhuriyeti, İspanya, Macaristan, Norveç ve Polonya dışındaki ülkelerde vergi mükelleflerinin yurt dışında açtıkları banka hesaplarını vergi idaresi dışında Merkez Bankası veya diğer bir resmi kuruma bildirme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

101. Polonya dışındaki tüm ülkeler, tam mükelleflerin yurt dışı banka hesaplarından elde ettikleri faiz gelirlerini vergilendirmektedirler. Buna karşılık Polonya yalnızca tüzel kişilere ait bu tür gelirleri vergilerken, gerçek kişilerin yurt içi ve yurt dışı banka hesaplarından doğan faiz gelirlerini vergiden müstesna tutmaktadır.

Faiz Gelirleri: Faiz Gelirlerinin Vergilendirilmesinde Kaynakta Stopaj Uygulaması

102. Bazı ülkelerde, faiz gelirleri üzerinden kaynakta stopaj yapılması ve vergi anlaşmaları hükümlerinden yararlanmak üzere bir iade sistemi oluşturulması, sınır aşırı faiz geliri hareketlerine ilişkin vergi düzenlemelerinin ihlalini önleyecek bir mekanizma olarak değerlendirilmektedir. Stopaj, dar mükellefleri vergi iadesi almaya zorlamak amacıyla gütmemektedir. İadeyi alabilmek için de dar mükellefin, ikamet ettiği ülkenin vergi idaresinden tam mükellef olduğuna dair alacağı belgeyi, faiz geliri elde ettiği ülkenin vergi idaresine

ibrazı gerekmektedir. Bu yolla sözkonusu kişinin tam mükellef olduğu ülke, kaynak ülkede elde edilen faiz geliri hakkında doğrudan doğruya mükellefin kendisi tarafından bilgilendirilmiş olmaktadır. Bu yaklaşımı kabul eden ülkeler, bu sistemde kaynak ülkede banka bilgilerinin gizliliğinin kaldırılmasına gerek kalmadığını savunmaktadırlar. Ancak diğer ülkeler, tam mükellef olunan ülkenin vergi kanunlarının ihlalini önlemek için kaynakta stopajın yeterli olamayacağına inanmaktadırlar.

103. Avrupa Komisyonu konuya ilişkin bir Direktif taslağı hazırlamıştır. Bu taslakta AB ülkelerinin iki seçimlik haktan birini kabul etmesi öngörülmektedir. Buna göre AB’de yerleşik gerçek kişilerin faiz gelirleri üzerinden ya %20 oranında bir stopaj yapılacak; ya da bu faiz gelirleriyle ilgili devamlı bilgi alışverişinde bulunulacaktır. Sınır aşırı faiz geliri hareketlerinin vergilendirilmesinde bu iki yaklaşımın teknik yönleri WP8 ve Yaratıcı Finansal İşlemler Konusunda Özel Oturum adı altındaki platformlarda ele alınmaktadır.

Bankalardan Bilgi Alınmasında Yeni Eğilimler:

Vergilemeyle ilgili Olanlar

104. OECD ülkelerinin çoğunluğu yeni kanun ve/veya yönetmelik veya tebliğler vasıtasıyla bankalardan bilgi alınmasına ilişkin uygulamalarında değişiklikler yaptıklarını bildirmişlerdir. Bu değişikliklerin büyük bölümü vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınması olanaklarını artırmaya yöneliktir. Örneğin; Belçika, bankalardan bilgi alınmasında daha önce şart koştuğu mükellefle finans kuruluşu arasında vergi kaçırmada iştirak ilişkisinin bulunması şartını kaldırmış, ayrıca vergi kaçakçılığına teşebbüsü de vergi kaçakçılığı kapsamına almıştır. Finlandiya 1 Nisan 1995 tarihinden itibaren bankalardan bilgi talebinde bulunulabilmesi için, bu bilgiye vergisel amaçlarla gerek duyulması koşulunu da kaldırarak, vergi idaresince kullanılacak her türlü bilginin bankalardan istenebileceği hükmünü getirmiştir. Finlandiya’da ayrıca, bankalardan bilgi talep edilmesinde kullanılacak kriterler de yumuşatılmıştır. Artık bankalardan bilgi talep edilebilmesi için sözkonusu kişinin adı, banka hesap numarası, hesaba yapılan giriş veya benzeri nitelikte ayırdedici bilgilerden yalnızca birinin sağlanması yeterli olabilmektedir. Polonya 1997 yılında gerçekleşen OECD üyeliği için vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınabilmesi olanaklarını büyük ölçüde genişletmiştir. Bugün Polonya’da vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasını engelleyen hiç bir husus yoktur.

105. Bazı ülkeler bankalardan bilgi alınmasını bildirim yükümlülükleri de getirmek suretiyle güçlendirmektedir. Örneğin Kanada 1998 ve izleyen mali yıllar için banka hesapları da dahil olmak üzere yabancı yatırım araçları için bildirim zorunluğunu; Fransa ise yaptığı bir yasal düzenlemeyle vergi idaresinin talebi üzerine kredi kuruluşlarına, fon transferlerinin tarih ve tutar olarak bildirilmesi yükümlülüğünü getirmiştir. İsveç de bankalar ve diğer finans kuruluşlarına yaptıkları faiz ödemelerine ilişkin olarak vergi idaresine devamlı bilgi verme zorunluğu getirmiştir.

106. Lüksemburg 24 Mart 1989 tarihli düzenlemeyle bankalardan bilgi almayı engelleyen geleneksel tutumunu yasal bir çerçeveye oturtmuştur. Diğer yandan uluslararası karşılıklı hukuki yardımlaşma olanaklarının kapsamını, vergisel konuları da içerecek şekilde, bir ölçüde artırmıştır.

Vergi Dışı Amaçlarla İlgili Olanlar

107. ABD, Avusturya, Belçika, İrlanda, İsveç, İsviçre, İtalya, Kanada, Lüksemburg'da bankalardan alınan bilgilerin vergi dışı amaçlarla kullanımı konusunda yapılan değişiklikler daha çok kara para aklamasıyla ilgilidir. Vergi suçları ve kara para aklama programı arasındaki ilişki konusundaki tartışma için Kitabın II. Bölümüne bakınız. İtalya da organize suçlarla mücadelede mahkemelerin yetkisini artırmıştır.

Bankaların Ellerindeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Kanunlarda Yapılması Önerilen Değişiklikler

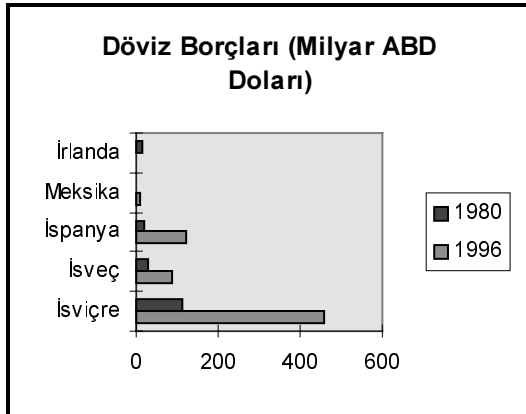
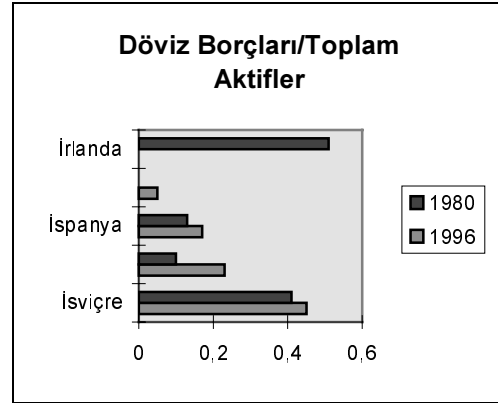
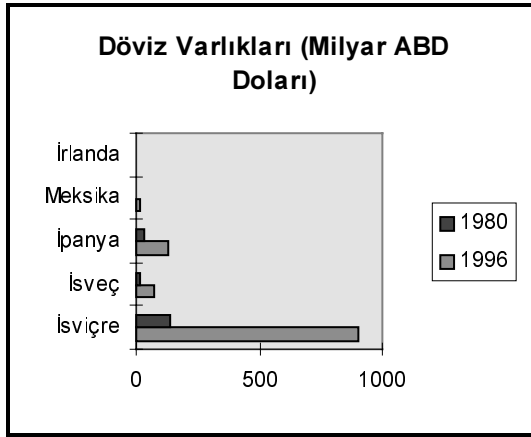
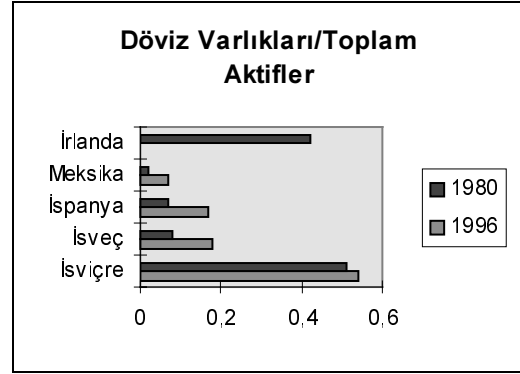
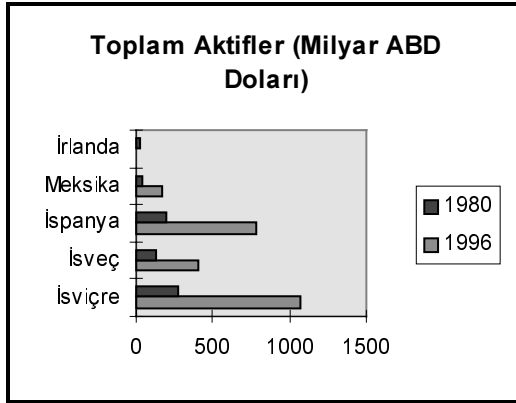
108. Banka bilgilerinin gizliliğine ilişkin kanunlarda veya uygulamalarda değişiklik getiren ancak henüz kabul prosedürü tamamlanmamış öneriler yalnızca İsveç, Lüksemburg ve Türkiye'de sözkonusudur. Geçenlerde Lüksemburg hükümeti kara para aklamaya mücadelede bankalardan bilgi alınması konusunda değişiklikler getiren bir öneri hazırlamıştır. İsveç vergi idaresi yabancı tasarruf sahiplerinden Vergi Kimlik Numarası (VKN) istenmesi yönünde bir öneri hazırlamıştır. İsveç'de ayrıca üçüncü kişiler nezdinde yapılan vergi incelemelerinde de banka bilgilerinden yararlanılabilmeye yönelik bir öneri bulunmaktadır. 1998 yılı Nisan ayı itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ticari ve finansal işlemlerde VKN kullanımını şart koşabilme yetkisini kazanmıştır. Bankada hesap açılması da dahil olmak üzere, finansal hizmetlerde VKN'nın zorunlu kullanımı yakın bir gelecekte başlayacaktır. Bu zorunluğun uygulanmasının ardından banka ve özel finans kuruluşlarının Maliye Bakanlığına devamlı bilgi verme yükümlülüğü getirilmesi düşünülmektedir.

Mevcut Uygulamalardan Çıkartılacak Sonuçlar

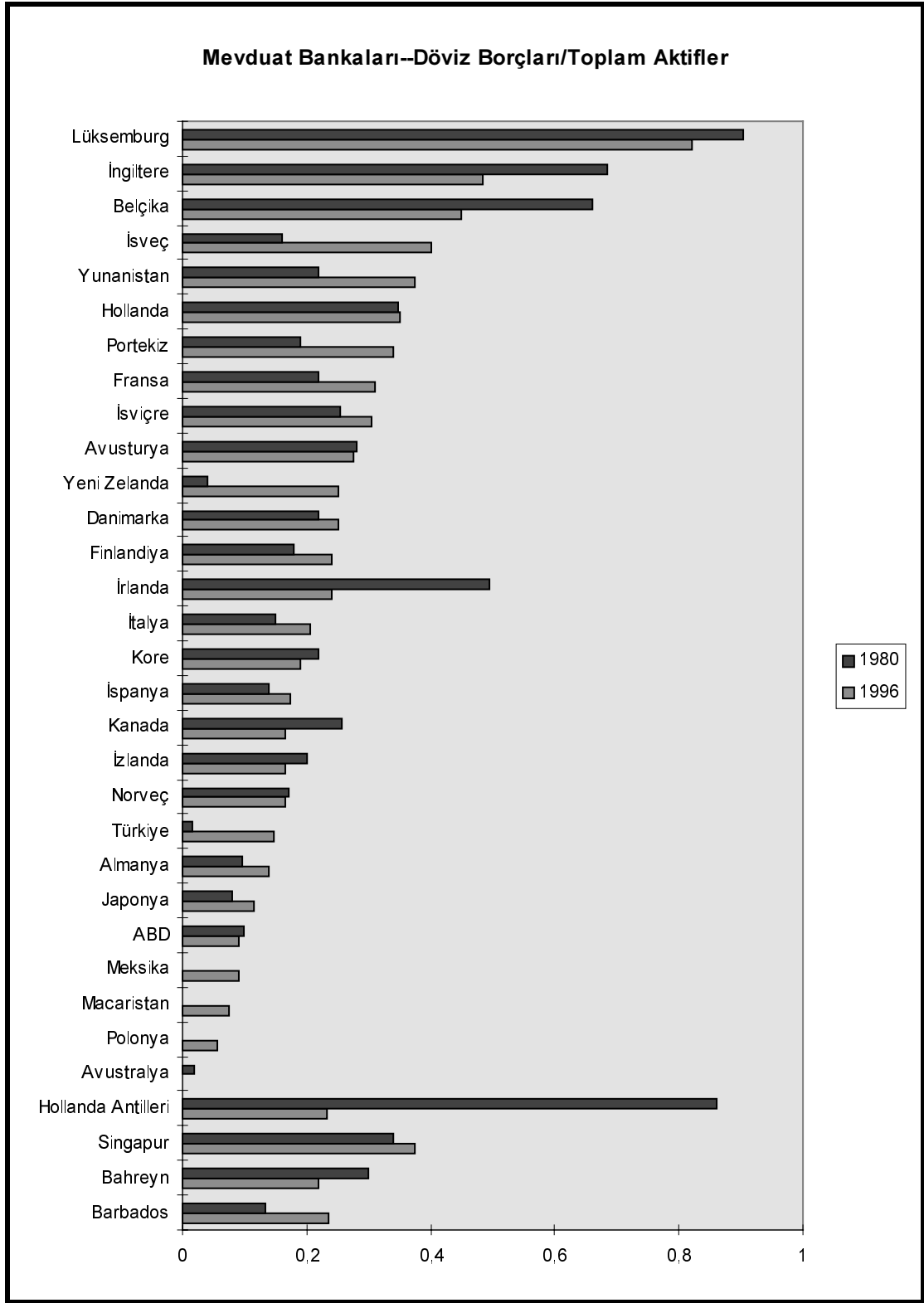
109. Bu araştırmanın sonuçları ülkelerin büyük çoğunluğunda gerek yurt içi vergisel amaçlarla ve gerekse yurt dışıyla bilgi alışverişine yönelik olarak bankalardan bilgi alınmasının büyük ölçüde mümkün olduğunu göstermekle birlikte, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi alınmasında halen önemli engellerin bulunduğunu göstermektedir. Bu engellerden birincisi, vergi idaresinin karşılıklı bilgi alışverişi de dahil, vergisel amaçlarla bankalardan bilgi almasına her ülkede izin verilmemesidir. İkincisi her ne kadar ülkelerin büyük bir bölümünde bankaların gerekli müşteri kimlik bilgilerini alması zorunluğu varsa da bazı ülkelerde hala böyle bir yükümlülüğün bulunmamasıdır. Bankaların gerekli ve doğru müşteri bilgilerini, özellikle hesap sahibine ilişkin olanları, temin ve kayıtlarına intikal ettirmesini sağlamak üzere bazı değişiklikler yapılması gerekmektedir. Üçüncüsü vergi anlaşmaları çerçevesinde yapılacak bilgi alışverişinde bazı ülkelerin kendi mevzuatlarının da ihlal edilmiş olmasını şart koşmasının, bilgi alışverişine potansiyel bir engel oluşturmasıdır. Dördüncüsü, bilgi alışverişinde öngörülen karşılıklılık koşulunun da bir engel niteliği taşımasıdır. Komite, mevcut aşamada yukarıda belirtilen hususlardaki ilerlemenin belli bir kişiye ilişkin (devamlılık niteliği bulunmayan) bilgi talepleriyle sınırlı tutulması gereği üzerinde görüş birliğine varmış olup; sınır aşırı faiz hareketlerinde stopaj yapılması ve/veya bilgi alışverişi yoluyla vergilendirmenin güvence altına alınması yönündeki çalışmayla bağlantılı olarak devamlı bilgi verme ve devamlı bilgi alışverişi konusunda ilerleme sağlanabilmesi amacıyla yaptığı çalışmaları da sürdürecektir.

EK I
DÖVİZ VARLIK VE BORÇLARI

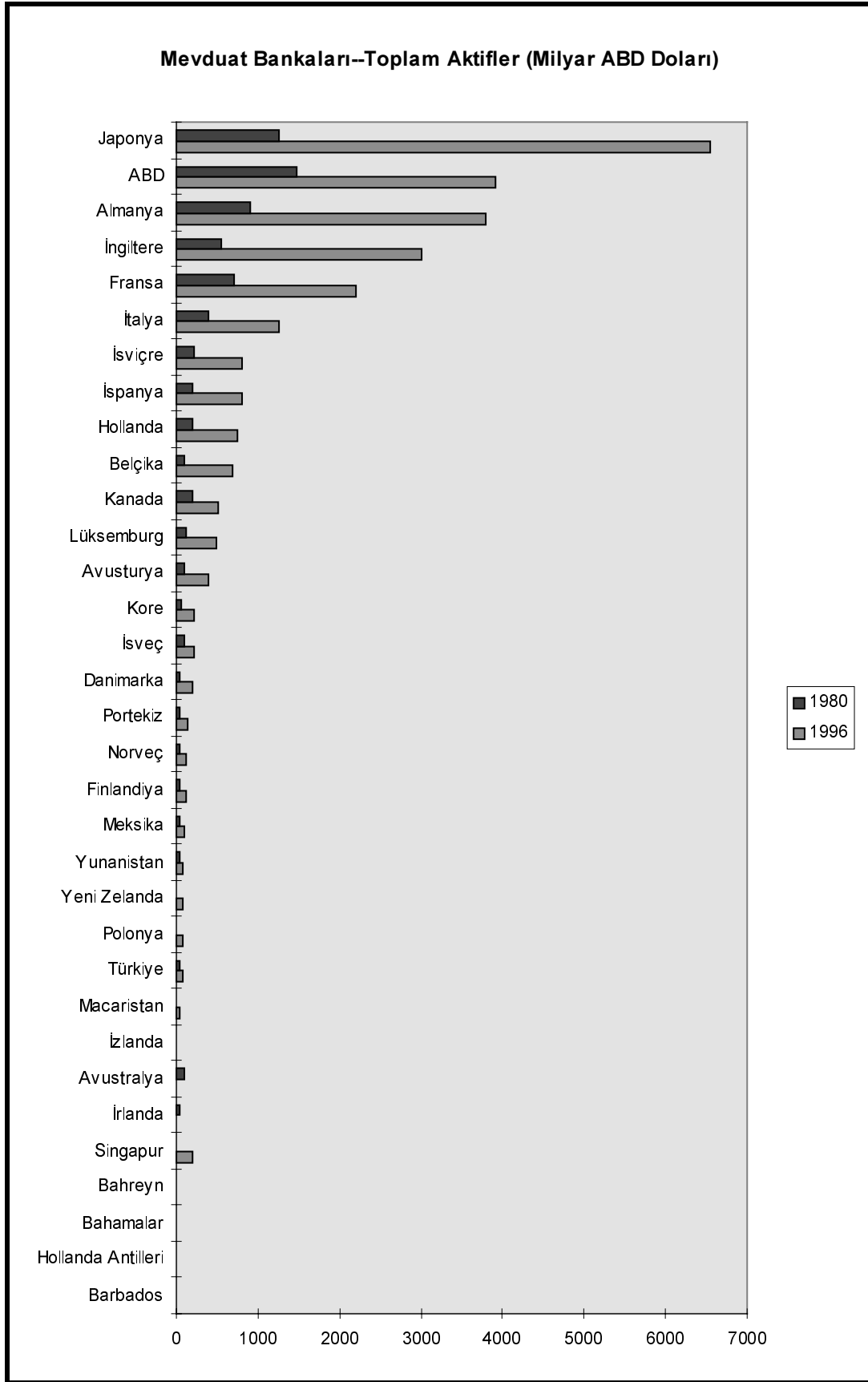
Mevduat Bankaları ve Diğer Bankacılık Kuruluşları

Kaynak: IMF International Finance Statistics Yearbook, Vol. L. 1997

Kaynak: IMF International Finance Statistics Yearbook, Vol. L. 1997

Kaynak: IMF International Finance Statistics Yearbook, Vol. L. 1997

EK:II

VERGİSEL AMAÇLARLA BANKALARDAN BİLGİ ALINMASINDA ÜLKE UYGULAMALARI KONULU ARAŞTIRMA

(Bu araştırma OECD üyesi ülkeler ve Slovak Cumhuriyeti'ne 1997 yılında gönderilen ankete verilen yanıtlar esas alınarak hazırlanmıştır.)

1. Banka Bilgilerinin Gizliliği Konusunda Genel Bilgi

1.1. Banka Bilgilerinin Gizliliğinin Dayanağı Nedir?

1.1.1. Kanun hükümleri

OECD ülkelerinin büyük çoğunluğunda banka bilgilerinin gizliliği kesin kanun hükümleriyle düzenlenmiştir. Bu ülkeler; **ABD, Avusturya, Avustralya, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İsveç, İsviçre** (medeni hukuk ve ticaret hukuku çerçevesinde), **İzlanda, Kanada, Kore²⁰, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Norveç** (Bu ülkede Merkez Bankası, ticari bankalar ve tasarruf bankaları gibi değişik banka türleri farklı kanunlarla düzenlenmiştir. Bu kanunların bir kısmında gizliliğe ilişkin kesin hükümler yer almaktadır. Faaliyetleri ayrı bir kanunla düzenlenmemiş özel finansal kuruluşları Finansman ve Finansal Kuruluşlar Kanunundaki genel gizlilik hükümlerine tabidir. Özel kanununda gizlilik hususunda herhangi bir hüküm bulunmayan kamu finans kuruluşlarına İdare Kanununun gizlilik hükümleri uygulanır), **Polonya** (Bankacılık Kanunu gizlilikle ilgili kesin hükümler içerirken, vergi borcuna ilişkin kanun vergi idaresinin bankalardan bilgi almasına olanak vermektedir. İdari Usul Kanunu ise savcılara her türlü idari işleme katılma ve banka bilgilerine ulaşma hakkı tanımaktadır), **Portekiz, Türkiye** (4389 sayılı Bankalar Kanununun 22. Maddesine göre), **Yeni Zelanda** (Özel Yaşamın Korunmasına ilişkin 1993 tarihli Kanun) ve **Yunanistan**'dır. Yalnızca **Almanya, Belçika, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İtalya** ve **Japonya**'da bu tür yasal düzenlemeler bulunmamaktadır.

Slovak Cumhuriyeti'nde de banka bilgilerinin gizliliği kesin kanun hükümleriyle düzenlenmiştir

1.1.2. Tüzük, yönetmelik gibi özel idari kurallar

Bu konuda tüzük, yönetmelik gibi özel idari kurallarla düzenleme yapıldığını bildiren herhangi bir ülke bulunmamaktadır.

1.1.3. Gelenekler ve idari uygulamalar

Banka bilgilerinin gizliliğinin dayanağını gelenek ve idari uygulamaların oluşturduğu ülkelerden birisi **Belçika**'dır. Bu husus finans kurumlarının basiretli davranma yükümlülüğü kapsamında. Bir diğer ülke, banka bilgilerinin gizliliğini özel hükümlerle düzenlememiş de olsa, bu gizliliği geleneklere ve kişisel özgürlük, konut dokunulmazlığı ve mektupların gizliliğini düzenleyen anayasa dahil bir çok kuralara tabi tutan **İtalya**'dır. **Japonya**'da ise bir kanunla düzenlenmemiş olan banka bilgilerinin gizliliği genel olarak, ticari faaliyetlerin desteklenmesi, sözleşme hükümlerinin ifası ve banka ile müşterileri arasındaki güvenin güçlendirilmesi çerçevesinde korunmaktadır. Banka bilgilerinin gizliliğinin kesin kanun

²⁰ Kore'nin ankete verdiği yanıtlar 31.12.1997 tarihi itibarıyla mevcut durumu yansıtmaktadır.

hükümleriyle korunduğu **Yeni Zelanda**'da Bankacılık Faaliyetleri Kanunu da banka bilgilerinin gizliliğini hükme bağlamıştır

1.4 Varsa, diğerlerini açıklayınız

Özel hukuk-kamu hukuku ayrımı bulunmayan ve her iki alanda da ortak hukuk kurallarının uygulandığı **İngiltere, İrlanda, Kanada ve Yeni Zelanda** gibi ülkelerde banka bilgilerinin gizliliği banka ile müşterisi arasındaki sözleşmenin gizliliğine dayanmaktadır. **Almanya ve Hollanda**'da da banka bilgilerinin gizliliği bankayla müşterisi arasındaki sözleşme ilişkisinden doğmaktadır. (Hollanda'da bu tür sözleşmelerin tabi olduğu ceza ve özel hukuk kuralları bankalardaki müşteri bilgilerinin gizliliğini güvence altına almıştır.)

Fransa'da kredi kuruluşlarının faaliyet ve denetimlerine ilişkin 24 Ocak 1984 tarihli kanunun 57. Maddesi de banka bilgilerinin gizliliği konusunda hükümler içermektedir. 57. Madde, kredi kuruluşlarının yönetici ve diğer çalışanlarının uyması gereken mesleki gizlilik kurallarını düzenlemektedir.

İzlanda'da banka bilgilerinin gizliliği aynı zamanda 121/1989 sayılı Kişisel Bilgilerin Kaydı ve Kullanımına ilişkin kanun kapsamına da girmektedir.

İspanya'da banka bilgilerinin gizliliği bulunmayıp; bu bilgilerin gizliliği, bilgi talebinde kapsamın ve bu çerçevede uygulanacak usul hükümlerinin, özel hayatın gizliliği de gözönüne alınarak, kanunla belirlenmesi sırasında dolaylı olarak düzenlenmiştir.

1.2 Banka bilgilerinin gizliliği vergi konusunda farklı esaslara bağlıysa, bu esaslar nelerdir?

Banka bilgilerinin gizliliğinin kesin kanun hükmüne bağlandığı ülkeler **ABD, Almanya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, İsveç, Kore, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Polonya, Türkiye, Yeni Zelanda ve Yunanistan**'dır. Almanya'da banka ile müşterisi arasındaki ilişki çok sıkı bir gizliliğe sahip olup; vergi kanunları da belli ölçülerde bu gizliliği kabul etmektedir. Örneğin; vergi idaresinin faiz gelirlerinin doğru beyan edilip edilmediğinin genel kontrolü için bankalardan bilgi talep edemeyeceği vergi kanununda hükme bağlanmıştır.

Slovak Cumhuriyeti'nde de banka bilgilerinin gizliliği kesin kanun hükümlerine bağlanmıştır.

Banka bilgilerinin gizliliğinin esasları tüzük, yönetmelik gibi idari kurallar, gelenek ya da idari uygulamalarla da düzenlenmiş olabilir.

Özel hukuk kamu hukuku ayrımı yerine ortak hukuk kurallarının uygulandığı ülkelerde bu kurallar banka bilgilerinin gizliliğini öngörebilir. Bununla birlikte banka bilgilerinin açıklanmasının bir kamu ödevi niteliğini alması, bankanın çıkarının böyle bir açıklamayı gerektirmesi veya açıklamanın müşterinin açık veya zımni onayı alınarak yapılması durumlarında, kanunla düzenlenmiş olması koşuluyla, banka bilgilerinin açıklanması mümkündür.

1.3 Vergi idaresinin bankalardan bilgi talebinde bulunmasını düzenleyen kurallar, banka bilgilerinin gizliliğini düzenleyen kurallara istisna olarak getirilmişse, istisna oluşturan hükümlerin bir örneğini tarafımıza gönderiniz.

Belçika'da vergi idaresinin bankalardan bilgi alabilmesi, sözkonusu verginin niteliğine bağlı olarak değişmektedir. Banka bilgilerinin gizliliğinin en fazla korunduğu alan gelir vergisi uygulamasıdır. Burada vergi idaresi, vergi incelemesi sonucunda somut verilerle vergi kaçaklığı yapıldığı veya buna teşebbüs edildiği kanaati oluşmadıkça, bankacılık kuruluşlarından bilgi talebinde bulunamaz. Bu koşulların varlığı durumunda, vergi idaresinin yöneticileri vergi incelemesinin tamamlanabilmesi ve ziyaa uğratılan verginin

hesaplanabilmesi için banka bilgilerinin gizliliğini kaldırabilir. Buna karşılık, mükellefin tarh edilen vergiye itiraz etmesi durumunda vergi idaresinin araştırma yetkisi genişlemektedir. Böyle bir durumda vergi denetmeni, bankadan mükellefin itirazıyla ilgili olabilecek tüm bilgileri talep edebilir. KDV, gümrük vergileri ve tüketim vergilerinde banka gizliliğinin kaldırılması için vergi kaçakçılığına ilişkin bir kanaat oluşması zorunluğu bulunmayıp, vergi denetmeninin vergi idaresinin başındaki kişiden bu konuda yetki istemesi yeterlidir. Emlak vergileri için banka bilgilerinin gizliliği sözkonusu değildir.

Paragraf 1.2.'deki, beyan edilen faiz gelirlerinin doğruluğunun genel kontrolü için banka hesaplarına ulaşılması konusundaki sınırlama hariç **Almanya** ile **İzlanda**'da vergi idaresinin bankalardan bilgi alması, diğer üçüncü şahıslardan bilgi alınmasıyla aynı koşullara tabidir.

İsviçre'de banka bilgilerinin gizliliği adli makamlarca yapılacak ceza soruşturmalarında vergi idaresine karşı bir def'i olarak ileri sürülemez. Bunun dışında bankaların ellerindeki bilginin gizliliği yalnızca İsviçre kanunlarında tanımlanan vergi kaçakçılığı durumlarında kaldırılabilir.

ABD'de banka bilgilerinin gizliliği Özel Finansal Yaşamın Gizliliği Hakkındaki Kanun ile buna ilişkin düzenlemelerde güvence altına alınmıştır. Eyalet kanunları da banka bilgilerinin gizliliğini tanımaktadır, ancak bu kanunların federal kanunlara uygun olması gereği vardır. Vergi kanunlarında (Internal Revenue Code) öngörülen usuller çerçevesinde incelenmekte olan finansal kayıtlar, Özel Finansal Yaşamın Gizliliği Hakkında Kanunda yer alan banka bilgilerinin gizliliği kuralından müstesna tutulmuştur. Federal vergilerle ilgili olarak yapılan incelemelerde finansal kayıtların elde edilmesinde en çok kullanılan yol, vergi kanunlarında yer alan idari duruşma usulüdür. Bunun dışında yabancılarla ilgili olarak yapılacak stopajda Hazine Bakanlığına, hesap sahibinin isim ve adresinin bildirilmesi zorunluğu bulunmaktadır. Sözkonusu kanunda genel olarak kamu yetkililerine tanınan başka istisnalar da bulunmaktadır. Bu istisnaların gereken durumlarda vergi alanında da uygulanması olanaklı olup; bu istisnalar daha çok idari veya yargısal ihbarname ve arama müzekkereleriyle ilgilidir.

1.4 Mevzuatınızda kara para aklamayla mücadele amacıyla banka bilgilerinin gizliliğini sınırlamak üzere yapılmış düzenleme var mı?

Banka bilgileri için yasal gizlilik tanınmayan **Hollanda** ile hükümet tarafından hazırlanan kara para ile mücadele kanun tasarısı kabul edilmek üzere mecliste beklemekte olan **Kore** dışındaki tüm OECD üyelerinde kara para aklamayla mücadele etmek amacıyla banka bilgilerinin gizliliğini sınırlamak üzere mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır: **ABD, Almanya, Avustralya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İngiltere, İzlanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya** (125/1977 ve 153/97 sayılı Karanamerle birleştirilen 227/90 ve 1971/1991 sayılı Kanunlar), **Japonya, Kanada, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Norveç, Polonya** (Bankacılık Kanunu ve Ceza Usul Kanunu hükümlerine göre bankaların bazı bilgileri Savcılığa bildirmesi ve bazı veriler toplaması gerekir), **Portekiz, Türkiye** (4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun'un 5. Maddesi), **Yeni Zelanda, Yunanistan**. ABD tarafından yapılan düzenlemelere, şüpheli işlemler için bankalara Şüpheli Faaliyet Raporu; 10.000 doları aşan işlemlerde Nakit İşlem Raporu hazırlama zorunluğu getirilmiş olması örnek olarak verilebilir.

Hollanda banka bilgilerine yasal bir gizlilik tanımadığından banka bilgilerinin gizliliğini sınırlamak üzere herhangi bir yasal düzenleme yapmamıştır. Bununla birlikte Finansal Sistemin Para Aklama Amacıyla Kullanılmasını Önleme Konusundaki Konsey Direktifi ve Finansal Eylem Görev Gücünün (FATF) Tavsiyeleri çerçevesinde 1993 tarihli Olağandışı İşlemlerin Açıklanmasına Dair Kanunu kabul etmiştir. Bu kanuna göre olağandışı

işlemlerin, konuyla ilgili daireye bildirilmesi gerekmektedir. Bu daire sözkonusu bilginin suçun önlenmesi veya tesbiti için yararlı olacağına karar verirse durumu polis veya savcılığa bildirmektedir.

Slovak Cumhuriyeti de kara para aklamayla mücadelede banka bilgilerinin gizliliğine sınırlama getirmiştir.

1.1 Vergi İdaresi Bu Bilgilerden Yararlanabilmekte midir?

OECD ülkelerinin yarısından fazlasında vergi idareleri bu bilgilerden yararlanabilmektedir. Bu ülkeler şunlardır: **Avusturya, Belçika** (dolaylı olarak, yani mahkeme kararıyla), **Kanada**, (genellikle resmi bir talep halinde yalnızca Kanada Gelir İdaresine) **Çek Cumhuriyeti, Finlandiya** (polis, paranın kaynağını belirlemesi üzerine vergi idaresine sözkonusu kişinin vergiye tabi bir geliri olup olmadığını sorması suretiyle dolaylı olarak), **Fransa, Almanya** (bakınız 1.4), **Yunanistan, İzlanda, İrlanda, İtalya** (geçmişte 20 milyon lirenin üzerindeki parasal işlemler ve bonolar yalnızca yetkili finansal araçlar, yani bankalar, postaneler vb. vasıtasıyla yapılabilmekte idi; 20 milyon lirenin üzerindeki işlemlere ilişkin bütün bilgiler mali izleme çerçevesinde vergi idaresine verilmektedir. 1997 Haziranından bu yana bu tür işlemlerin bankaların aracılığı olmadan yapılmasına izin verilmiş olup; bankaların yükümlülüklerinde herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. 20 milyon lirenin üzerinde ithalat veya ihracat yapanların UIC adlı devlet kurumuna bir beyanname vermeleri gerekmektedir. UIC de bu bilgileri vergi idaresine bildirmektedir), **Japonya, Hollanda** (hürriyeti bağlayıcı ceza gerektiren bir vergi suçu için başlatılmış bir tahkikat çerçevesindeki şüpheli işlemlere ait bilgiler verilebilmektedir), **Yeni Zelanda** (ciddi bir suç işlendiği şüphesinin varlığı koşuluyla), **Polonya** (Mali Sorumluluk Kanunu hükümlerine göre savcının ve bazı idari organların bankalardan bilgi alma yetkisi vardır), **Portekiz** (paranın kaynağını belirlemesi durumunda polis, vergi idaresinden sözkonusu kişinin vergiye tabi bir geliri olup olmadığını sorması suretiyle dolaylı olarak. Ayrıca, vergi idaresi konut, kira, göçmen ve emeklilikle ilgili tasarruf mevduatları hakkında sözkonusu hesapların kara para aklamada kullanılmasını önlemek üzere devamlı bilgi almaktadır) **İsviçre** (hürriyeti bağlayıcı ceza gerektiren vergi suçlarında talep üzerine), **Türkiye, İngiltere ve ABD**.

Vergi idaresine bu bilgilerin verilmediği ülkeler; **Avusturya, Danimarka Macaristan, Lüksemburg, Meksika, Norveç, İspanya** (kara para aklamayla mücadele çerçevesinde bilgi alınması, vergiyle ilgili genel bilgi alma kurallarına tabidir) ve **İsveç**'tir.

Yalnızca vergi kaçakçılığı şüphesinin varlığı **Slovak Cumhuriyeti**'nde bu tür bilgilerin vergi idaresine verilmesi için yeterli olmamaktadır. Ayrıca kanunda da bu bilginin verilmesinin öngörülmüş olması gerekmektedir.

1.5 Hesap Açılırken Bankaya Müşteri Tarafından Verilen Bilgiler ve Bankalarca Edinilmesi Gereken Bilgiler:

1.5.1 İsimsiz hesap açılması mümkün mü? İsimsiz hesap bir kod adla açılan veya hesap sahibinin kimliğinin bildirilmesi zorunluğu bulunmayan hesaplardır.

Avusturya'da yalnızca ülkede yerleşik olanlara ait tasarruf mevduatları için mümkündür. Bununla birlikte Avusturya'da genellikle bankaların elinde büyük tutarlardaki tasarruf mevduatı sahiplerinin kimlik bilgileri bulunmaktadır. Avusturya kambiyo mevzuatı

nasıl yapılacağını belirtmemekteyse de bankalara müşterilerinin ülkede yerleşik olup olmadıklarını kontrol etme yükümlülüğünü vermiştir. Ayrıca bu hesaplardan yalnızca nakit para çekişlerine izin verilmiş olup başka hesaplara para transferi yasaktır. Avusturya isimsiz hesaplara ilişkin mevzuatını 2000 yılı içinde gözden geçirmeyi planlamaktadır. **Çek Cumhuriyeti**, 3700 doları aşmayan tutarlar için isimsiz hesap açılmasına izin vermektedir. Ancak bu hesapların ticari işlemlerde kullanılması yasaktır. Bu tür hesaplar 1989 tarihinden önceki hükümlere dayanmakta olup; çoğu 1989 tarihinden önce açılmış hesaplardır. Bu hesaplar tasarruf bankalarında yalnızca gerçek kişiler tarafından açılmış hesaplar niteliğindedir. Bu konudaki eğilim gelecekte bu tür hesapların açılmasına izin verilmemesi yönündedir.

Slovak Cumhuriyeti'nde bu tür hesapların açılmasına izin verilmemektedir.

1.5.1.1 İsimsiz hesap açılmasına izin verilmesi durumunda uygulanabilecek olan, hesabın yalnızca ülkede yerleşik olanlarca (tam mükelleflerce) açılabilmesi, açılacak hesabın azami bir tutarın altında olmaması gibi sınırlamaları lütfen bildirin.

1.5.1'e verilen yanıtlara bakınız.

1.5.2 *İsimsiz hesap açılmasına izin veriliyorsa; bankalar müşterinin kimlik bilgilerini her zaman almakta mıdır?*

Avusturya ve **Çek Cumhuriyeti**'nde hesap sahibinin kimliği banka tarafından bilinmemektedir. (Bak 1.5.1)

1.5.3. *Hesap sahibinin ismi yerine bir hesap numarası kullanılmak suretiyle hesap açılması mümkün müdür? Bu tür hesaplarda banka ile müşterisi arasındaki işlemler hesap sahibinin kimlik bilgilerine gerek duyulmaksızın yalnızca hesap numarasına dayanılarak yapılır.*

Yalnızca **Avusturya**, **Lüksemburg** ve **İsviçre**'de mümkündür. **Türkiye** hesap numarası kullanılan hesapların yakın zaman öncesinde Merkez Bankasınca yasaklandığını bildirmiştir.

Slovak Cumhuriyeti'nde bu tür hesap açılmasına izin verilmemektedir.

1.5.3.1 *Hesap sahibinin ismi yerine bir hesap numarası kullanılan hesapların açılması mümkünse; bu tür hesaplara uygulanan, hesabın yalnızca tam mükelleflerce açılabilmesi, açılacak hesabın azami bir tutarın altında olmaması gibi sınırlamaları lütfen belirtiniz.*

İsviçre'de bu tür hesaplar yalnızca güvenlik amacıyla kullanılmakta olup; bankanın müşterinin kimliğini belirleme yükümlülüğünü kaldırmaz.

1.5.4. *Hesap sahibinin ismi yerine bir hesap numarası kullanmak suretiyle hesap açılabiliriyorsa; bankalar müşterinin kimlik bilgilerini her zaman almakta mıdır?*

Avusturya'da ülkede yerleşik olanlarca açılabilen isimsiz tasarruf mevduatı hesapları hariç ülkede yerleşik olsun veya olmasın bütün hesap sahiplerinin kimlik bilgileri bankalar tarafından tutulur. **Lüksemburg** ve **İsviçre**'de hesap sahibi tam mükellef olsun veya olmasın, kimlik bilgileri banka tarafından tutulur. **Lüksemburg**'da diğer tüm işlemlerde, bir veya birbiriyle ilişkili birden fazla işlemde sözkonusu olan tutarın 500.000,- Lüksemburg Frangını aşması durumunda müşteriden kimlik sorma zorunluğu vardır.

1.5.5 *Hesap açılırken kimlik belgesi, vergi numarası, kimlik numarası gibi ne tür kimlik bilgileri istenmektedir? Verilen numaraların doğruluğu ibraz edilen bir belgeyle kanıtlanmakta mıdır? Bu hususda tam mükellef olanlar ve olmayanlar arasında bir ayırım yapılmakta mıdır?*

1.5.5.1 İsimsiz hesaplarda

Avusturya'da Merkez Bankasının kambiyo mevzuatı düzenlemesine göre bankalar iş ilişkisine girerken müşterilerinin ülkede yerleşik olup olmadıklarını belirlemek zorundadırlar. Ancak bu belirlemede kullanacakları metodu kendileri seçerler. **Çek Cumhuriyeti**'nde herhangi bir kimlik bilgisi talep etme zorunluğu yoktur.

1.5.5.2 İsim yerine hesap numarası kullanılan hesaplarda

Avusturya'da pasaport, sürücü belgesi vb. resimli bir resmi belgenin ibrazı suretiyle kimlik tespiti yapılması zorunluğu vardır. (Ayrıca 1.5.5.1'e bakınız), **Lüksemburg**'da kimlik tespiti nüfus cüzdanı, pasaport veya benzeri bir belgeye dayanarak yapılır. **İsviçre**'de güvenlik amacıyla kullanıldığından hesap numarasının varlığı, müşterinin kimliğini nüfus cüzdanı, pasaport gibi bir belgeyle ispat külfetini kaldırmaz.

1.5.5.3 İsimsiz ve isim yerine hesap numarası kullanılanlar dışındaki hesaplarda

1.5.5.3.1 Hesap açılırken temin edilen bilgiler

Bütün ülkelerde değişen oranlarda olmak üzere hesap sahibinin kimlik bilgileri istenir. Örneğin **Avustralya** (farklı kimlik türleri için farklı puan verilmesine dayanan bir sistem kullanılmakta olup; hesap açılması için 100 puan gerekir); **Belçika** (isim ve adres istenir. 11 Ocak 1993 tarihli kara para aklamaya mücadele kanununa göre; bankalar kendileriyle sürekli ilişki içine giren müşterilerinin kimliğini, ilişkinin başlamasından önce, sürekli ilişki içinde bulunmayan bir müşterinin tek bir işlem veya birbiriyle bağlantılı birden fazla işlem tutarının 10.000 ECU'yu aşması veya kara para aklama şüphesinin varlığı halinde bu tutarın altında da kalsa her türlü işlem için müşterinin kimliğini tespit zorunluğu bulunmaktadır); **Kanada** (müşteriden isim, adres ve sosyal güvenlik numarası istenir); **Çek Cumhuriyeti** (gerçek kişilerden isim, adres, nüfus cüzdanı; yabancılardan seyahat ve tabiyet belgeleri; tüzel kişilerden ticaret ünvanı, kanuni merkezi, kurum kimlik numarası ile tüzel kişilik adına hareket eden temsilcinin kimlik bilgileri istenir); **Danimarka** (isim, adres, CPR-No. veya SE No bunlar yoksa, doğum tarihi; müşterinin yabancı bir ülkedeki bir adresi vermesi durumunda vatandaşı olduğu ülkeyi bildirmesi istenir); **Finlandiya** (hesabı açan, hesabı kullanacak olan kişilere ait gerekli kimlik bilgileri; gerçek kişiler için vergi kimlik numarası, tüzel kişiler için ayrıca Ticaret Sicili örneği); **Almanya** (tam mükellef olsun veya olmasın isim ve adres); **Yunanistan** (nüfus cüzdanı istenmektedir); **İzlanda** (isim, adres, ve kimlik numarası); **İrlanda** (kimlik ve mevcut ikametgah adresi); **İtalya** (tam mükellef olsun veya olmasın nüfus cüzdanı ve İtalyan vergi idaresince verilen vergi kimlik numarası; şirketler için vergi kimlik numarası yanında şirketin özelliklerini gösteren belgeler istenmektedir);

Meksika (gerçek kişilerden isim, adres, doğum yeri ve tarihi, tabiyet, Federal vergi numarası, meslek veya faaliyet, telefon numarası, temel mesleki faaliyet, işletmenin ticaret ünvanı ve adresi, telefon numarası; kurumlardan şirketin ticaret ünvanı ve adresi, şirket yöneticisi veya avukatının ismi, faaliyet türü, federal vergi kimlik numarası, resmi şirket sözleşmesinin sayısı ve şirketin kuruluş tarihi); **Norveç** (isim, adres ve tam mükelleflerden vergi kimlik numarası); **Polonya** (Bankalar Kanunu bu hususta özel bir düzenleme içermediğinden istenecek bilgiler her banka tarafından bağımsız olarak belirlenir); **Portekiz** (vergi kimlik numarası ile müşterinin kimliğini belirlemeye yarayacak kimlik ve belgeler istenmektedir); **İsveç** (isim ve adresin yanında tam mükellef olanlar için vergi kimlik numarası talep edilmektedir); **Türkiye** (tam mükellef olsun olmasın bütün mudilerden kimlik, adres, telefon numarası ile kimliğini ispata yarayacak bir belge istenmektedir); **ABD**'de Amerikan ve yabancı finans kuruluşlarının ülke içinde açacakları hesaplarda ABD vatandaşları veya ABD'de yerleşik kişiler için vergi kimlik numarası yanında isim ve adres; yabancılar için isim ve yabancı ülkedeki daimi ikametgahın adresi istenmektedir. ABD finansal kuruluşlarının iştirakleri ile yabancı finans kuruluşlarının şubeleri de aynı bilgileri istemek durumundadır. Ancak, yabancılar kendi statülerini standart IRS formu yerine bir belgeyle ispatlamak zorundadır.

1.5.5.3.2 Hesap açılırken temin edilen belgeler

Ülkelerin çoğunluğunda bankada hesap açtıran kişinin kimliğine ilişkin bazı belgeler de istenmektedir. Örneğin **Avustralya** (100 puan sistemi genellikle bir vergi mükellefinin en az 3 ayrı kimlik belgesi ibraz etmesini gerektirmektedir); **Avusturya** (pasaport, sürücü belgesi vb. fotoğraflı bir resmi belge, ayrıca 1.5.5.1'e bakınız); **Belçika** (kendi vatandaşlarından nüfus kağıdı, yabancıardan buna benzer bir belge); **Çek Cumhuriyeti** (gerçek kişilerden pasaport, nüfus kağıdı; tüzel kişilerden Ticaret Sicilindeki kaydın tasdikli bir örneği); **Danimarka** (beyanın doğruluğunu tevsik amacıyla kimlik belgesinin ibraz edilmesi); **Finlandiya** (vergi kimlik numarasının tevsiki); **Fransa**; **Almanya** (nüfus kağıdı, veya pasaport); **Yunanistan** (nüfus kağıdı veya pasaport); **Macaristan** (hesabı kullanma hakkına sahip olanların tasdikli imza örneği, kayıt sertifikası, vergi kimlik numarası, istatistik numarası); **İzlanda** (pasaport, nüfus kağıdı veya benzer bir belge); **İrlanda** (pasaport veya sürücü belgesi son kira ödemesine ilişkin makbuz); **İtalya** (tam mükellef olsun veya olmasın tüm gerçek kişilerde nüfus kağıdı, İtalyan vergi idaresince verilmiş vergi kimlik numarası; kurumlarda İtalyan vergi idaresince verilmiş vergi kimlik numarası ile şirketin niteliğine ilişkin belgeler); **Japonya**; **Lüksemburg**; **Meksika** (gerçek kişilerden resmi nüfus kağıdı, verilen adresin doğruluğunu tevsik etmek üzere elektrik veya su faturası; kurumlardan Federal vergi kimlik numarası veya vergi kimlik kartı almak üzere verilen başvuru dilekçesinin bir örneği, telefon, su elektrik sözleşmelerinin örneği, şirket sözleşmesinin ve hesap sözleşmesini ifadan sorumlu avukatın yetki belgesi); **Hollanda** (tam mükellef olsun veya olmasın tüm gerçek kişilerden pasaport, sürücü belgesi, sığınmacı belgesi, veya belediye tarafından verilen kimlik kartı, Hollanda tüzel kişilerinden Ticaret Sicili kaydının Ticaret Odasından alınmış tasdikli bir örneği, bir Hollanda noteri tarafından hazırlanmış yazılı bir beyanname; sözkonusu tüzel kişilik AB veya Avrupa Ekonomik Alanı'na ait ise beyanname AB veya AEA içindeki bir noter tarafından da hazırlanabilir. Ayrıca Maliye Bakanına kanunla, müşterinin yapacağı ilk ödemenin bakanlık tarafından belirlenecek Hollanda'daki veya yurt dışındaki bir bankadaki hesaba alacak veya borç olarak kaydedilmesi durumunda, müşteri kimliğinin tevsik edildiğini kabul etme yetkisi tanınmıştır); **Yeni Zelanda** (bankalar müşterilerinin 1996 tarihli Finansal İşlemlerin Bildirilmesine Dair Kanununun 6. Bölümüne

girdiklerini saptamakla yükümlüdür); **Polonya** (belgeler her bankanın yayımladığı kendi kurallarına bağlıdır); **Portekiz** (nüfus kağıdı veya pasaport); **İspanya** (nüfus kağıdı); **İsveç** (nüfus kağıdı veya pasaport); **Türkiye**; **İngiltere** (kanun kimlik tesbiti için, nitelik belirlenmesine gitmeksizin “makul deliller”den sözetmektedir. Bununla birlikte İngiltere Merkez Bankası’nca onaylanmış uygulama rehberinde isimlerin doğruluğunun pasaport gibi, adres doğruluğunun ise seçmen kartı gibi belgeler üzerinden kontrol edilmesi gerektiği açık olarak ifade edilmektedir); **ABD** (finansal kuruluşların nakit işlem raporu düzenlemeleri gereken durumlarda tevsik zorunluğu bulunmaktadır. ABD finans kuruluşlarının iştirakleri ile yabancı finans kuruluşlarının şubelerindeki hesapların tevsiki seçimlidir. Tevsik edilecek hususlar vatandaşlık ve ikamete ilişkindir).

Slovakya’da tam mükellef gerçek kişilerin nüfus kağıdı, diğerlerinin ise pasaport ibrazı gerekmektedir. Her iki durumda da hesapla ilgili olarak imzasını kullanma hakkına sahip olanların imza örneğinin ibraz zorunluğu vardır. İşletme sahiplerinin ayrıca vergi kimlik numaralarını bildirmeleri gerekir. Tüzel kişiler Ticaret Sicili kayıtlarının bir örneğini, vergi kimlik numaralarını, hesapla ilgili olarak imza yetkisine sahip olanların imza örneklerini vermek zorundadırlar.

1.5.5.3.3 Hesap açarken vergi kimlik numarasının bildirilmesi

Yaklaşık üye ülkelerin yarısında hesap açılması sırasında vergi kimlik numarasının bildirilmesi zorunluğu bulunmaktadır. Bunun genel olarak uygulandığı ülkeler; **Kanada** (sosyal güvenlik numarası); **Danimarka** (CPR-NO veya SE-NO belgeleri; bu belgeleri bulunmayanların ise doğum günlerini bildirmeleri); **Finlandiya**; **Macaristan**; **İzlanda**; **İtalya** (tam mükellef olsun veya olmasın İtalyan vergi idaresince verilen vergi kimlik numarasının bildirilmesi); **Kore** (tam mükellefler için ulusal kayıt numarası; yabancılar için pasaport numarası veya Kore göçmen bürosu tarafından verilen yabancı kayıt numarası); **Meksika**; **Norveç**; **Polonya** (yalnızca tüzel kişilerden); **Portekiz**; **İspanya**; **İsveç** (tam mükelleflerden vergi kimlik numarası talep edilir); **Türkiye** (1998 Nisanından itibaren kanunla Maliye Bakanlığına ticari ve finansal faaliyetlerde vergi kimlik numarası kullanılması zorunluğu getirme yetkisi verilmiş olmakla birlikte bu yetki henüz kullanılmamıştır) ve **ABD**’dir. **Norveç**’de vergi kimlik numarası tam mükelleflerden istenmekte; yabancıardan D-numarası denilen özel bir vergi kimlik numarası talep edilmektedir. **Portekiz** ve **İspanya**’da tam mükellef olsun veya olmasın tüm gerçek ve tüzel kişilerden vergi kimlik numarası istenmektedir. Tüzel kişilerin ayrıca Vergi Kimlik Kodunu bildirmeleri gerekmektedir. **ABD**’de vergi kimlik numarası tam mükelleflerden istenir. Yabancılar için belli koşullarda ABD vergi kimlik numarasının talep edilmesine ilişkin yasal düzenlemeler bulunmaktadır.

Avustralya ve **Yeni Zelanda**’da vergi kimlik numarasının bildirilme zorunluğu bulunmamakla birlikte, bu numaranın bildirilmemesi durumunda vergi tevkifatı en yüksek oran üzerinden yapılmaktadır. **İrlanda**’da tevkifat yapmaksızın faiz ödeme olanağı tanınan tam mükellef kurumlar ve emekli sandıkları hariç olmak üzere vergi kimlik numarası bildirme zorunluğu yoktur.

Avusturya, Almanya, Japonya ve **İsviçre**’de vergi kimlik numarası kullanılmamaktadır.

Slovak Cumhuriyeti’nde tam mükellef olsun veya olmasın şahsi işletme sahipleri ile tüzel kişiler için vergi kimlik numaralarını bildirme zorunluğu bulunmaktadır.

1.5.5.3.4 Vergi kimlik numarasının ispatı için ibrazı gereken belgeler

Vergi kimlik numarası taşıyan bazı resmi belgelerin ibrazı gereken ülkeler **Danimarka** (hesap açılırken hesap sahibi tarafından bildirilen tarihlerin doğruluğunun ispatı amacıyla kimlik belgeleri ibraz edilir); **Finlandiya**; **İzlanda**; **Kore** (kendi vatandaşlarından nüfus kağıdı veya ulusal kayıt numarasını içeren bir belge, yabancılardan göçmen bürosu tarafından verilen yabancı kayıt numarası veya pasaport istenir); **Meksika** (federal vergi kimlik numarası kartı); **Norveç**, **Polonya**, **Portekiz**, **İspanya**, **İsveç**'tir (nüfus kağıdı) .

Slovak Cumhuriyet'inde tam mükellef olsun veya olmasın tüm gerçek kişilerin vergi kimlik numarası içeren bir resmi belge ibrazı zorunlu tutulmaktadır.

1.5.5.3.5 İstenen başka kimlik numaraları

Macaristan'da vergi kimlik numarası ve diğer belgelere ek olarak bir istatistik numarası ibrazı zorunludur.

1.5.6 Bir hesaptaki fonların çekilmesi veya transferinde kullanılan araçlar

1.5.6.1 Bir hesaptaki fonların çekilmesi veya transferinde kullanılacak araçlar konusunda bir sınırlama var mı?

Avusturya'da isimsiz tasarruf mevduatı hesaplarından çekişlerin yalnızca nakit olarak yapılabileceği, başka hesaplara para transferine izin verilmeyeceği yönünde bir sınırlama bulunmaktadır. **Avusturya** ve **İsviçre**'de isim yerine hesap numarası kullanılan hesaplardan fon çekiş ve transferlerinde herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

Hemen tüm OECD ülkelerinde isimsiz veya isim yerine hesap numarası kullanılanlar dışındaki hesaplardan yapılan çekiş ve transferlerde, genel olarak herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Bu ülkeler; **Avustralya** (ancak bu ülkede yalnızca telgraf havalesiyle yurt içi veya dışına yapılan para havalelerinin AUSTAC adlı kuruluşa bildirilmesi yükümlülüğü bulunmaktadır), **Avusturya**, **Belçika**, **Kanada**, **Çek Cumhuriyeti**, **Danimarka**, **Finlandiya**, **Fransa**, **Almanya**, **Yunanistan** (ancak bu ülkede 4 milyon Dirahmiyi aşan işlemlerde bankalar hazırlayacakları belgelerde tarafların vergi kimlik numaralarını göstermekle yükümlüdür), **Macaristan**, **İzlanda**, **İrlanda**, **İtalya** (ancak 7 iş günü içine yayılacak şekilde yapılanlar da dahil olmak üzere 20 milyon Liretin üzerindeki işlemler kara para aklamayla mücadele mevzuatı çerçevesinde kayıt altına alınır), **Japonya**, **Kore**, **Meksika**, **Hollanda** (bu ülkede kanunla bir sınırlama getirilmemiş olsa da uygulamada bankalar hesabın açılması sırasında müşteriye imzalattıkları sözleşmeyle bazı sınırlamalar getirmektedirler), **Yeni Zelanda**, **Norveç**, **Polonya**, **Portekiz**, **İspanya**, **İsveç**, **İsviçre**, **Türkiye**, **İngiltere** ve **ABD**'dir. **Yunanistan**'da sınırlamalar bulunmaktadır. **Lüksemburg**'da ise kanunla getirilmiş bir sınırlama bulunmamaktaysa da genel banka uygulamaları gözönüne alındığında sınırlamalar bulunduğu görülmektedir.

Slovak Cumhuriyeti'nde fon çekiş ve transferlerinde herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

1.5.6.2 Sınırlama varsa bunların niteliğini belirtiniz. Örneğin telefonla, mektupla yapılacak havelelerin yasak olması vb.

Avusturya'da banka cüzdanının ibraz edilmesi koşuluyla tasarruf mevduatlarından yalnızca nakit çekişine izin verilmektedir. Tasarruf mevduatı hesaplarından başka hesaplara para havalesine izin verilmemektedir.**Yunanistan**'da tutar ne olursa olsun müşteriden kimliğini ispatlaması istenmektedir.

1.6 Bankaların talep etmeleri gereken bilgi ve belgelerle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda muhatap olacakları yaptırımları lütfen belirtiniz.

Genel olarak, yükümlülüklerini yerine getirmeyen bankalar cezaya muhatap olmaktadır. **Avustralya**'da, uygulanması Avustralya İşlemlerin Bildirilmesi ve Analizi Merkezi (AUSTRAC) tarafından kontrol edilen Finansal İşlemlerin Bildirilmesi Hakkındaki Kanunun 18, 28 ve 29. Bölümleri uyarınca bankalar koşullara bağlı olarak muhtelif cezalara çarptırılabilir. **Avusturya**'da en ağır ceza, bankanın lisansının iptal edilmesidir. Diğer ülkelerdeki ceza uygulamalarına ilişkin örnekler şunlardır: **Belçika** (11 Ocak 1993 tarihli kara parayla mücadele kanununu ihlal eden bankalar için 10.000 Belçika Frangı ile 50 milyon Belçika Frangı arasında değişen idari cezalar uygulanması ve alınacak karar ve önlemlerin yayımlanması yetkisi bulunmaktadır), **Kanada** (mahkeme ilamıyla), **Çek Cumhuriyeti** (2 milyon Çek Kronasına kadar parasal cezalar verilebilmektedir); **Danimarka** (günlük cezalar uygulanabilmektedir); **Finlandiya**

(bankadan daha önce talep edilmiş bilgi ve belgelerin verilmesi için Finansal İnceleme talebinde bulunulması durumunda ayrıca ceza verilmektedir); **Fransa** (tekit edilmesine karşın bilgi vermektен imtina edilmesi durumunda 10.000 ila 20.000 Fransız Frangı tutarında para cezası uygulanmaktadır); **Almanya** (kanuna uymayan bankalara ceza uygulanmaktadır; ancak hürriyeti bağlayıcı ceza gerektiren vergi suçlarında bankalardan bilgi mahkeme vasıtasıyla istenmektedir); **Yunanistan** (500.000 ila 50 milyon Dirahmi tutarında para cezası verilebilmektedir); **Macaristan** (3.7'ye bakınız); **İzlanda** (para cezası uygulanabilmektedir); **İrlanda** (1.5.5.3.1'de sözü edilen kuralların ihlali durumunda para ve/veya hapis cezası uygulanabilmektedir); **İtalya** (en ağır cezalar kara para aklama mevzuatının ihlali durumunda verilmekte olup; ceza transfere konu tutarın %25'ine ulaşabilmektedir); **Japonya** (yetkili merciler, bankaları taleplerini yerine getirmeye zorlayabilmektedir); **Kore**; **Lüksemburg** (para veya hapis cezası uygulanabilmektedir); **Meksika** (tutarı enflasyon ve hürriyeti bağlayıcı ceza gerektiren suçlara göre ayarlanmak suretiyle yaklaşık olarak 1.739 ila 26.087 ABD Doları arasında para cezaları uygulanmaktadır); **Hollanda** (100.000 Hollanda Florinine kadar para cezası ve 4 yıla kadar hapis cezası uygulanabilmektedir. Bankalardan istenecek bilgiler konusunda vergi idaresiyle bankalar arasında bir anlaşmaya varılmış olup; anlaşmada bilgi talebiyle ilgili olarak ortaya çıkabilecek muhtemel uyuşmazlıkları çözümlenmek üzere de bir prosedür benimsenmiştir. Bu anlaşmaya göre bir bankanın mutad olmayan bir işlemi bildirme yükümlülüğünü yerine getirmemesi ceza kanunu kapsamına giren bir yaptırım konusudur. Bankaların kimlik belirlenmesine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri ise ekonomik nitelikli yaptırım konusudur); **Yeni Zelanda** (müşterilerin kimlik bilgilerinin alınmaması ceza hukuku kapsamına giren bir suç oluşturmaktadır); **Norveç** (ikinci kez tekit edilmesine karşın yerine getirilmeyen görevler para cezasına konu olabilmektedir); **Polonya** (Bankalar Kanununun 105. Maddesine göre, bankalar gizli bilgilerini ifşa etmeleri ve bu bilgilerin izinsiz olarak kullanılmasından dolayı müşterilerinin ortaya çıkacak zararları konusunda medeni hukuk kapsamında sorumludurlar. Bankacılık Denetim Komitesi,

bankaların başkanları, başkan yardımcıları ve diğer yönetim kurulu üyelerini mali nitelikteki suçlardan sorumlu tutabilir, ayrıca bankalar tarafından verilen bilgilerin yanıltıcı veya gerçeği gizleyici nitelikte olması durumunda bu bilgileri vermekle yükümlü kişiler, Bankalar Kanununun 171. Maddesi uyarınca para cezası ve 3 yıla kadar kanuni haklarını kullanmaktan men edilmeye cezalandırılabilirler); **Portekiz** (200.000 ila 200 milyon Esküdo arasında para cezası); **İspanya** (Merkez Bankası tarafından bankaya yükümlülüğünü yerine getirme talimatı verilmesi ve ceza uygulanması sözkonusu olabilmektedir); **İsveç** (idari cezalar verilebilmektedir); **İsviçre** (ceza hukuku, idare hukuku veya borçlar hukuku kapsamında yaptırımlar uygulanmaktadır); **Türkiye** (bankaların yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenmekte olup; bankacılık kuruluşları Bankalar Yeminli Murakıpları tarafından denetlenmektedir. Yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda çeşitli ceza ve yaptırımlar uygulanmaktadır); **İngiltere** (İngiltere Merkez Bankası düzenli olarak bankalar tarafından uygulanan sistem ve iç kontrolleri incelemeye tabi tutmaktadır); **ABD** (finansal kuruluşların hazine mevzuatına uyup uymadıkları, Hazine Bakanlığı tarafından denetlenmektedir. USC adlı kanunun 31. Babının 5321 ve 5322. Bölümleri bildirme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi durumlarında medeni hukuk ve ceza hukuku kapsamına giren çeşitli yaptırımlar öngörmektedir).

Slovak Cumhuriyeti'nde 2 milyon Slovak Kronasına (yaklaşık 57.000 ABD Doları) kadar para cezaları verilebilmektedir.

2. Bankaların Vergisel Konular Dışında Bilgi Verme Yükümlülüğü

2.1	Bankalar ceza davalarında bilgi vermek zorunda mıdır?	Bankalar özel hukuk davalarında bilgi vermek zorunda mıdır?	Bankalar icra iflas davalarında bilgi vermek zorunda mıdır?			
Ülke	yerli	yabancı	yerli	yabancı	yerli	yabancı

	e	h	b	e	h	b	e	h	b	e	h	b	e	h	b	e	h	b
Avustralya ²¹²²			x			x			x			x	x					x
Avusturya	x					x			x			x			x		x	
Belçika	x					x	x					x	x					x
Kanada	x			x			x					x			x			x
Çek Cumhuriyeti ²³	x			x			x			x			x			x		
Danimarka	x					x	x					x	x			x		
Finlandiya	x			x					x			x	x			x		
Fransa	x			x					x			x			x			x
Almanya	x			x				x			x			x			x	
Yunanistan			x			x		x			x			x			x	
Macaristan ²⁴	x			x			x			x			x			x		
İzlanda ²⁵	x					x	x				x	x	x			x		
İrlanda			x			x			x			x			x			x
İtalya	x					x			x			x	x					x
Japonya	x			x			x			x			x			x		
Kore			x			x			x			x			x			x
Lüksemburg	x					x		x			x		x					x
Meksika	x			x			x			x			x			x		
Hollanda	x			x			x			x			x			x		
Yeni Zelanda	x			x			x			x			x			x		
Norveç	x					x	x					x	x					x
Polonya ²⁶	x			x					x			x			x			x
Portekiz	x			x					x			x			x			x
İspanya	x			x					x			x			x			x
İsveç	x			x			x			x			x			x		
İsviçre	x			x					x			x	x			x		
Türkiye	x					x	x					x	x					x
İngiltere			x			x			x			x			x			x
ABD ²⁷	x			x			x			x			x			x		
Slovak Cumhuriyeti ²⁸	x			x			x			x			x			x		

e: evet h: hayır b: bazı durumlarda , 2.1.2 paragrafına verilen yanıtlara bakınız

2.1.1 Bankaların bilgi vermesi sözkonusu ise bu bilgi kime verilmektedir?

Bankalar genellikle yargı organlarına bilgi vermekle yükümlüdür. Bu durumun sözkonusu olduğu ülkelere örnek olarak **Beçika**, **Kanada** (yalnızca Kanada'ya ait bir mahkeme veya diğer bir hukuk mercii tarafından verilmiş ilama dayanılarak), **Fransa**, **Almanya** (vergi

²¹ Bilgi verme yükümlülüğü yasal durumlara bağlıdır. Bu durumlar; bilginin açıklanmasının kanunla zorunlu kılınmış olması, bilginin açıklanmasının bir kamu ödevi halini almış olması, bankanın çıkarının bilginin açıklanmasını gerektirmesi, müşterinin açık veya zımni rızasının bulunmasıdır.

²² Uluslararası davalarda karşılıklı adli yardım anlaşmaları çerçevesinde, yetkili Çek makamlarını vasıtasıyla bankalardan bilgi alınabilir.

²³ Macaristan'da uluslararası davalarla ilgili olarak bankalar, yalnızca yetkili Macar makamları vasıtasıyla bilgi verebilirler.

²⁴ Uluslararası, adli yardımlaşma anlaşmaları çerçevesinde.

²⁵ Polonya Bankalar Kanununa göre banka davalarına Bankacılık Garanti Fonu Başkanı katılır.

²⁶ Uluslararası davalarda karşılıklı adli yardım anlaşmalarına göre (yalnızca ceza davalarında), Lahey Delil Sözleşmesine göre (özel hukuk davalarında), istinab mektubu veya USC 1782'ye göre bankalardan bilgi alınabilir

²⁷ uluslararası davalarla ilgili olarak bankalar, yalnızca yetkili Slovak makamları vasıtasıyla bilgi verebilirler.

dışındaki suçlarda bilgi genellikle savcılığa verilir ve bilgi verme talebi mahkemeden gelir) **Macaristan** (Bölüm 51’de belirtilen savcılar, mahkemeler, diğer devlet kuruluşlarına yalnızca yazılı talep üzerine verilir), **İzlanda** (mahkeme ve savcılıklara; özel hukuk davalarında isteği üzerine mahkemeye), **İrlanda** (duruma bağlı olarak mahkemeye, bir hukuk davasının taraflarına, İrlanda Merkez Bankasına, polise ve diğer üçüncü kişilere), **İtalya** (genel kural olarak yargı organlarına, Cumhuriyet Savcılıklarına ve Emniyet Genel Müdürüne (Questore)), **Japonya** (polise, mahkemelere ve savcılara), **Meksika** (yalnızca uluslararası anlaşmalar çerçevesinde yürütülen hukuk davalarında yargıca), **Hollanda** (ceza davalarında savcıya, özel hukuk davalarında mahkemeye ve iflas memuruna), **Yeni Zelanda** (polise, kanuni temsilciye, arama belgesi gibi doğru belgeleri ibraz etmesi koşuluyla tasfiye memuruna), **Norveç** (mahkemelere ve savcılara, yalnızca mahkeme kanalıyla dava vekili avukatlara), **Portekiz** (bankalar mahkeme kararlarına uymak zorundadırlar), **Polonya** (mahkemelere, savcılara, Sayıştaya, Bankacılık Garanti Fonu Başkanına), **İspanya** (mahkemelere), **İsveç** (polise), **Türkiye**, **İngiltere** (hukuk davalarının taraflarına), **ABD** (genellikle bir celpname, davetiye veya bir mahkeme ilamına dayanılarak bilgi isteyen kişi veya mercilere) sayılabilir.

Slovak Cumhuriyeti’nde özel hukuk davalarında bankalardan bilgi vermeleri bir hukuk mahkemesine yapılacak olan yazılı talep üzerine istenebileceği gibi; ceza davalarında kanunu icra durumundaki merciye; müşterinin taraf durumunda bulunduğu vergi veya gümrük davalarında maliye ve gümrük yetkililerine; iflas durumunda mahkeme tarafından bir borçlunun temsilcisi olarak tayin edilen kişiye; kanunla belirlenen resmi amaçlarla mali polise bankalar tarafından bilgi verilmesi gerekir.

2.1.2 Yukarıdaki altı sorudan birine “bazı durumlarda” şeklinde yanıt verilmişse lütfen sözkonusu hususlara açıklık getiriniz.

Avusturya ceza hukuku davalarında adli yardımlaşmaya, vergi veya gümrük suçlarında ise karşılıklı idari yardımlaşmaya ilişkin uluslararası anlaşmalar çerçevesinde bilgi sağlayabilmektedir. **Belçika** uluslararası anlaşmalar kapsamına giren uluslararası nitelikteki ceza hukuku, medeni hukuk, borçlar hukuku ve iflas davalarında bilgi verebilmektedir. **Kanada**’da yabancılar da dahil iflas memurlarına bilgi verilmesi yükümlülüğü bulunmaktadır. **Danimarka**’da bankalar, mahkeme ilamı üzerine özel hukuk davalarında bilgi vermekle yükümlüdürler. İcra ve iflas durumlarında bir mahkeme ilamı üzerine bankalar bilgi vermek zorundadırlar. **Finlandiya**’da 15 Mart 1997 tarihi itibarıyla yeni mevzuat, bankalara borçlunun kimliğinin bilinmesi, verilecek bilginin can alıcı öneme sahip olması ve icra takibinin kaçınılmaz olması koşuluyla icra memuruna bilgi verme yükümlülüğü getirmiştir. İflas durumunda iflas memuru, iflas öncesinde borçlunun alabildiği her türlü bilgiye aynı yoldan erişebilme hakkına sahiptir.

Fransa’da bankalar özel hukukla ilgili belli bazı durumlarda bilgi vermek zorundadır. Bir özel hukuk davasına taraf olan bankalar için banka bilgilerinin gizliliği hem ilke olarak, hem de uygulamada korunmaktadır. Bankanın davanın taraflarından biri olmaması ve davanın evlilik münasebetinden veya verilen icra takibinden doğmuş olması durumlarıyla sınırlı olarak bankalardan bilgi istenmesi mümkündür.

Yunanistan’da mahkemenin bir hukuk davasıyla ilgili vereceği karar için adli sorgulama çerçevesinde veya belli bazı ceza davalarında bankalardan bilgi alma yetkisi vardır. Ayrıca

Yunanistan 13 Aralık 1957 tarihli Avrupa Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasını uygulamaktadır.

İtalya'da adli yetkililer yalnızca ceza davalarında bankalardan bilgi alma konusunda genel yetkiye sahiptir; özel hukuk davalarında bankalardan bilgi alınması konusunda sınırlamalar vardır. Uluslararası boyutta temel koşul, adli konularda karşılıklı yardıma ilişkin ikili bir anlaşmanın varlığıdır. Bu şekilde alınacak bilginin İtalya'nın kendi kanunlarına aykırı olmaması gerekir. **Kore**'de bankalar yargıç tarafından düzenlenen bir müzekkereyle veya mahkeme tarafından istenen bilgileri vermek zorundadırlar.

Lüksemburg'da uluslararası alanda bilgiler ya Avrupa Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşması; ya da ceza hukuk alanına giren hususlarda yapılmış ikili yardımlaşma anlaşmaları çerçevesinde verilmektedir.

Norveç'te ceza hukuku ve özel hukuk davalarında yargıç her olayda bilgi talebinin yerine getirilip getirilmemesini ayrı ayrı değerlendirir. Bilginin önemli olduğuna karar verilirse bilgilerin gizliliği kaldırılır ve bilgi verme yükümlülüğü getirilir. Genel olarak bilginin önce mahkemeye sunulması gerekir. Uluslararası davalarda aynı yükümlülük ancak bir vergi anlaşmasının varlığına bağlıdır. Bu husus mahkemelerdeki iflas davalarında da sözkonusudur. Mahkeme kararı olmadığı sürece bankaların bilgi verme yükümlülüğü yoktur. Gizlilik kaldırıldığında duruşmaya kapalı olarak devam edilir; bu sırada mahkemede hazır bulunanlara da bilgiyi gizli tutmaları konusunda yemin ettirilir. **Polonya**'da mahkeme, boşanma durumunda ortak malların ayrılması veya emekli aylığı ya da ceza, mali veya nafaka davalarında bilgi alabilir.

Portekiz'de iflas davasına bakan mahkeme veya iflas memurları borçlunun hesap bakiyelerini öğrenebilir. **İspanya**'da özel hukuk davalarında adli makamlarca istenen bilgilerin verilmesi zorunluğu vardır. Dava edilenler kendileri aleyhine bilgi vermeme hakkını kullanabilirler. İcra ve iflas davaları İspanyol hukukunda ayrı olarak ele alınmamış olup; duruma göre ceza veya özel hukuk davası olarak değerlendirilmektedirler. **İsviçre**'de mirasçıların talebi üzerine yurt içi gayrimenkul davalarında bankalardan bilgi istenebilmektedir. **Türkiye**'de talepte bulunan ülkeyle ceza davalarında karşılıklı yardımlaşma konusunda bir anlaşma varsa, bu tür dava soruşturmalarında sözkonusu ülkelere bilgi verilebilmektedir. Özel hukuk davalarıyla ilgili soruşturmalarda bilgi verilebilmesi için de sözkonusu ülkeyle adli konularda bir anlaşmanın varlığı gerekir. **İrlanda** ve **İngiltere**'de mahkemenin benimseyeceği yola bağlı olarak veya diğer hukuki gerekler çerçevesinde bilgi verilebilmektedir.

3 Vergisel Amaçlarla Bankalardan Bilgi Alınabilmesi

3.1 Bankaların devamlı bilgi vermesi

Avustralya, Kanada, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Hollanda, Portekiz, Yeni Zelanda, Norveç, İspanya, İsveç, İngiltere ve **ABD**'de, yani OECD üyesi ülkelerin çoğunda bankaların devamlı bilgi verme yükümlülüğü vardır. 3.1.1 paragrafında bu ülkelerden her birinde bankaların devamlı vermesi gereken bilgiler belirtilmiştir.

Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İzlanda, Lüksemburg, Meksika, Polonya (banka hesaplarından elde edilen menkul sermaye iradı vergiye tabi değildir),

Portekiz, İsviçre ve Türkiye'de (Maliye Bakanlığı devamlı bilgi isteme konusunda hukuki yetkiye sahip olup; gelecekte bu yetkiyi kullanmak niyetindedir) bankaların böyle bir yükümlülüğü yoktur.

Slovakya Cumhuriyeti'de bankaların devamlı bilgi verme yükümlülüğü bulunmaktadır.

3.1.1 Bankalar tarafından vergi idaresine devamlı olarak verilecek bilgiler

	Hesap Açılış ve Kapanışları	Ödenen Faiz ve Kime Ödendiği	Yıl Sonu Hesap Bakiyesi	Diğer
Avustralya		X		
Belçika				X(1)
Kanada		Genellikle		varsa stopaj tutarı
Danimarka	X	X	X	X(2)
Finlandiya		X(3)		X
Fransa	X	X		tüm menkul sermaye iratları
Yunanistan	X			X
Macaristan(4)	X			
İrlanda		X(5)		
İtalya				X(6)
Japonya		X		
Kore		X		Ödenen faizden yapılan stopaj tutarı
Hollanda		Tam mükelleflere ödenenler		
Yeni Zelanda		X		
Norveç		Yıl Sonunda Tahakkuk Eden	X	Kredi Faizleri
Portekiz				Başka amaçlar için kullanılan kişisel tasarruflar
İspanya		X		X(7)
İsveç		X	X	Kredi faizleri
İngiltere		X(8)		
ABD		X(9)		X(10)
Slovakya	X			Hesap sahibinin adı, adresi ve hesap numarası

1. Bankalar stopaj yapmaları gereken menkul sermaye iratlarında, gelir türünü, matrahı, varsa istisnaları gerekçeleriyle birlikte bildirmek zorundadır. Ancak geliri elde edenin kimlik bilgileri vergi idaresine verilmez.
2. Vergi mükellefinin bankaya ödediği faiz ve üzerinden faiz ödenen alacak ile verilen bono ve hisse senetlerinin bildirim zorunluğu vardır.
3. Bankalar tarafından bildirilmesi gereken faiz ödemeleri şunlardır: müşterinin bankaya ödediği faiz ve ana paranın yıl sonundaki bakiyesi; gelir vergisi stopajından müstesna mevduat faizi ödemeleri; ülkede yerleşik olmayanlara ödenen faizler vergi idaresine yıllık raporlarla bildirilir, vergi idaresi bu raporları kontrol amacıyla yabancı ülkelere gönderir.
4. Bankaların vergi idaresine hesabın açılış tarihini, hesap numarasını, hesap sahibinin ad ve adresini hesabın açılmasını izleyen 15 gün içinde bildirmesi gerekir.

5. Tasarruf mevduatı faizi vergisi alınan veya ülkede yerleşik olmayanlara bir memur önünde hazırlanıp imzalatılan bir beyannameye dayanarak ödenen mevduat faizleri hariç (bu beyannameler vergi incelemesi için alıkonulur).
6. Bankaların dar mükelleflere temettü ödemesi şeklindeki bir muameleye aracılık etmeleri durumunda, temettü üzerinden yapılan stopajın Maliye Bakanlığına RAD Modeli olarak anılan bir belgeyle bildirilmesi gerekir. Yurt dışından veya yurt dışına yapılan ve tutarı 20 milyon Sterlini aşan para, hisse senedi ve bonolara ilişkin muameleler hakkındaki gereken tüm bilgiler.
7. Bankalara mevduat olarak yatırılmaları veya bankaların hesap yönetiminden sorumlu olmaları koşuluyla bu bankalar tarafından ödenen veya yabancı menkul kıymetlerden elde edilen her türlü menkul sermaye iratları. Bildirme yükümlülüğü, iştirak taahhütünde bulunulması ve kredi kuruluşlarının katıldığı muameleler sonucunda kamu borçlanma kağıtları, ipotek senetlerinin temlik dahil menkul kıymetlerin temlikini de kapsar.
8. Gerçek kişilerin İngiltere’de sürekli olarak ikamet etmediklerini beyan ve Gelir İdaresine bilgi verilmemesini talep etmeleri durumu hariç.
9. Vergiden muaf olmayan ABD vatandaşlarına ve ABD’de yerleşik sayılmayanlardan Kanada’da ikamet edenlere yapılan ödemeler. Bankalar ayrıca ABD vatandaşlarına yapılan bazı faiz ödemesi türlerini bildirmekle yükümlüdür.
10. Şüpheli muameleler raporları ve nakit muameleleri raporları.

3.1.2 Vergi idaresinin banka hesaplarıyla ilgili bir merkezi veri tabanı var mı?

Yalnızca **Fransa, Macaristan, Kore, Norveç** ve **İspanya**’da bu tür merkezi veri tabanları bulunmaktadır. **Fransa**’da hisse senedi, bono veya nakit yönetimi bulunan finans kuruluşlarının her çeşit hesabın açılışı, hesaptaki değişimler ve kapanışına ilişkin olarak aylık bildirimde bulunması gerekir. Bu bilgiler Fransız vergi idaresi tarafından araştırma, denetim ve vergi tahsilatı amacıyla kullanılabilmesine olanak verecek şekilde bilgisayar ortamında bir veri tabanında saklanmaktadır. **Kore**’de bankaların yaptıkları faiz ödemelerine (ödenen faiz, faiz üzerinden yapılan stopaj, faizin borç kaydedildiği hesap, kimlik veya iş kayıt numarası da dahil olmak üzere hesap sahibinin kimlik bilgileri) ilişkin olarak devamlı verdikleri bilgiler vergi idaresinin genel veri tabanı içinde ayrı bir veri tabanı olarak yer alır. Bu veri tabanı, özellikle gelir vergisi ve veraset vergisine yönelik incelemelerde kullanılmaktadır. **İspanya**’da veri tabanı benzer şekilde her vergi mükellefinin kaynakta stopaj yapılmış banka hesaplarını, kaynakta stopaj yapılmış menkul sermaye iradlarını, 500.000,- Pesetanın üzerinde nakit bulunan cari hesaplar üzerinden düzenlenen çeklere ilişkin bilgileri içerir.

3.2 Talep üzerine bilgi verilmesi

Avustralya, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İtalya, Norveç, Yeni Zelanda, İspanya ve **Türkiye**’de ulusal vergi idareleri banka hesaplarındaki bilgilere herhangi bir kısıtlama olmaksızın ulaşabilmektedir. OECD ülkelerinin çoğunda bilgiye ulaşmada bazı sınırlamalar varsa da bu sınırlamalar büyük çeşitlilik göstermektedir.

Avusturya (ulusal vergi idaresi yalnızca vergi suçu veya mükellefin rızası durumlarında bankalardan bilgi talep edebilmektedir), **Belçika** (vergi incelemesinin, bir vergi suçu mekanizmasının varlığı veya hazırlığı konusunda vergi idaresinde kanaat uyandıracak düzeyde kesin deliller vermesi gerekir), **Kanada, Almanya, Yunanistan** (vergi denetmeni yetkisi çerçevesinde, bağlı olduğu vergi denetim elemanının uygun görüşünü de almak

suretiyle görevini yerine getirmek üzere banka bilgileri de dahil olmak üzere her türlü bilgiyi talep edebilme hakkına sahiptir), **İzlanda, İrlanda, Macaristan, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda** (Hollanda'nın kendi vergilerinden birinin tarhı için gerekli olan veya vergi anlaşmasına taraf bir ülkenin bu vergi anlaşması veya kendi vergi mevzuatı çerçevesinde talep ettiği bilgiler), **Yeni Zelanda, Polonya** (Mali Sorumluluklar Kanununda belirtilen koşullar altında), **Portekiz** (bir vergi suçu davasının askıda kalması veya vergi idaresinin talebi üzerine mahkeme tarafından verilen icra emri üzerine), **İsveç, İsviçre** (mahkeme sorgularında), **İngiltere** ve **ABD** (Powell davasına ilişkin içtihatla ortaya çıkan sübjektif iyiniyet standartlarının yerine getirilmesi şarttır. Bu şartlar 1) konuyla doğrudan ilgili bir tahkikatın varlığı; 2) mahkemeye verilen bilginin inceleme için gerekli olması; 3) tüm idari işlemlerin tamamlanmış olması; 4) vergi idaresinin elinde bulunmayan bilginin, mahkemede verilmiş olmasıdır. Powell standartları ABD mahkemelerince geniş bir şekilde yorumlanmış olup bunun sonucu olarak da bankalar IRS'in davetine mahkeme talimatı olmaksızın uymaktadırlar)

Lüksemburg vergi idaresi banka bilgilerine doğrudan erişememektedir.

Slovak Cumhuriyeti'nde yazılı bir talep dışında bir sınırlama olmaksızın banka bilgilerine erişilebilmektedir.

-belli bir kişi hakkında herhangi bir sınırlama olmaksızın bilgi alınabilmesi

Bu husus **Avustralya, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Yunanistan, İzlanda, İtalya, Meksika, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç, Türkiye** ve **ABD** (yukarıda belirtilen koşullarla) için sözkonusudur. Ancak **Avusturya, Belçika, Almanya, Macaristan, İrlanda, Japonya, Kore, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz, İsviçre** ve **İngiltere** için sözkonusu değildir.

-vergi suçu işlediğinden şüphelenilen belli bir kişiyle ilgili bilgi alınabilmesi

Bu husus **Avustralya, Avusturya** (yukarıdaki koşullarla), **Belçika**, (belli koşullar altında), **Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, İngiltere** ve **ABD**'de (yukarıdaki şartlarla) geçerli olup; **Lüksemburg** (yalnız yargı organları vasıtasıyla dolaylı olarak banka bilgilerine erişilebilir) ve **Portekiz**'de (bir ceza davasının askıda kalması ve vergi idaresinin talebi üzerine mahkeme tarafından verilen icra emri durumları hariç) geçerli değildir.

-kendisi hakkında vergi suçu şüphesi bulunmamakla birlikte vergi suçu işlediğinden şüphelenilen kişilerle ekonomik muamelede bulunan üçüncü kişilere ait bilgilerin alınabilmesi

Bu **Avustralya, Avusturya** (yukarıdaki koşullarla), **Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İspanya, Türkiye, İngiltere**, ve **ABD**'de (yukarıda belirtilen koşullarla) geçerlidir. Ancak **Belçika, Yunanistan, Macaristan, Lüksemburg, Portekiz** (bir ceza davasının askıda kalması veya vergi idaresinin talebi

üzerine mahkeme tarafından bir icra emri verilmesi üzerine), **İsveç** ve **İsviçre**'de bu uygulama yoktur.

-hakkında bilgi talebinde bulunulan kişinin aile üyelerine ait bilgilerin alınabilmesi

Bu durum **Avustralya, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya Fransa, Almanya, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Türkiye, İngiltere**, ve **ABD**'de (yukarıda belirtilen koşullarla) sözkonusudur. Ancak **Avusturya, Belçika, Yunanistan, Macaristan, Lüksemburg, Polonya, Portekiz** (bir ceza davasının askıda kalması veya vergi idaresinin talebi üzerine mahkeme tarafından bir icra emri verilmesi üzerine), **İspanya, İsveç** ve **İsviçre**'de bu uygulama yoktur.

-Lütfen yerine getirilmesi gereken diğer her türlü koşul veya kısıtlamayı belirtiniz (örneğin; bankanın hesap sahibi ve banka hesabı hakkında bilgi verebilmesi için vergi idaresince sağlanması gereken bilgiler: hesap sahibinin adı, bankanın adı, hesap numarası, hesabın bulunduğu banka şubesi, vb.)

Avusturya: genellikle müşterinin adı yeterlidir. İsimsiz hesaplarda hesap numarasının belirtilmesi gerekir.

Belçika: gelir vergisi kaçakçılığı amacıyla bir organizasyon kurulması veya böyle bir kaçakçılığa teşebbüs edilmesi durumunda bankalardan bilgi alınabilmesi için Vergi İdaresi Genel Müdürü, Vergiler Genel İdarecisi ve Yardımcısının ortak önizinin alınması ve finansal kuruluş ile müşterinin açık kimliğinin bildirilmesi gerekmektedir. KDV'de banka bilgilerinin gizliliğinin kaldırılması için vergi suçu şüphesinin varlığına gerek bulunmamakla birlikte vergi denetmeninin, bağlı olduğu genel müdürden yetki istemesi zorunludur. Gelir vergisi konusunda temyize gidilmişse temyiz talebini inceleyen memur, mükellefin bilgi vermeyi reddetmesi durumunda mükellefe borçlu veya mükelleften alacaklı finansal kuruluşlardan banka bilgileri alabilir. Mükellef finansal kuruluşun bilgi vermesine, bu bilginin temyiz konusuyla ilgili olmadığı gerekçesiyle itiraz edebilir.

Kanada: talep üzerine belli bilgiler alınabilir. Müşterinin hesabının bulunduğu şubenin adresinin verilmesi tercih edilmektedir.

Çek Cumhuriyeti: hesap sahibi ve bankanın adının bildirilmesi gerekir.

Finlandiya: talep sözkonusu kişinin adını, hesap numarasını, hesaba yapılan girişi veya tesbite yarayacak diğer benzer ayırtedici bilgileri kapsamalı; bir mükellefin vergilendirilmesi veya temyiz için gerekli bir bilgi niteliğinde olmalı; bilgi bankanın elindeki belgelerde yer almalı veya bankanın ıttılağında olmalı ve mahkemede verilmesi reddedebilecek nitelikte bir bilgi olmamalıdır (bir kişinin ekonomik durumuna ilişkin olup; vergisel sonuçları olabilecek bilgiler her zaman verilir).

Fransa: genellikle hesabın belirlenmesi için gereken bilgilerin sağlanması gerekir.

Almanya: özel herhangi bir koşulun yerine getirilmesine gerek bulunmamakla birlikte, bankanın hesabı tesbit etmesine olanak verecek bilginin sağlanması gerekir.

Yunanistan: sözkonusu kişinin isim ve nüfus bilgilerinin sağlanması gerekir.

Macaristan: müşteri, banka hesabı, talep edilen veri kategorileri ve talep gerekçesinin bildirilmesi gerekir.

İzlanda: müşterinin adının bildirilmesi gerekir.

İrlanda: bir finans kuruluşundan bilgi isterken yetkili görevlinin sözkonusu finans kuruluşunun gereken bilgiye sahip olabileceğine ilişkin bir kanaat sahibi olmasını sağlayacak makul deliller bulunması gerekir. Ayrıca yetkili memurun, bilgi talebi yazısında istenen bilgilerin, hakkında bilgi istenen kişinin Gelirler Komiserinin görev ve yetkisi alanına giren vergilere ilişkin mükellefiyetini ilgilendirdiği kanısına varması gerekir. (S906A TCA 1997). Mükellefin kimliğinin bilinmemesi gibi durumlarda finans kuruluşlarından bilgi ancak Temyiz Komiserinin onayı alınmak suretiyle (S907 TCA 1997) veya Yüksek Mahkeme kararıyla (Section 908 TCA 1997) istenebilir. Ülkede yerleşik olmayanların mevduatlarından stopaj yapılmaması için sözkonusu kişilerin bu hesapların kendilerine ait olduğunu ve daimi ikametgahlarının bulunduğu ülkeyi bir beyannameyle bildirmeleri gerekir. Bu beyannameler Gelirler Komiserlerine açıktır.

İtalya: hakkında vergi incelemesi yapılmakta olan bir müşteriyle ilgili banka hesap ekstrelerinin vergi idaresince bir bankadan talep edilmesi durumunda, bankaya cevap için en az 60 gün süre tanınır. Vergi idaresi hesap ekstresinin bir örneğini aldıktan sonra gerek duyacağı ek bilgileri bankaya göndereceği bir yazıyla isteyebilir.

Kore: sözkonusu finansal kuruluşun ilgili bölümünden, hakkında bilgi istenen şahsın kimlik bilgileri, bilginin kapsamı ve hangi amaçla istendiği de belirtmek suretiyle yazılı talepte bulunulur.

Hollanda: vergi idaresi gerçek kişiler için bankadan bilgi istemeden önce sözkonusu kişinin kendisi de dahil olmak üzere diğer muhtemel bilgi kaynaklarını araştırır. Vergi idaresinin hesap sahibinin adı, adresi ve doğum tarihini (bazı durumlarda bu kişinin yalnızca hesap numarasından belirlenmesi de mümkündür) bildirmesi gerekir.

Yeni Zelanda: belli bir mükellef veya mükellef grubunun belirlenmesi gerekir.

Portekiz: bankalardan bilgi alınması, yalnızca ceza davalarında, vergi idaresinin talebi üzerine mahkeme tarafından verilen icra emirlerinin yerine getirilmesinde ve emeklilik tasarruflarına uygulanan özel rejimde olduğu gibi banka hesapları aracılığıyla alınan mali yardımlarla ilgili olaylarla sınırlıdır.

İspanya: bilgi, mali açıdan önemli bir tutarla ilgili ve yalnızca vergisel amaçlarla kullanılabilir nitelikte olmalıdır. Vadesiz mevduat işlemleri, tasarruf mevduatı ve sabit mevduatlar, borç ve kredi hesapları ile diğer aktif ve pasif işlemlerde bilgi talebi Genel Müdür veya Bölge Temsilcileri tarafından yapılmalıdır. Hesaplar, incelenmekte olan işlemler, ilgili mükellefler ve sürelerin bildirilmesi gerekir.

İsveç: Vergi Kimlik Numarası, nüfus kimlik numarası, tüzel kişiler için ticaret sicil numarası ile hesap sahibinin ad ve adresinin bildirilmesi gerekir.

Türkiye: belli bir tutarın üzerinde faiz geliri elde eden kişiler gibi kesin bir tanıma giren kişiler hakkında bilgi istenebilir.

İngiltere: vergi idaresi yetkililerinin bankanın ilgili şubesini ve muhtemel hesap sahibinin adını bilmesi gerekir. Ayrıca araştırılan belgelerin varlığı tesbit edilmiş olmalıdır. Vergi Yönetimi Kanununun (Taxes Management Act) 20. Bölümü hükümlerine uyulmuş olması gerekir. Bu konuda özellikle istenen belgelerin uygunluğu kararını verecek olan bağımsız komiserin onayı alınmalıdır.

ABD: yerine getirilmesi gereken özel koşullar bulunmamakla birlikte, bankanın hesabı bulabilmesine yetecek bilgilerin verilmesi gerekir.

3.3 Bankanın elinde müşterisinin borç verilebilirlik durumunu belirlemek üzere topladığı ve sözkonusu müşterinin ekonomik durumunu, faaliyetlerini gösteren özel bilgiler varsa:

3.3.1 Ulusal vergi idaresi bu bilgileri isteyebilir

Avustralya, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Yunanistan, Almanya (bilgi gerekirse önce mükelleften istenir, mükellefin bilgi vermektan imtina etmesi durumunda sözkonusu bilgi bankadan alınabilir), **İzlanda** (bir inceleme için gerekiyorsa), **İrlanda, Japonya, Kore, Meksika, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, Türkiye, İngiltere** ve **ABD**'ni kapsayan OECD üyelerinin yarısından çoğunda bu tür bilgiler bankalardan alınabilmektedir.

Bu tür bilgiler **Slovak Cumhuriyeti** vergi idaresi tarafından da bankalardan alınabilmektedir.

Bankalardan bu tür bilgilerin alınması **Avusturya** (ceza davalarında istenen bilgiler ile mükellefin rızasıyla istenen bilgiler ya da mükellef tarafından açıklanmasına karşı çıkılmaması koşuluyla, sözkonusu mükellefin ekonomik durumu hakkındaki genel ve sıradan bilgiler hariçtir), **Belçika** (istisnai durumlar hariçtir), **Macaristan, İtalya** (genel olarak verilmemekle birlikte DPR No 600/1973'ün 32. Maddesine göre banka ve posta hizmetlerinde vergi idaresine her bir işlemi ve üçüncü kişilerce sağlanan teminatları ayrı ayrı göstermek üzere banka hesap ekstrelerinin bir örneği talep edilebilir), **Lüksemburg, Hollanda** (vergi suçu şüphesi bulunan durumlarda bir verginin tarh edilebilmesi için gereken bilgiler hariç), **Portekiz, İspanya** (genel olarak vergi idaresine her türlü veri ve bilgi ile üçüncü kişilerle girişilen ve vergisel olaylara esas teşkil eden ekonomik, mesleki veya finansal ilişkilere ait bilgiler verilebilmektedir), **İsveç** ve **İsviçre**'de sözkonusu değildir.

3.3.2 Bu tür bilgiler **Macaristan, İtalya, Lüksemburg, Portekiz, İspanya** (vergi anlaşmalarındaki yükümlülükler ve sınırlamalar dahilinde), **İsveç** ve **İsviçre**'de yabancı vergi idarelerine verilemez.

Bu tür bilgiler **Avustralya** (bir vergi anlaşmasına uygun olarak yapılan taleplerde), **Avusturya** (bilginin ulaşılabilir olması ve bir vergi anlaşmasına uygun olarak yapılması koşuluyla), **Belçika** (bilginin ulaşılabilir olması koşuluyla), **Kanada, Çek Cumhuriyeti** (ikili vergi anlaşmaları kapsamında), **Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya** (ulusal vergi sistemi için talep edilebilir olan bilgiler ile bir vergi anlaşması kapsamında istenen bilgiler), **Yunanistan, İzlanda, İrlanda, Japonya** (vergi anlaşmaları kapsamındaki yükümlülük ve sınırlar çerçevesinde), **Yeni Zelanda, Norveç** (vergi anlaşmaları kapsamında), **Polonya** (ikili

vergi anlaşmaları kapsamında), **Türkiye** (vergi anlaşmalarındaki yükümlülükler ve sınırlar çerçevesinde), **İngiltere** ve **ABD**'de yabancı vergi idarelerine *verilebilmektedir*.

Slovak Cumhuriyeti'nde bu tür bilgiler tam karşılıklılık esas çerçevesinde yabancı vergi idarelerine verilebilmektedir.

3.4 Bankaların kendilerinden sorulan kişilerin hesabının olup olmadığı konusunda bilgi verme yükümlülüğü bulunmakta mıdır?

Avusturya (ceza davalarının askıda kalması veya mükellefin rızası hariç), **Belçika** (istisnai durumlar hariç), **Lüksemburg** (ceza davaları hariç), **Portekiz** (hakimin banka bilgilerinin gizliliğini kaldırma yönünde karar verdiği ceza davaları hariç) ve **İsviçre** (ceza davaları hariç) dışındaki OECD ülkelerinin tümünde bankalar ismi bildirilen kişinin kendilerinde hesabı olup olmadığını bildirmekle yükümlüdür.

Slovak Cumhuriyeti'nde de bankaların bu tür bilgileri verme yükümlülüğü bulunmaktadır.

3.2, 3.3. ve 3.4. sayılı sorularla ilgili olarak bankaların verecekleri bilgilerde bazı kısıtlamalar varsa lütfen belirtiniz. Bu kısıtlamalar, hesap sahibinin ülkede yerleşik olmaması durumunda bilgi ancak mahkeme kararıyla verilebilir vb. şeklinde olabilir.

Yunanistan'da ülkede yerleşik olmayanlar için hiç bir kısıtlama bulunmamakta olup; mahkeme kararına da gerek yoktur.

Belçika (3.2 hakkındaki yoruma bakınız), **Kanada** (bilgi verilebilmesi için talep konusunda yetkili mercilerden izin alınmış olması veya talebin yetkili merciler tarafından yapılmış olması gerektiğinden, Gelir Vergisi Kanunu'na göre bilgi talebi resmi şekilde yapılmış olmalıdır), **İrlanda** (3.2 de yer alan kısıtlamalar 3.3 ve 3.4. paragraflara verilecek yanıtlar için de geçerlidir), **Polonya** (Bankalar Kanununa göre sözkonusu kanunda belirtilen kişilerin talebi üzerine), **İsviçre** ve **İngiltere**'de bu konuda kısıtlamalar bulunmaktadır. **ABD**'de mahkemede verilen ifadelerin doğruluğuna itiraz varsa, ilgili kişinin 3.2 paragrafında belirtilen Powell standartlarının yerine getirilmediğinin ispatı koşuluyla bu konuda bir duruşma yapılması gerekir.

3.5 Bankalardan vergi anlaşmalarının bilgi alışverişine ilişkin hükümleri çerçevesinde yabancı ülkeler vergi idareleri için bilgi alınabilmekte midir?

Üye ülkelerin çoğunda bilgi alışverişi çerçevesinde bankalardan bilgi alınabilmektedir. **Portekiz**'de karşılıklı bilgi alışverişi kapsamında verilmek üzere, istatistiki bilgiler veya yasal olarak vergi idaresinin elinde bulunan, banka hesapları yoluyla yapılan mesken yardımı gibi konulardaki bilgiler türünden bazı bilgiler toplanabilmektedir. **Lüksemburg**'da vergi idaresinin bankalardan vergisel amaçlarla kullanılacak bilgileri alma yetkisi yoktur.

3.5.1. OECD ülkelerinin büyük bölümünde bankalardan bilgi alınması ulusal vergi uygulamalarında bilgi alınması için uyulması gereken kural ve usullere tabidir.

Bu ülkeler **Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İtalya, Japonya, Kore,**

Meksika, Hollanda (karşılıklılık temelinde), **Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, Portekiz, İspanya, İsveç, Türkiye,** ve **ABD**'den oluşmaktadır. Ancak **İrlanda, İsviçre** ve **İngiltere** için bu sözkonusu değildir.

Slovak Cumhuriyeti'nde diğer ülkelerin vergi idareleri için bilgi toplanması kendi vergi idaresi için toplanacak bilgilerle aynı kural ve usullere tabidir.

3.5.1.1 Aynı kural ve usuller uygulanmıyorsa lütfen farklı uygulamaları açıklayınız.

İsviçre'de yalnızca Suçlarda Uluslararası Karşılıklı Yardımlaşma Federal Kanunu (EIMP) kapsamında yapılacak adli yardımlaşmada banka bilgilerinin gizliliği kaldırılabilir. Karşılıklılık kuralı çerçevesinde İsviçre, EIMP'nin 3.3. maddesi hükümlerine göre mali suçlar da dahil olmak üzere, suçla mücadelede tek taraflı olarak tüm ülkelere yardımda bulunabilmektedir. **İrlanda** ve **İngiltere** için 3.5.2.1'e bakınız. **İrlanda**'da hesap sahibinin İrlanda tasarruf mevduatı faizi vergisinden muaf tutulmak üzere ülkede ikamet etmediğini bildirmesi durumunda bu bilgi mevduattan çekiş yapanın adı, hesap numarası, ad, adres, imza ve hesap sahibinin ikamet ettiği ülke adı dahil olmak üzere başka ülkelere verilebilmektedir.

3.5.2 Bankalardan çifte vergilendirme anlaşmaları çerçevesinde geçerli vergisel amaçlarla herhangi bir sınırlama olmaksızın bilgi alınabilen ülkeler

Almanya, Macaristan, İzlanda, Yeni Zelanda, Meksika, Norveç, Polonya, Türkiye'dir, **Hollanda**'da bu konuda sınırlamalar bulunmaktadır (1977 öncesine ait, Belçika, Lüksemburg ve Almanya'yla imzalananlar gibi bazı vergi anlaşmalarında taraflar arasında banka bilgilerinin alış verişi öngörülmemiştir. Bununla birlikte Hollanda, AB'nin karşılıklı yardım konusundaki direktifinin verdiği yetkiyle bu anlaşmalara göre yapılan bilgi taleplerinde de karşılıklılık temelinde bilgi alışverişinde istekli bulunmaktadır).

Slovak Cumhuriyeti'nde de banka bilgileri vergi anlaşmaları çerçevesinde, geçerli vergisel amaçlarla herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın başka ülkelere verilebilmektedir. Her ne kadar Avusturya ve Almanya'yla yapılanlarda olduğu gibi, bazı anlaşmalarda banka bilgilerinin alışverişi öngörülmemiş olsa da Slovakya bu tür sözleşmelerde de karşılıklılık temelinde bilgi alışverişine istekli bulunmaktadır.

3.5.2.1 Bilgi verebilmek için, verilecek bilginin ulusal vergi sistemi açısından da yararlı olması zorunluğu var mıdır?

Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, İzlanda, Kore, Meksika, Hollanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç, Türkiye ve **ABD**'de bilgi verme için verilecek bilginin ulusal vergi sistemi açısından da yararlı olması zorunluğu bulunmamaktadır.

Yunanistan, İrlanda (çoğu durumda hesaba sahip olunduğunun ispatlanması gerekir. Bu hususda yukarıdaki 3.5.1.1 paragrafına bakınız), **Japonya, Lüksemburg** ve **İngiltere**'de (AB'nin Karşılıklı Yardıma ilişkin Direktifi kapsamındaki AB ülkeleriyle ilişkiler hariç olmak üzere) bu zorunluk bulunmaktadır.

Slovak Cumhuriyeti açısından bu tür bir zorunluk sözkonusu değildir.

3.5.2.1.1 *Böyle bir zorunluk varsa ulusal vergi sistemi açısından yararlı olmanın ne anlama geldiğini açıklayınız.*

Japonya'da bankalardan yalnızca ülke içinde bir vergi mükellefiyetinin doğmasıyla ilgili konularda bilgi alınabilir. Bununla birlikte uygulamada Japonya bu gerekçeyle bugüne kadar herhangi bir bilgi talebini geri çevirmemiştir. **İrlanda** ve **İngiltere**'de sözkonusu gelirin kesin olmayan karine (prima facie) yoluyla ülkede vergilendirilmesi gerektirdiğinin kabulü ulusal vergi sistemi açısından bu bilginin temininin yararlı olacağı anlamına gelmektedir.

3.5.2.1.2 *Böyle bir zorunluluk varsa, bu zorunluluk ulusal vergi sisteminden mi yoksa vergi anlaşmalarına yönelik bir politika yaklaşımından mı kaynaklanmaktadır?*

Japonya'da bu zorunluluk ulusal vergi mevzuatında yer almaktadır. **İrlanda**'da ulusal vergi sistemi açısından yararlı olmanın arandığı durumlar kanunla düzenlenmiştir. **İngiltere**'de bu zorunluluk iç mevzuatla düzenlenmiş olmakla birlikte, AB ülkeleriyle olan ilişkilerde uygulanmaz.

3.5.2.2 *Bilginin verilebilmesi için hakkında bilgi istenecek kişinin ilgili vergi anlaşmasının taraflarından birinde yerleşik (tam mükellef) olması zorunluğu var mı?*

Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti (anlaşmada sınırlama bulunmaması koşuluyla), **Danimarka, Finlandiya, Fransa** (vergi anlaşmalarının büyük bölümünde bilgi alışverişinde yerleşiklik esasına dayanan bir sınırlama bulunmamaktadır), **Almanya, Yunanistan** (ilgili maddenin düzenleniş şekline bağlıdır), **İzlanda, İrlanda, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, İspanya** (her vergi anlaşmasında yer alan hükümler çerçevesinde), **İsveç, Türkiye, İngiltere** ve **ABD**'de böyle bir zorunluk *bulunmamaktadır*.

Slovak Cumhuriyeti'nde de bu tür bir zorunluk yoktur.

Macaristan, İtalya ve **Polonya**'da anlaşmaya taraf ülkelere birinde yerleşmiş olma zorunluğu vardır.

Böyle bir zorunluk varsa bu hususu açıklayınız.

Polonya'da vergi borcuna ilişkin kanununun 49(d)1-6 Maddesi bilgi alışverişinin vergi anlaşmasında öngörülen koşullarla yapılabileceğini hükme bağlamıştır. **İtalya**'da vergisel amaçlarla yapılan bir sorgulamanın sonucunda elde edilen bilgilerin kullanılabilmesi için yerleşiklik esası temel koşul olduğundan, bu ülkede verilecek bilginin anlaşmaya taraf ülkede ikamet etmekte olan kişilere ilişkin olması gerekir.

3.5.2.3 *Ulusal mevzuatta hakkında bilgi istendiğini mükellefe bildirme zorunluğu bulunmakta mıdır?*

Böyle bir zorunluk **Almanya** (tam mükellefler için talep üzerine ve anlık bilgi alışverişlerinde), **Macaristan, Kore, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz, İspanya, İsveç, İsviçre, İngiltere** ve **ABD**'de vardır. **İtalya**'da böyle bir yükümlülük bulunmamakla birlikte

bankalar vergi idaresince kendilerinden bilgi istendiğinde genellikle ilgili mükellefi haberdar etmektedirler.

Böyle bir zorunluk varsa bu bildirim nasıl ve hangi koşullarla yapıldığını lütfen açıklayınız (halen aynı yasalar geçerliyse lütfen bilgi alışverişinde yetkili mercilere yönelik rehberin güncelleştirilmesi ve genişletilmesi için hazırlanan 1990 tarihli ankete verdiğiniz yanıtı atıf yapınız).

Söz konusu ülkelerde bilgi alışverişinin talep üzerine; bazı ülkelerde de anlık olarak yapılması durumunda, kendisi hakkında bilgi istendiği mükellefe bildirilmektedir. Bu zorunluk **Almanya**, **Portekiz** ve **İsveç**'de vergi suçlarıyla ilgili olaylarda kalkmaktadır. **Macaristan**'da banka hesabının veya banka muamelelerinin uyuşturucu kaçakçılığı, terorizm, yasa dışı silah ticareti, kara para aklama, organize suçlara ilişkin bilgi taleplerinin yetkili denetim kurumundan, savcılıktan, istihbarat servisi araçları kullanmasına ve gizli bilgi toplamasına izin verilmiş organlardan, yazılı olarak tek tek olay bazında Ulusal Güvenlik Servisinden gelmesi durumunda, bankanın müşterisini hakkında bilgi talep edildiğinden haberdar etmesi yasaktır. **Kore**'de Uluslararası Vergileme mevzuatına göre vergi anlaşması çerçevesinde bir başka ülkeye bilgi vermeden önce vergi idaresinin ilgili mükellef veya temsilcisini bilgi talebinden haberdar etmesi gerekir. **Hollanda**'da ilgili mükellefin, hakkındaki bilgi talebinden haberdar edilmesi, anlık ve talep üzerine yapılan bilgi alışverişinde zorunludur. Vergi suçu şüphesi veya bir başka acil neden varsa mükellefe haber verilmesi ertelenebilir. İkili anlaşmalar çerçevesinde bankalara ait bilgilerin devamlı surette diğer bir ülkeye verilmesi durumunda mükellefin haberdar edilmesi zorunluğu yoktur. Bu düzenlemeler Hollanda Resmi Gazetesinde yayımlanır. **Portekiz**'de delillerin ortadan kaldırılmasını engellemek veya benzer nedenlerle bazı vergi suçları hariç, mükellefin, hakkında bilgi talep edildiğinden haberdar edilmesi gerekir. **İspanya**'da özellikle ayrıntılı hesap hareketleri konusunda vergisel amaçlarla bilgi alınmasında, ilgili Genel Müdür veya Bölgesel Delegenin bankadan bilgi istediğinin mükellefe bildirilmesi yasal olarak zorunludur. **İngiltere**'de bağımsız komiser aksine karar vermedikçe bilgi talebinin bir örneği ve gerekçesi mükellefe gönderilir. Bankanın vergi idaresine rutin olarak sağladığı bilgiler için mükellefe bilgi verilmesi sözkonusu değildir. **ABD**'de bazı istisnalar dışında dava dosyalarında adı yer alan hesap sahipleri ve diğer kişilerin vergi mevzuatı hükümlerince haberdar edilmesi gerekir.

Slovak Cumhuriyeti'nde mükellefi haberdar etme yükümlülüğü yoktur.

3.5.2.4 Mükellefin temyize başvurma hakkı var mıdır?

Genel olarak **İsveç** hariç mükellefin haberdar edilmesi yükümlülüğünün bulunduğu diğer tüm ülkelerde yurt dışına bilgi verilmesine karşı temyize başvurma olanağı vardır. Bankalardan bilgi talep edilmesi konusunda böyle bir hakkın bulunmadığı ülkeler şunlardır: **Avustralya**, **Avusturya**, **Belçika**, **Çek Cumhuriyeti**, **Fransa**, **Yunanistan**, **Macaristan**, **İzlanda**, **İrlanda**, **İtalya**, **Japonya**, **Kore**, **Meksika**, **Yeni Zelanda**, **Norveç**, **Polonya**, **İspanya**, **İsveç**, **Türkiye** ve **İngiltere**. Buna karşılık **Finlandiya**, **Almanya**, **Lüksemburg**, **Meksika**, **Hollanda**, **İsviçre** ve **ABD**'de bu hak bulunmaktadır.

Slovak Cumhuriyeti'nde temyiz hakkı bulunmamaktadır.

Bu soruya verilen yanıt evetse lütfen vergi mükellefinin temyiz hakkını açıklayınız. (Önemli Not: bazı ülkeler verdikleri yanıtlarda temyiz hakkını, yalnız mükellefin kendisinin bilgi talebinden haberdar edilmesi durumuyla sınırlı olarak anlamışlardır).

Kanada: banka müşterisi mahkemeye başvurabilir.

Finlandiya: kanunla belirlenen bazı haller dışında temyiz hakkı genel kuraldır. Bu hakkın kullanılabilmesi için vergi mükellefinin bilgi talebinden haberdar olması gerekir (mükellef vergi idaresi tarafından değil banka tarafından haberdar edilir). Uygulamada temyize gidilmemektedir.

Almanya: vergi mükellefinin yabancı bir vergi idaresine bilgi verilmesi kararına itiraz hakkı vardır. Vergi idaresi bu itirazı yerinde görmezse mükellef geçici olarak yürütmenin durdurulması talebiyle vergi mahkemesine başvurabilir. Alt vergi mahkemesi ve Federal Vergi mahkemesinin mükellefin itirazını reddetmesi durumunda (bazı durumlarda gerçekleşmiştir), yabancı vergi idaresine istediği bilgiler verilir.

Lüksemburg: yapılan uygulamanın hukukiliğini sağlamak üzere temyiz hakkı bulunmaktadır.

Meksika: vergi mükellefi ancak anayasal bir hakkın ihlali iddiasıyla temyize gidebilir.

Hollanda: vergi mükellefinin altı hafta içinde vergi idaresine itirazda bulunma hakkı vardır. İtirazı reddedilen mükellefin üç hafta içinde de yabancı vergi idaresine bilgi verilmesini önlemek üzere mahkemeye gitme hakkı bulunmaktadır.

İsviçre: kanton ceza usul kurallarına göre vergi mükellefi usul prosedürünün taraflarından biri olarak görüldüğünden temyiz hakkına da sahiptir.

ABD: hesap sahibi veya kendisine duruşma ihbarnemesi gönderilen diğer kişilerin temyiz hakkı vardır.

3.5.2.5 Bilgi talebini yerine getirmek istemeyen bankanın ulusal mevzuat hükümlerine göre temyiz hakkının bulunmadığı ülkeler şunlardır: **Avustralya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, Japonya, Kore, Meksika, Yeni Zelanda** (belli bir mükellef için yapılan bilgi taleplerinde temyiz hakkı bulunmamakla birlikte, bir grup mükellefe yönelik bilgi talepleriyle ilgili temyiz hakkı bulunmaktadır), **Hollanda, Norveç, Polonya, İsveç, Türkiye** ve **İngiltere** (bilgi talebini yerine getirmemesi nedeniyle kesilen cezalara yönelik olarak temyiz veya mahkemede davanın yeniden görülmesini talep etme hakkı vardır). Bankanın temyiz hakkının bulunduğu ülkeler ise şunlardır: **Avusturya, Kanada, Danimarka, Finlandiya, Almanya, Lüksemburg, İsveç, İspanya, İsviçre** ve **ABD**.

Slovak Cumhuriyeti'nde bankalar vergisel amaçlarla yapılan bir bilgi talebine karşı temyiz yoluna gidemez.

Bankaların temyiz hakkı varsa lütfen içeriğini açıklayınız.

Avustralya: bankalar bilgi verme talebini makul bir neden olmaksızın reddemezler. Aksi takdirde haklarında dava açılabilir (bakınız yanıt 3.7). Bununla birlikte, Vergi İdaresinin bilgi talebine karşı İdari Temyiz Mahkemesine veya Mahkemeye başvurabilirler.

Avusturya: yalnızca bankanın bilgi talebini yerine getirmemesi nedeniyle muhatap olduğu para cezasına karşı temyize başvurması mümkündür.

Kanada: banka temyiz amacıyla mahkemeye başvurabilir.

Danimarka: banka temyiz için normal mahkemelere başvurabilir.

Finlandiya: bankaların temyiz hakkını sıkça kullandıkları görülmektedir.

Almanya: bankalar herhangi bir üçüncü şahıs gibi temyiz hakkını kullanabilir. Temyiz konusundaki nihai kararı vergi mahkemesi veya Federal Vergi Mahkemesi karara bağlar.

İtalya: banka bilgi talebini ancak resmi koşulları taşımaması durumunda reddedebilir.

Lüksemburg: temyiz hakkı yapılan işlemin hukukiliğini sağlamak üzere tanınmıştır.

İspanya: kanunda belirtilen ve olayların kendisine veya hakka yönelik nedenlerle, idari işleme karşı temyiz hakkı kullanılabilir.

İsviçre: Kanton ceza usulü hükümlerine göre; banka, işlemlerin taraflarından birini oluşturur ve bundan doğan haklarını kullanabilir.

ABD: banka kararı bozmak üzere dava açamaz. Buna karşılık kendisine bildirim yapılması gereken kişi (genellikle hesap sahibi) karara karşı dava açabilir. Hesap sahibi dava açarsa banka da müdahil olabilir ve daha sonra temyiz talebinde bulunabilir. Ayrıca banka duruşma kararına uymamak suretiyle muhalefet edebilir ve kararın icrası yönündeki kamu girişimine karşı da ikinci bir itiraz hakkı elde eder.

3.5.3 OECD Örnek Vergi Anlaşmasının 26(2) Maddesinde yer alan kısıtlamalar çerçevesinde

OECD Örnek Vergi Anlaşmasının 26(2). Maddesinde yer alan kısıtlamaların yer aldığı vergi anlaşmaları kapsamında bankaların elinde bulunan bilgiler talep edilebilir. Bu uygulamanın sözkonusu olduğu ülkeler **Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda** (3.5.2.1 paragrafındaki yanıtta bakınız), **İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Polonya, İspanya, İsveç, Türkiye, İngiltere** (3.5.2.1 paragrafındaki yanıtta bakınız) ve **ABD**'dir. **Lüksemburg** ve **İsviçre**'de banka bilgileri bu amaçlarla talep edilemez.

Slovak Cumhuriyeti'nde de OECD Örnek Vergi Anlaşmasının 26(2). Maddesinde yer alan kısıtlamaları içeren vergi anlaşmalarının hükümlerine göre banka bilgileri talep edilebilmektedir.

3.5.3.1 OECD Örnek Vergi Anlaşmasının 26(2) c Maddesine göre bankaların ellerindeki bilginin ticari, sınai veya mesleki bir sır olarak kabul edilmediği ülkeler şunlardır:

Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç, Türkiye, İngiltere, ABD.

Buna karşılık **Portekiz** ve **İsviçre**'de bu tür bilgiler OECD Örnek Anlaşmasının 26(2)c Maddesinde yer alan ticari, sınai ve mesleki sırlar kapsamında değerlendirilmektedir.

Banka bilgileri ticari, sınai veya mesleki sır kapsamında değerlendiriliyorsa lütfen bu konudaki tutumunuzu açıklayınız (temin edilen yanıtlar esas alınarak)

Portekiz'de banka bilgilerinin gizliliği bankacılık faaliyetine ilişkin bir mesleki sır olarak değerlendirilmektedir. **İsviçre** için 1.1.1. paragrafına bakınız.

Slovak Cumhuriyeti'nde bu husus bilgi talebinin kapsamına bağlıdır. Tutarlar hakkındaki bilgiler verilebilirken; proje veya ekonomik duruma ilişkin ayrıntılar sır olarak değerlendirilmektedir.

3.5.3.2. Vergi anlaşmaları çerçevesinde sağlanacak bilgilerin vergiye ilişkin soruşturmanın belli bir aşamasıyla sınırlı olmadığı OECD ülkeleri şunlardır: **Avustralya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan** (vergi idaresiyle ilgili olması koşuluyla), **Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç, Türkiye, İngiltere ve ABD**'dir.

Sağlanacak bilgilerin vergiye ilişkin soruşturmanın belli bir aşamasıyla sınırlı olduğu ülkelere **Avusturya**'da 3.2, 3.3 ve 3.4 paragraflarında belirtilen koşullarla bilgi talebinde bulunan ülkede bir ceza davasının başlatılmış olması, **İsviçre**'de vergi suçlarıyla ilgili dava açılmış olması, **Meksika**'da ise bilgi talebinin devam etmekte olan bir inceleme dolayısıyla yapılmış olması gerekmektedir.

Slovak Cumhuriyeti'nde bilgi verilmesi için soruşturmanın belli bir aşamasına gelmiş olması koşulu yoktur.

3.5.3.3. Bankalardan elde edilecek bilgilerin diğer ülkelere verilmesi; vergi suçu, mükellefin vergi idaresine bilgi vermeyi reddetmesi gibi, belli vergisel durumlarla mı sınırlıdır?

OECD ülkelerinin çoğunda bankalardan elde edilecek bilgilerin diğer ülkelere verilmesi herhangi bir vergisel durumla sınırlı değildir. Bu ülkeler **Avustralya, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda** (ancak bilgi alma yolları değişebilmektedir: vergi suçuyla ilgili soruşturmalarda bilgi doğrudan bankadan istenebilmekte iken; diğer durumlarda bilginin önce hesap sahibinden istenmesi gerekir. Hesap sahibi kendisinde bulunmayan bilgiyi bankadan talep eder. Bu durumda da vergi idaresine sağlanamayan bilgi için vergi idaresi bankaya yönelir), **Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç, Türkiye ve ABD**'dir. **Avusturya, Belçika, İsviçre ve İngiltere**'de ise bankalardan alınacak bilgilerin başka ülkelere verilebilmesi bazı vergisel olaylarla sınırlıdır.

Böyle bir sınırlamanın bulunduğu durumları lütfen açıklayınız.

Avusturya için 3.5.3.2 paragrafına bakınız, **Belçika** yalnızca sağlam kanıtlara dayanılarak vergi suçunun işlenmesi veya bu suça teşebbüs edilmesine yönelik bir mekanizmanın varlığı durumlarında banka bilgilerinin gizliliğini kaldırarak bilgi alışverişi yapabilmektedir. **İsviçre** taraf olduğu vergi anlaşmaları çerçevesinde, bu anlaşmaların doğru bir şekilde uygulanmasına olanak sağlamak üzere, banka gizliliği kapsamına girmeyen bilgileri sağlayabilmektedir. Banka gizliliği yalnızca Suçlarda Karşılıklı Uluslararası Yardımlaşma Konusundaki Federal Kanunla düzenlenen hallerde kaldırılabilir. İsviçre ikili olarak ve karşılıklılık esasında, tüm ülkelere yukarıda belirtilen kanunun 3.3. Maddesi hükmü uyarınca mali suçlar da dahil olmak üzere genel olarak suçlarda karşılıklı yardımlaşma önermektedir. **İngiltere** yalnızca çok büyük ve önemli durumlarda yardım sağlamaktadır.

Slovak Cumhuriyeti'nde banka bilgilerinin sağlanması herhangi bir vergisel durumla sınırlı değildir.

3.5.3.4. Diğer ülkelere sağladığımız banka bilgilerini bu ülkelerin mahkemelerinde kullanılabilecek bir form içinde verebilmekte misiniz?

İtalya, Yeni Zelanda ve **İsviçre**'nin diğer ülkelere sağladığı banka bilgileri, bu ülkelerin mahkemelerinde kullanılabilecek formda değildir.

Buna karşılık aşağıdaki ülkelerden oluşan OECD üyelerinin çoğunda böyle bir formda bilgi vermek mümkündür. Bu ülkeler **Avustralya, Kanada** (ihtiyaçları karşılayabilecek çabalar yabancı mevzuata bağlıdır), **Çek Cumhuriyeti, Danimarka** (anlaşmaya taraf diğer ülkenin istediği forma bağlıdır), **Finlandiya** (anlaşmaya taraf diğer ülkenin istediği forma bağlıdır), **Fransa** (banka ekstresi mahkemede kabul edilebilmektedir), **Almanya** (prensipte olarak istenen formda bilgi verilebilmekte ise de bu husus anlaşmaya taraf diğer ülkenin kanunlarına bağlıdır), **Yunanistan** (bu konuyu düzenleyen bir kanun bulunmamaktadır), **Macaristan, İzlanda, İrlanda** (mevcut bilgilerle sınırlı olarak), **Japonya** (anlaşmaya taraf diğer ülkenin istediği forma bağlıdır), **Kore** (anlaşmaya taraf diğer ülkenin istediği forma bağlıdır), **Meksika** (verilecek bilginin münhasıran vergisel amaçlarla kullanılması koşulu vardır), **Hollanda, Yeni Zelanda** (anlaşmaya taraf diğer ülkenin mahkemelerinde delillerin kabul edilebilir olması koşuluyla), **Norveç, Polonya** (yabancı mahkemenin talep ettiği forma bağlıdır), **İspanya, İsveç** (anlaşmalardaki koşullara bağlıdır), **Türkiye, İngiltere** ("gerekli form"la ne kastedildiğine bağlıdır) ve **ABD**'dir.

Slovak Cumhuriyeti'nde anlaşma hükümlerine bağlı olmak koşuluyla, banka bilgileri anlaşmaya taraf diğer ülkenin mahkemelerinde kabul edilebilecek bir formda sağlanabilmektedir.

3.5.4. Banka bilgilerinin sağlanması, vergi anlaşmalarında başka sınırlamalara tabi midir?

Avustralya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Almanya, Macaristan, İzlanda, İrlanda, Kore, Yeni Zelanda, Norveç ve **İsveç**'te banka bilgilerinin sağlanması vergi anlaşmalarında başka sınırlamalara tabi değildir. Buna karşılık banka bilgilerinin sağlanmasının vergi anlaşmalarında başka sınırlamalara tabi olduğu ülkeler şunlardır: **Avusturya** (sınırlı bilgi alışverişi hükümleri uygulanırsa), **Fransa** (bazı vergi

anlaşmalarında ülkede yerleşik olanlarla sınırlı olarak veya bilgi alışverişi sözkonusu vergi anlaşmasının uygulanmasıyla sınırlandırılmışsa), **Yunanistan** (ilgili anlaşmaya bağlı olarak), **İtalya** (karşılıklılık çerçevesinde), **Japonya** (her bir anlaşmada yer alan sınırlamalarla), **Meksika** (sınırlı bilgi alışverişi hükümleri uygulanırsa), **Hollanda** (3.5.2 paragrafına bakınız), **Polonya** (1997'den itibaren banka bilgileri verilebilmektedir), **İspanya** (OECD Örnek Vergi Anlaşmasınının 26. Maddesindeki listede yer alanlarla sınırlı olmak üzere), **Türkiye**, **İngiltere** ve **ABD** (ABD Modeli, tüm vergilerle ilgili bilgi sağlayabilmekteyse de bazı vergi anlaşmalarında bilgi alışverişi anlaşmanın kapsamına giren vergilerle sınırlıdır.)

Slovak Cumhuriyeti'de bilgi alışverişi sözkonusu vergi anlaşmasında özel olarak sınırlandırılmamış ise vergi anlaşmasındaki herhangi bir sınırlamaya tabi değildir.

3.6 Ulusal vergi idaresinin bankalardan sağladığı bilgileri yabancı vergi idarelerine vermesi özel bazı kısıtlamalara tabi midir?

Tüm ulusal vergi idareleri yabancı vergi idarelerine bilgi sağlarken vergi anlaşmalarının ve bilgi alışverişi anlaşmalarının hükümlerine uymak zorunda olmakla birlikte, OECD ülkelerinin çoğunluğunu oluşturan **Avusturya**, **Belçika**, **Kanada**, **Çek Cumhuriyeti**, **Danimarka**, **Finlandiya**, **Fransa**, **Almanya**, **Macaristan**, **İzlanda**, **İrlanda**, **Japonya**, **Kore**, **Meksika**, **Yeni Zelanda**, **Norveç**, **Polonya**, **İspanya** (karşılıklılık temelinde), **İngiltere** ve **ABD**'de özel kısıtlamalar yoktur.

Bilgi alışverişi bir vergi anlaşmasının hükümlerine göre yapılırsa, aşağıdaki yanıt değişir mi? **Avustralya**, **Yunanistan**, **İtalya** (vergi idaresi karşılıklılık ilkesi ile özel hayatın gizliliği ilkelerine dikkat etmek durumundadır), **Lüksemburg** (yasadışı yollardan elde edilen bilgiler başkalarına verilemez), **Hollanda** (AB Direktifleri ve diğer uluslararası anlaşmalara göre bir yükümlülük yoksa, 26-2 Maddesinde yer alan sınırlamalara uyulur, ayrıca ülkeler arası bilgi akışı karşılıklılık temelinde yapılır), **Polonya** (sözkonusu ülkede geçerli yasal hükümlerin sağlanacak bilginin vergi anlaşmasında öngörülen şekilde kullanılmasına olanak vermesi koşuluyla), **Portekiz**, **İsveç** (kişisel ve ticari çıkarlar konusunda normal gizlilik kuralları uygulanır), **İsviçre** (yalnızca adli yardım durumunda) ve **Türkiye**'de (yalnızca vergi anlaşmasının böyle bir bilgi alışverişine olanak tanınması ve vergi anlaşmasında öngörülen sınırlamalara tabi olması koşuluyla; yani verilen bilginin yalnızca vergisel amaçlarla kullanılması ve anlaşmanın kapsadığı vergilerle sınırlı olması koşuluyla. Bu koşullar yerine getirilirse, bu bilgiler vergiyle ilgili davalar için vergi anlaşmasına taraf ülkenin vergi idaresince mahkemelere ibraz edilebilir).

Slovak Cumhuriyeti'nde vergi idareleri özel kısıtlamalara tabi değildir.

3.7. Bilgi vermeyi reddeden bankaların bilgi vermesini sağlamak üzere vergi idaresinin sahip olduğu herhangi bir idari veya hukuki güç var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

Macaristan ve **Lüksemburg**'da vergi idarelerinin bilgi vermeyen bankaları bilgi vermeye zorlamak üzere kullanabileceği herhangi bir güç bulunmamakla birlikte, **Macaristan**'da banka denetim organları bilgi vermeyi redetmenin sağlam gerekçeleri olup olmadığını kontrol etmek üzere inceleme başlatırlar. Böyle bir gerekçenin bulunmadığının anlaşılması durumunda banka para cezasına çarptırılır.

Vergi idaresinin böyle durumlarda kullanabileceği idari veya hukuki yetkisinin bulunduğu ülkelerde bu yetki ülke içi ve ülke dışı olaylara aynı şekilde uygulanır.

Avustralya: Bilgi talebini rededen banka mahkemeye verilir. ITAA (1936) nın 264. Bölümündeki hükme göre, vergi idaresi sözkonusu kişiden yazılı olarak veya şahsen yemin altında delil vermesini isteyebilir.

Avusturya: para cezası, belgelere el konulması, en son önlem olarak da bankacılık lisansının iptali söz konusu olabilir.

Belçika: banka bilgilerinin gizliliğinin kaldırılması için gerekli koşullar yerine getirilirse banka müşterisinin vergilendirilmesine olanak sağlayacak bilgileri vermek zorundadır. Banka yükümlülüğünü yerine getirmemezse, para cezası gibi idari, kasıt unsurunun varlığı durumunda ceza yaptırımlar şeklindeki normal yaptırımlara başvurulur.

Kanada: bankayı bilgi vermeye zorlamak üzere mahkeme yoluna başvurulabilir.

Çek Cumhuriyeti: Vergi Usul Kanununun 37. Maddesine göre para cezası verilebilir.

Danimarka: para cezası uygulanabilir.

Finlandiya: Banka bilgi vermeyi reddederse vergi idaresi, bankayı para cezası uygulanacağını bildirerek bilgi vermeye zorlayabilir. Bankanın yine bilgi vermektan imtina etmesi durumunda, vergi idaresinin bankadan bilgiyi vermesini veya para cezasını ödemesini isteme yetkisi vardır.

Fransa: bilgi temin etme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi nedeniyle para cezası uygulanabilir (CGI'nın 1740-1. Maddesine göre bilgi vermenin reddedilmesine ilişkin para cezası 10.000 Frank olup; ceza ihbarnamesinin tebliğinden itibaren 30 gün içinde de bilgi verilmemesi durumunda ceza 20.000 Franga çıkmaktadır)

Almanya: bilgi talebine karşı banka normal yargı yoluna başvurabilir. Bankanın yargı yoluna başvurmaksızın bilgi vermeyi reddetmesi durumunda, bankayı bilgi vermeye zorlamak üzere para cezası verilir.

İzlanda: bankayı bilgi vermeye zorlamak üzere mahkemeye vermek mümkündür.

İrlanda: 3'e bakınız.

İtalya: vergi idaresi para cezası uygular; ayrıca bankanın istenen bilgiyi vermemesi veya verilen bilginin doğruluğu ve eksiksiz olduğu konularında şüphe bulunması durumunda vergi idaresinin banka binalarına girerek gerekli bilgileri araştırması da mümkündür.

Japonya: sıradan bir vergi incelemesinde vergi idaresinin bankadan bilgi alabilmek için idari yetki kullanması mümkündür. Bilgi talebinin bir vergi suçuna ilişkin olması durumunda, vergi idaresi mahkemeden bir arama emri çıkartabilir. Ancak sıradan vergi incelemelerinde de bankalar genellikle vergi idaresine yardımcı olmaya çalışmaktadırlar.

Kore: sıradan bir vergi incelemesinde vergi idaresinin ne adli ne de idari bir yetkisi vardır. Ancak bilgi talebinin bir vergi suçuna ilişkin olması durumunda, vergi idaresi mahkemeden bir arama emri çıkartabilir. Bununla birlikte sıradan vergi incelemelerinde de bankalar genellikle vergi idaresine yardımcı olmaya çalışmaktadırlar.

Meksika: para cezası veya ceza hukuku yaptırımları uygulanabilmektedir.

Hollanda: vergi idaresinin bilgi talebinin yerine getirilmesi yasal bir zorunluluk olduğundan böyle bir talebin yerine getirilmemesi yasaların ihlali anlamına gelir.

Yeni Zelanda: 1994 tarihli Vergi Usul Kanununun 17 A Bölümü hükmüne göre bilgi talebinin yerine getirilmemesi yasal soruşturma açılmasına yol açar.

Norveç: Norveç Tarhiyat Kanunu Vergi İdaresine bankalar da dahil olmak üzere bilgi verme talebini yerine getirmeyenlere günlük para cezası uygulama yetkisi vermektedir.

Polonya: Bankacılık Kanununun 171. Maddesinin 4. fıkrasına göre banka ve müşterisi hakkında bilgi verme yükümlülüğü bulunan bir kişinin bu yükümlülüğü yerine getirmemesi veya yanıltıcı bilgi vermesi durumunda ağır para cezası ve 3 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılabilir.

Portekiz: vergi idaresi her iki durumda da mahkemeden bankanın bilgi vermesinin teminini isteyebilir.

İspanya: bilgi talebinin reddi vergi mevzuatının ihlali olarak kabul edilir.

İsveç: idari cezalar uygulanabilir.

Türkiye: vergi idaresi bilgi almak üzere bir vergi incelemesi başlatabilir. Vergi idaresi bankalardan bilgi vermelerini ve/veya mahkeme kararıyla defter ve belgeleri ibraz etmelerini isteyebilir.

İngiltere: para cezaları uygulanabilir.

ABD: banka bilgileri genellikle idari duruşma yoluyla alınabilir. Bankanın bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemesi durumunda, idari duruşma kararının ifası mahkemeden talep edilebilir.

Slovak Cumhuriyeti: vergi idaresi para cezası uygulayabilir.

3.8 bankaların ellerindeki bilgiyi vermeyi reddetmesi durumunda herhangi bir ceza (para cezası vb.) uygulanmakta mıdır?

Kore ve **Macaristan**'da bu tür cezalar yoktur (Macaristan için 3.7'ye bakınız). Bu tür cezaların uygulandığı ülkeler ise **Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Japonya, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç** (gerçek kişiler veya bankalarca

yanlış veya eksik bilgi sağlanması ceza hukuku kapsamına girer), **Polonya, Portekiz, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, İngiltere** ve **ABD**'dir.

Cezalar genellikle para cezası şeklinde olup; bazı ülkelerde hapis cezası da mümkündür.

Avusturya: para cezası, belgelere el konulması, en son önlem olarak da banka lisansının iptali.

Belçika: 2.000 ila 50.000 Belçika Frangı idari para cezası veya suçta kasıt unsurunun bulunması durumunda hapis cezası sözkonusudur.

Kanada: 1.000 Dolar ila 25.000 Dolar arasında bir para cezası ile 12 aya kadar hapis cezası mümkündür.

Almanya: 3.7 paragrafına bakınız.

İzlanda: vergi idaresinin bilgi talebine uyulmaması Gelir Vergisi Kanununun ihlal edilmesi çerçevesinde para veya hapis cezası uygulanmasını gerektirir.

İrlanda: bir yetkilinin bilgi talebinin yerine getirilmemesi durumunda 15.000 İrlanda Sterlini, bilgi talebinin yerine getirilmediği her gün için de 2.000 İrlanda Sterlini para cezası uygulanır.

İtalya: 30 Aralık 1991 tarih ve 413 sayılı kanunun 18/1. Maddesine göre; 1) bilgi verme kapsamında sağlanan belgelerin gerçeği yansıtmaması veya eksik olması durumunda 3.000.000 ila 30.000.000 Liret arasında bir para cezası uygulanır; 2) belgelerin verilmemesi durumunda da 3.000.000 ila 30.000.000 Liret arasında bir para cezası uygulanır. Belgelerin sağlanması için talep yazısında belirlenmiş olan (genellikle 60 günlük) sürenin bitiminden itibaren 15 gün içinde sağlanan belgeler için ceza tutarları %50 indirilir. Para cezasına ek olarak vergi idaresi görevlilerine banka ve firmalara ait işyeri ve binalara gerekli bilgileri almak üzere girme hakkı verebilir.

Japonya: 200.000 Yene kadar para cezası veya bir yıla kadar hapis cezası uygulanır.

Meksika: enflasyon oranına endeksli olarak yaklaşık 8.696 ila 173.913 ABD Doları arasında para cezası uygulanır.

Hollanda: 100.000 Florine kadar para ve 4 yıla kadar hapis cezası uygulanır.

Yeni Zelanda: 1947 tarihli Bölge Mahkemesi Kanununun 112. Bölümünde öngörülen cezalar uygulanır.

Norveç: bankaların ellerindeki bilgileri verme yükümlülüğünü ciddi bir şekilde ihlal etmeleri para ve 2 yıla kadar hapis cezasını gerektirir. Bu müeyyideler genellikle Yönetim Kurulu Başkanının şahsına uygulanır.

Polonya: bilgi vermekten imtina eden bankalar, Bankalar Kanununun 171/4. Maddesine göre miktarı belirlenmemiş bir para cezası veya 3 yıla kadar hapis cezasına muhatap olabilirler.

İspanya: verilmeyen her bir bilgi unsuru için 1.000 ila 200.000 Peseta arasında; yanlış veya eksik verilen bilgi için de bankanın bir önceki yıldaki cirosunun %3'ü oranında para cezası uygulanır.

İsveç: idari cezalar uygulanır.

Türkiye: 2000 yılı için 300.000.000 TL para cezası uygulanır. İdari para cezası suçun tekrerrüü durumunda iki kat artırılır.

İngiltere: 300 Sterline kadar para cezası uygulanır. Bilgi vermeme eyleminin süreklilik kazanması durumunda her gün için 60 Sterline kadar para cezası uygulanır.

ABD: para ve hapis cezası uygulanır.

Slovak Cumhuriyeti: 2 milyon Slovak Kronuna (yaklaşık 157.000 ABD Doları) kadar para cezası uygulanır.

3.9 bankalardan bilgi alınmasını mümkün kılan başka prosedürler veya karşılıklı adli yardım anlaşmaları gibi uluslararası anlaşmalar varsa lütfen açıklayınız ve 3.5, 3.6, 3.7 paragraflarında yer alan bilgi alış verişinin kapsamı, görevlilerin yetkileri ve bilgi vermekten imtina eden bankalara uygulanacak cezalar hakkındaki soruları yanıtlayınız. Örneğin; AB üyeleri 77/799/EEC, 79/1070/EEC ve 92/12/EEC (30. Maddesi) sayılı Konsey Direktifleriyle vergiyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili konularda AB dahilinde bilgi alış verişine olanak sağlamışlardır. Ayrıca bir çok AB üyesi özel hukuk veya vergi idaresine ilişkin hükümler taşıyan Lahey Delil Sözleşmesine taraftır.

Avusturya: Adli suçlarda karşılıklı yardım anlaşmalarına taraftır. Örneğin; 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşmasının vergi konusuna da yaygınlaştırılmasına yönelik Ek Protokol ile adli yardımlaşma konusundaki anlaşmalar.

Belçika: Belçika suçlara ilişkin olarak, 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması (Belçika'da 11/11/75 tarihinde yürürlüğe girmiştir) ve bu Anlaşmanın Ek Protokolü (Belçika tarafından 11/08/78 tarihinde imzalanmış, ancak henüz yürürlüğe girmemiştir.), Belçika, Lüksemburg ve Hollanda arasında 27 Haziran 1962 tarihinde imzalanmış olan Suçluların İadesi ve Adli Suçlarda Yardımlaşma Anlaşması, 19 Haziran 1990 tarihli Schengen Sözleşmesi (48-69. Maddeler) ile adli konularda çeşitli ikili yardımlaşma sözleşmeleri.

Kanada: vergi suçu oluşturan eylemlerde karşılıklı yardım ve diğer ulusal mevzuat hükümleri çerçevesinde anlaşmaya taraf olan ve olmayan ülkelere bankalardan temin edilen bilgiler verilebilmektedir.

Çek Cumhuriyeti: 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol.

Danimarka: Kuzey ülkeleri arasında yapılan Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardım Sözleşmesi bu ülkelere ithalattan alınanlar dışındaki her türlü vergilerde, bankalara ait olanlar

da dahil olmak üzere her türlü bilginin alış verişine olanak sağlamaktadır; Vergisel Konularda Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin OECD/Avrupa Konseyi Ortak Çok Taraflı Sözleşmesi; 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol.

Finlandiya: Kuzey ülkeleri arasında yapılan Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardım Sözleşmesi bu ülkelere ithalattan alınanlar dışındaki her türlü vergilerde bankalara ait olanlar da dahil olmak üzere her türlü bilginin alış verişine olanak sağlamaktadır; Vergisel Konularda Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin OECD/Avrupa Konseyi Ortak Çok Taraflı Sözleşmesi; 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol.

Fransa: 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol.

Almanya: Çifte vergilendirme anlaşmalarıyla sağlanamayan bilgiler, adli suçlara ilişkin ikili veya çok taraflı işbirliği anlaşmalarıyla temin edilebilmektedir. Belli koşulların yerine getirilmesi durumunda bankalara ait bilgiler vergi kanunları çerçevesinde de temin edilebilmektedir.

Yunanistan: 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol.

İzlanda: Bankalara ait bilgiler Kuzey ülkeleri arasında yapılan Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardım Sözleşmesi veya Vergisel Konularda Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin OECD/Avrupa Konseyi Ortak Çok Taraflı Sözleşmesi veya 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol çerçevesinde temin edilebilmektedir.

İrlanda: Anlaşmalar çerçevesinde yapılan bilgi alış verişine ek olarak 1994 tarihli Ceza Kanununda, mali suçlar da dahil olmak üzere ceza hukuku kapsamına giren suçlar konusunda, diğer ülkelerde yapılmakta olan soruşturma, yargılama amaçlarıyla bilgi edinilmesini teminen hükümler bulunmaktadır. Ayrıca İrlanda, 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokolü de kabul ederek yürürlüğe koymuştur.

İtalya: 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol.

Japonya: Ceza hukuku konularında karşılıklı yardım anlaşmaları çerçevesinde mahkeme tarafından yayımlanacak arama emri üzerine bankaların bilgi vermesi zorunludur.

Kore: Ceza hukuku konularında karşılıklı yardım anlaşmaları çerçevesinde, savcının talebiyle hakim tarafından yayımlanacak arama emri üzerine bankaların bilgi vermesi zorunludur.

Lüksemburg: Lüksemburg, Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşmasını 27 Ağustos 1997 tarihinde kabul etmişse de Protokolün yürürlüğe girmesi için gereken işlemler henüz tamamlanmamıştır.

Hollanda: Bankalardan sağlanan bilgiler 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması çerçevesinde verilebilmektedir. Belçika, Lüksemburg ve Hollanda arasında 27 Haziran 1962 tarihinde imzalanmış olan Suçluların İadesi ve Adli Suçlarda Yardımlaşma Anlaşması, 19 Haziran 1990 tarihli Schengen Sözleşmesi, Vergisel Konularda Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin OECD/Avrupa Konseyi Ortak Çok Taraflı Sözleşmesi de uygulanmaktadır.

Norveç: Kuzey ülkeleri arasında yapılan Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardım Sözleşmesi, Vergisel Konularda Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin OECD/Avrupa Konseyi Ortak Çok Taraflı Sözleşmesi; 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol uygulanmaktadır.

Polonya: Bankalardan sağlanan bilgilerin Vergisel Konularda Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin OECD/Avrupa Konseyi Ortak Çok Taraflı Sözleşmesi veya 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol çerçevesinde başka ülkelere verilmesi mümkündür.

Portekiz: Merkez Bankası işbirliği anlaşmaları çerçevesinde veya Topluluk Direktiflerinin ihlali durumlarında üçüncü ülkelere bilgi verebilmektedir. Ayrıca Portekiz 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokolü de kabul etmiştir.

İspanya: Karşılıklı Yardıma İlişkin AB Direktifi, 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokolü uygulamaktadır.

İsveç: Bankalardan sağlanan bilgiler Kuzey ülkeleri arasında yapılan Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardım Sözleşmesi veya 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokol çerçevesinde başka ülkelere verilebilmektedir.

İsviçre: Ceza Hukuku Alanında Uluslararası Karşılıklı Yardıma İlişkin Federal Kanun çerçevesinde mali suçlarla ilgili olarak İsviçre tarafından karşılıklı adli yardımda bulunulabilmektedir. Bu yardım İsviçre adli makamlarınca federal vergi idaresine danışıldıktan sonra yapılmaktadır. Bu şekilde sağlanan yardımda bankalar, banka bilgilerinin gizliliği gerekçesini ileri sürememektedirler.

Türkiye: 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokolü uygulamaktadır.

İngiltere: 1990 tarihli Ceza (Uluslararası İşbirliği) Kanunu mali suçlar da dahil olmak üzere adli suçların soruşturulması veya muhakemesi dolayısıyla diğer ülkelerin bilgi taleplerinin karşılanmasına olanak vermektedir. Bu genellikle İngiltere'nin resmi karşılıklı adli yardım anlaşması yapmış olduğu ülkelerin taleplerinin yerine getirilmesiyle sınırlı bir uygulamaya sahiptir. Bu yardım, belge teminini, İngiliz mahkemelerince delil sağlanmasını ve mahkemede tanık dinlenmesini kapsar. Bu kanun bilgi talebinde bulunan ülkelere, mali suçlarla ilgili olarak bankalardan bilgi sağlanmasında olduğu gibi üçüncü kişilerden delil teminine olanak

vermektedir. İngiliz Vergi İdaresinin gerçek kişilerin vergisel durumlarına ilişkin bilgi verme yükümlülüğü bulunmamaktadır. İngiltere, 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Adli Suçlarda Karşılıklı Yardım Anlaşması ve bu Anlaşmanın hükümlerini vergi konularına da yayan Ek Protokolü de kabul etmiştir.

ABD: Bankalardan temin edilen bilgilerin, Vergisel Konularda Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin OECD/Avrupa Konseyi Ortak Çok Taraflı Sözleşmesi, suçlarda karşılıklı yardımlaşma anlaşmaları, Lahey Delil Sözleşmesi, vergisel bilgilerin değişimi veya 28 U.S.C section 1782 hükümlerine göre yapılacak yasal bir başvuru üzerine başka ülkelere verilmesi mümkündür.

Slovak Cumhuriyeti: Özel hukuk veya ceza hukuku konularında yapılmış karşılıklı yardımlaşma anlaşmaları çerçevesinde bilgi verilebilmektedir.

4. Tam mükelleflerin yurt dışındaki banka hesaplarını bildirme yükümlülüğü

4.1 Vergi mükelleflerinin her yıl kendilerine ait yurt dışındaki banka hesaplarını bildirme zorunluğu bulunmakta mıdır?

Vergi mükelleflerinin yabancı ülkelerdeki banka hesaplarını bildirme yükümlülüğünün bulunmadığı ülkeler; **Avustralya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İrlanda** (yalnızca hesabın açılış yılının bildirilmesi zorunluğu vardır), **İtalya** (ancak ülke dışıyla -AB ülkeleri dışında kalan ülkelerle- yapılan, her iki yöndeki ve tutarı 20 milyon Lireti aşan parasal işlemler, bono ve menkul mal hareketleri ile İtalya'da tevkifata tabi tutulmayan veya vergiden müstesna kılınmış olanlar hariç, tutarı 20 milyon Lireti aşan yurt dışı yatırımlar genellikle vergi beyannamesinde bildirilir), **Japonya, Kore, Hollanda, Yeni Zelanda, Polonya, Portekiz ve İngiltere**'dir.

Buna karşılık OECD ülkelerinin yaklaşık yarısında yurt dışındaki banka hesaplarının bildirilmesi zorunluğu bulunmaktadır. Bu ülkeler: **Belçika** (1997 vergilendirme döneminden itibaren), **Kanada** (banka hesapları da dahil olmak üzere yabancı ülkelerdeki yatırımların tutarının 100.000 Doları aşması durumunda bildirme yükümlülüğü bulunmakla birlikte; yabancı bankalardaki hesapların bildirilme yükümlülüğü, ilk beyan yılı olan 1998 yılından itibaren sürekli ertelenmiştir), **Danimarka** ve **İsveç** (vergi mükellefleri, vergi idaresine yurt dışındaki banka hesaplarını inceleyebilme olanağı sağlamak üzere bir temsil yetkisini ve yurt dışındaki bankanın vergi idaresine başka bir talebe gerek kalmaksızın, her yıl bir önceki yıl içinde ödenen faizler ve bir önceki yıl sonundaki hesap bakiyesini içerecek bir rapor vereceğine ilişkin bir taahütname vermek durumundadırlar), **Fransa, İzlanda, Lüksemburg, Meksika** (yalnızca aşırı derecede düşük vergileme yapılan ülkelerdeki yatırımlar için beyan zorunluğu bulunmaktadır), **Norveç, İspanya** (servetin 17 milyon Pesetayı aşması durumunda yurt dışından kaynaklanan gelirlerin beyanı ve tüm servet unsurlarının sıralandığı bir sermaye vergisi beyannamesi verilmesi gerekir), **İsveç, İsviçre** (her vergilendirme döneminde ilgili beyannamede), **Türkiye** (faiz geliri elde edildiğinde banka hesabı ve alınan faizin gelir vergisi beyanına dahil edilmesi gerekir), **İngiltere** (faiz tahakkuk ettirildiğinde) ve **ABD**'de (10.000 Doların üzerinde ise).

Vergi mükelleflerinin yurt dışında banka hesabı açmasına izin verilmediğinden **Slovak Cumhuriyeti**'nde bu tür bir yükümlülük yoktur.

4.2 Yurt dışındaki banka hesabının bildirilmesi zorunluğa varsa; bu zorunluğu uyulmamasının cezası nedir?

Genellikle para, bazen de hapis cezası uygulanır.

Belçika (beyan edilmeyen gelire ait verginin %10 ila %200'üne kadar bir vergi cezası ile her bir ihlal için 2000 ila 50.000 Belçika Frangı tutarında para cezası uygulanır. Kasıt unsurunun varlığı durumunda 8 gün ila 2 yıl arasında hapis cezası ve/veya 10.000 ila 500.000 Belçika Frangı tutarında bir para cezası idari müeyyidelere ek olarak uygulanır), **Kanada** (cezalar 100 Dolar ila yurt dışındaki servetin maliyet bedelinin %5'ine kadar değişir), **Danimarka** (para cezası), **Finlandiya** (idari cezalar, adli cezalar, 4 yıla kadar hapis cezası), **Fransa** (aksi mükellef tarafından ispatlanıncaya kadar yurt dışındaki hesaplardaki hareketlerin gelir vergisi matrahına dahil edilmesi gerektiği kabul edilir. Kasıt unsurunun bulunması durumunda beyan edilmeyen tutarın % 40'ına kadar para cezası uygulanır), **İzlanda**, **Meksika** (kanuna uyulmaması durumunda 3 ay ila 3 yıl arasında değişen hapis cezası uygulanır), **Polonya** (para cezası uygulanır), **Portekiz** (düşük beyan durumunda para cezası uygulanır), **İspanya** (gelir veya servetlerini bildirmeyen mükelleflere uygulanan cezalar bunlara da uygulanır; para cezaları genellikle ödenmeyen vergi borcunun belli bir oranı olarak belirlenir), **İsveç**, **İsviçre** (düşük beyan durumunda para cezası uygulanır), **İngiltere** (beyan edilmeyen faizin % 100'üne kadar para cezası uygulanır), **Türkiye**, **ABD** (her olayın koşullarına bağlı olarak özel hukuk veya ceza hukuku hükümleri çerçevesinde ceza uygulanır).

4.3 Vergi mükelleflerinin, vergi idaresi dışında Merkez Bankası veya başka bir kamu kurumuna yurt dışında açılan banka hesaplarını bildirme yükümlülüğü var mıdır?

İsimleri aşağıda sayılan OECD ülkelerinin çoğunda böyle bir yükümlülük bulunmamaktadır. Bu ülkeler **Avustralya**, **Avusturya** (ancak, yalnızca istatistiksel amaçlarla hesaben yapılan tüm sınır aşırı muamelelerin Merkez Bankasına bildirilmesi gerekir. 50.000 Avusturya Şilini aşan tutarlardaki muamelelerde ödeme nedeninin belirtilmesi de zorunludur. Ancak bu bilgiler vergi idaresine iletilmez.), **Belçika**, **Kanada**, **Danimarka**, **Finlandiya** (ancak 50.000 Finlandiya Markını (10.000 ABD Doları) aşan para transferlerinin istatistiksel amaçlarla Merkez Bankasına bildirilmesi gerekir; vergi idaresi bu bilgiye ulaşabilir), **Fransa**, **Almanya**, **Yunanistan**, **İzlanda**, **İrlanda**, **İtalya**, **Kore**, **Lüksemburg**, **Meksika**, **Hollanda**, **Yeni Zelanda**, **Portekiz**, **İsveç**, **İsviçre**, **Türkiye**, **İngiltere** ve **ABD**'dir.

Diğer yandan böyle bir yükümlülüğün bulunduğu ülkeler; **Çek Cumhuriyeti** (kambiyo kanununda öngörülen istisnalar hariç olmak üzere), **Macaristan**, **Norveç** (ticari veya mesleki faaliyetler için yurt dışında açılan banka hesaplarının Norveç Merkez Bankasına bildirilmesi gerekir. Özel banka hesaplarında bildirme yükümlülüğü işlemler tutarının veya aylık hesap bakiyesinin 5 milyon Norveç Kronunu aşması durumunda sözkonusudur), **Polonya** (Kambiyo Kontrolü Kanunu'na bağlı olarak) ve **İspanya**'dır.

Slovak Cumhuriyeti'nde böyle bir yükümlülük bulunmamaktadır.

Böyle bir yükümlülük varsa vergi idaresi bu bilgilere ulaşabilmekte midir?

Vergi idaresi **Çek Cumhuriyeti, Norveç, Polonya** (banka bilgilerinin gizliliği prensipleriyle sınırlı olarak) ve **İspanya**'da bu tür bilgilere ulaşabilmekteyse de; **Macaristan** ve **Japonya**'da ulaşamamaktadır.

4.4 Yabancı banka hesaplarından elde edilen faiz kazançlarının bildirilmesi ve vergilendirilmesine ilişkin ülke uygulamaları

Polonya dışındaki tüm ülkelerde, tam mükelleflerin elde ettikleri bu tür faizler vergilendirilmektedir. Ancak Polonya'da gerçek kişilerin elde ettiği bu tür faiz gelirleri vergilendirilmezken; tüzel kişilerininki vergiye tabi tutulmaktadır.

5. Banka bilgilerinin uluslararası anlaşmalara taraf ülkelere verilmesine ilişkin ülke uygulamaları

5.1 Ülkeniz uluslararası anlaşmalara taraf ülkelere devamlı ve kendiliğinden banka bilgileri sağlamakta mıdır?

Uluslararası anlaşmalara taraf ülkelere devamlı ve kendiliğinden banka bilgileri sağlamayan ülkeler şunlardır: **Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Almanya** (bankaların devamlı bilgi verme yükümlülüğü bulunmadığından devamlı bilgi alışverişi de sözkonusu değildir), **Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Meksika, Hollanda** (henüz sağlamamaktadır), **Polonya, Portekiz, İspanya** (banka bilgilerini nadiren sağlamaktadır), **İsviçre, Türkiye** ve **ABD**'dir (yalnızca Kanada'ya sağlamaktadır).

Bu tür bilgileri sağladığını bildiren ülkeler şunlardır: **Avustralya, Kanada, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Japonya, Kore** (dar mükelleflere yapılan faiz ödemelerini), **Yeni Zelanda, Norveç, İsveç** ve **İngiltere** (faiz ödemelerine ilişkin ayrıntılar).

Slovak Cumhuriyeti uluslararası anlaşmalara taraf ülkelere devamlı ve kendiliğinden banka bilgileri sağlamamaktadır.

5.1.1 Bilgi sağlanıyorsa;

5.1.1.1 Bir anlaşmaya bağlı olarak sınırlı sayıdaki ülkelere mi sağlanmaktadır?

Bu durum **Fransa, Kore** ve **İsveç** için geçerlidir.

5.1.1.2 Karşılıklılık temelinde sınırlı sayıdaki ülkelere mi sağlanmaktadır?

Bu durum **Avustralya, Kanada, Danimarka, Fransa, Norveç** (İskandinavya dışında kalan ülkelere) ve **İsveç** için sözkonusudur.

Finlandiya ve **Yeni Zelanda**'da herhangi bir sınırlama yoktur.

5.2 Ülkeniz uluslararası anlaşmalara taraf ülkelere talep üzerine banka bilgileri sağlayabilmekte midir?

Ülkelerin büyük bölümü talep üzerine diğer ülkelere banka bilgileri sağlamaktadırlar. Bu ülkeler: **Avustralya, Avusturya** (bazı sınırlamalarla), **Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, İzlanda, İrlanda** (bazı sınırlamalarla; yukarıdaki 3.5.1.1 paragrafına bakınız), **İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İsveç, İspanya, Türkiye, İngiltere** (5.2.1.3 paragrafına bakınız) ve **ABD**'dir.

Talep üzerine bilgi sağlayamayan ülkeler; **Belçika** (3.2 paragrafında belirtilen durumlar hariç olmak üzere), **Yunanistan, Lüksemburg, Portekiz ve İsviçre**'dir

Slovak Cumhuriyeti uluslararası anlaşmalara taraf diğer ülkelere bu tür bilgileri verebilmektedir.

5.2.1 Bilgi sağlanabiliyorsa

5.2.1.1 Sınırlı sayıda ülkelerle bir anlaşmaya bağlı olarak mı sağlanmaktadır?

Bu **Çek Cumhuriyeti** için sözkonusudur.

5.2.1.2 Uluslararası anlaşmalara taraf ülkelerden yalnızca aynı bilgiyi temin edebilecek olanlara mı sağlanmaktadır?

Bu durum **Danimarka, Fransa, Macaristan, İrlanda, İtalya, Hollanda ve İspanya** için sözkonusudur.

5.2.1.3 Uluslararası anlaşmalara taraf ülkelerden yalnızca tam karşılıklılık temelinde işbirliği yapan ülkelere mi sağlanmaktadır?

Bu durum yalnızca **Avustralya, Avusturya, Fransa, İtalya, Kore, Meksika, Polonya, İspanya, Türkiye ve İngiltere** (AB dışındaki ülkeler için İngiltere'nin kendi vergisel çıkarlarına da hizmet etmesi koşuluyla). Tam karşılıklılık ilkesi **ABD**'nin bu tür bilgileri sağlamasında bir faktör olarak gözönüne alınmaktadır.

Slovak Cumhuriyeti bilgi vermek için tam karşılıklılık ilkesine uyulmasını gözetir.

Bu konuda herhangi bir sınırlamanın bulunmadığı ülkeler **Finlandiya, Almanya** (sözkonusu anlaşmanın bilgi alışverişini sınırlamaması koşuluyla), **İzlanda** (uluslararası anlaşmalara taraf ülkelerin tüm bilgi talepleri olumlu olarak yanıtlanmaktadır), **Yeni Zelanda** (tüm uluslararası anlaşmalara taraf ülkelere), **Norveç** (bankalardan sağlanması gereken bilgiler de dahil olmak üzere, uluslararası anlaşmalara taraf ülkelerin bu konudaki tüm talepleri olumlu olarak yanıtlanmaktadır).

5.3.5.2'deki soruya cevabınız "evet" ise, bilgi talep edilebilmesi için hangi bilgilerin sağlanması gerekir?

	Banka Adı	Banka Adresi	Hesap Sahibinin Adı	Hesap Numarası	Diğer
Avustralya	X	X	X		

Avusturya	Mümkünse	Mümkünse	Mümkünse	Mümkünse	Ceza davasının açıldığını gösterir bilgi
Kanada	X	X	X	X	Mümkünse hesabın bulunduğu banka şubesinin adresi
Çek Cumhuriyeti	X		X		
Danimarka	X		X		
Finlandiya	X		X		Hesap sahibinin adı veya hesap numarası 3.2'ye bkz.
Fransa	X	X	X	X	Sadece hesap sahibinin adının bulunması zorunludur Doğum tarihi;
Macaristan			X	X	
	Banka Adı	Banka Adresi	Hesap Sahibinin Adı	Hesap Numarası	Diğer
Almanya					Özel bir zorunluluk bulunmamakla birlikte mudinin ve bankanın adı olmaksızın gerekli bilgiye ulaşılması olanaksızdır
İzlanda	Mümkünse		X		Kimlik numarası veya diğer bir şekilde kimlik tesbiti
İrlanda	X	X	X		
İtalya	Mümkünse	Mümkünse	Mümkünse	Mümkünse	Bilginin sadece vergisel amaçlar için kullanılacağı ve gizliliğinin korunacağına dair taahhüt ile talep nedeni
Japonya	X	X	X	X	
Kore	X	X	X	X	Bilginin nasıl kullanılacağı
Meksika	Veya şube numarası ve şehir	X	X	X	Varsa tevsik edici belgelerin kopyası
Hollanda	X	X	X(hesap numarası ile hesap sahibini belirlemek mümkün olabilir)	X	
Yeni Zelanda	X		X		
Norveç	X		X	X(eğer yoksa yurt dışındaki tam adres)	
Polonya	X	X	X	X	
İspanya	X	X	X	X	X
İsveç	X	X	X		Kişisel kimlik numarası
Türkiye	X	X	X	önerilmekle birlikte zorunlu değil	

İngiltere	X	X	X		Araştırma hakkında detaylı rapor ve bilginin ne için gerektiği
ABD					Herhangi bir özel bilgi talep edilmemekle birlikte, ne kadar çok bilgi sağlanırsa istenen bilginin bulunma şansı o kadar fazladır
Slovak Cumhuriyeti	X	X	X veya hesap numarası	X veya hesap sahibinin adı	

Avusturya: banka bilgilerinin sağlanması konusundaki genel sınırlamalara tabi olmak koşuluyla ilke olarak bu bilgilerin tümü sağlanabilir.

Kanada ve ABD: bankaların elindeki tüm bilgileri sağlayabilir.

Hollanda: kendi vergi mevzuatı çerçevesinde istenebilen tüm finansal bilgileri sağlayabilir.

Norveç: tevsik edici belgelerin istenmesi banka için aşırı bir yük yaratabileceğinden yalnızca istisnai durumlarda talep edilebilir.

Polonya: 1/1/1997 tarihinden itibaren tüm bilgiler sağlanabilmektedir.

İrlanda: dar mükellefler için öngörülen beyannamedeki bilgiler (hesap sahibinin adı, imzası, hesap numarası, ikamet ettiği ülke, hesabına para aktarılan kişinin adı.)

5.5 Uluslararası anlaşmalar imzaladığınız bazı ülkelere bankalara ait bilgileri verebilirken; benzer anlaşmaları imzalamış diğer ülkelere bu tür bilgileri veremiyorsanız. Lütfen nedenini açıklayınız.

Bu hususun karşılıklılık ilkesinin kabul edilip edilmediğine bağlı olduğunu bildiren ülkeler şunlardır: **Avustralya, Danimarka, İrlanda, İtalya** (tam karşılıklılık ilkesi geçerlidir), **İspanya ve İngiltere** (veya anlaşmaya varılarak).

6. Banka bilgilerine ulaşılması konusundaki eğilimler

6.1 Son anketten bu yana banka bilgilerine ulaşılması konusundaki kanun, idari kurallar veya uygulamalarınızda herhangi bir değişiklik oldu mu?

Son anketten bu yana bu konularda herhangi bir değişiklik olmadığını bildiren ülkeler şunlardır:

Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Yunanistan, Japonya, Meksika, Norveç, Portekiz, İngiltere (ancak bu konudaki eğilim, diğer ülkelerin yetkili mercilerine yardım etme olanaklarının artması yönündedir).

Değişiklikler yapıldığını bildiren ülkeler şunlardır:

Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, İrlanda, İtalya, Kore, Lüksemburg, Hollanda, Yeni Zellanda, Polonya, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye ve ABD.

6.2 Değişiklik varsa; lütfen bu değişiklikleri açıklayınız.

Lüksemburg: 24 Mart 1989 tarihli Büyük Dükalık Nizamnamesi .

a) Vergi idaresinin banka bilgilerine ulaşabilmesi konusundakiler

Avustralya: Özel Hayatın Gizliliği Hakkındaki Kanun, ancak bilgilere ulaşılmasına herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Belçika: banka bilgilerine ulaşılabilirdiği istisnai durumlar 1997 vergilendirme döneminden itibaren genişletilmiştir. Vergi kaçakçılığında vergi mükellefi ile finansal kuruluşlar arasında iştirak ilişkisi bulunması şartı kaldırılmıştır. Ayrıca yeni kanun yalnızca vergi kaçakçılığı fiiliyle sınırlı olmayıp vergi kaçakçılığına teşebbüsü de suç kapsamına almıştır.

Kanada: Suçlardan Elde Edilen Gelirler (Kara Para Aklama) Kanunu ve Nizamnamesi, Bankalar Kanununda 1991 tarihinde yapılan değişiklikler, banka hesapları da dahil olmak üzere yabancı yatırım araçlarının beyanı konusunda getirilen yeni yükümlülükler 1998 vergilendirme döneminden başlamak üzere yürürlüğe girmiştir.

Finlandiya: 1 Nisan 1995 tarihinde yürürlüğe giren yeni mevzuat banka bilgilerine ulaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Artık bilginin vergisel amaçlar için gerekli olması zorunluğu da kaldırıldığından; yalnızca bu bilgiye gerek duyulmuş olması yeterli olmaktadır. Talebin kabulü için öngörülen kriterler de azaltılmıştır. Söz konusu kişinin adı, hesap numarası, hesaba yapılan herhangi bir kayıt veya benzeri, bilgi verilebilmesi için yeterli olabilmektedir.

Fransa: LPF'nin L96A Maddesi vergi idaresinin talebi üzerine, kredi kuruluşlarına yurt dışına transfer edilen fonların tarih ve tutarını bildirme yükümlülüğü getirmiştir.

Almanya: 1990 yılında bankayla müşterisi arasındaki ilişkiye saygı gösterilmesine yönelik idari uygulama kanunlaşmıştır. Ayrıca, suç işlediğinden şüphelenilen kişiler hakkında kara para aklama kanunu çerçevesinde toplanan bilgilere vergi idaresinin ulaşabilmesini sağlayan bir kanun taslağı bulunmaktadır.

Macaristan: Vergi kaçakçılığı ve diğer suçlara karşı etkin bir şekilde mücadele edilebilmesini sağlamak üzere, bankaların elindeki bilgilere vergisel veya vergi dışı amaçlarla ulaşılabilmesi olanakları artırılmıştır.

İzlanda: vergi idaresinin bilgi toplamasına ilişkin herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

İrlanda: 1999 tarihli Finansman Kanununun 207. Bölümü hükümlerine göre Gelir İdaresine finansal kuruluşların elinde bulunan bilgilere ulaşabilme konusunda iki yeni yetki tanınırken; mevcut iki yetkide de değişiklikler yapılmıştır.

İtalya: Vergi idaresinin banka bilgilerine ulaşabilme yetkisi genelleştirilerek artırılmıştır. Halen yeterli bilgi sağlamayan bir bankadan daha fazla bilgi almak üzere söz konusu bankaya ait iş yerlerine girilebilmesi için mahkeme kararı alınması gerekmemektedir.

Vergi idaresi görevlileri Gelir İdaresi için Gelirler Bölge Müdürünün; Mali Polis için yetkili bölge komutanın; Merkezi Vergi Denetim Kuruluşu'nun görev alanına giren işlerde bu

kuruluşun Müdürünün talimatıyla bilgi toplamak üzere bankalar ve posta idaresine ait işyerlerine girebilirler.

Kore: Bankalardan bilgi talep edilebilen durumlar genişletilmiştir. 1982 yılından önce, vergi mükellefinin tahakkuk eden vergiyi ödememesi veya vergi denetim elemanlarının yaptıkları veraset incelemeleri sırasında istenebilen bu tür bilgiler, yeni düzenlemeler sonucunda vergi kanunu hükümleri gereğince yapılan her türlü soruşturma ve incelemeleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Lüksemburg: genel vergi kanununun mükerrer 178. Maddesi.

Hollanda: 1984 yılında bankalarla vergi idaresi arasında yapılan centilmenlik anlaşmasıyla taraflar, bankaların yasal zorunluk çerçevesinde müşterileriyle ilgili açıklamaları gereken bilgiler konusunda anlaşmaya varmışlardır. Anlaşmaya göre, tüm bankalar vergi idaresine ödedikleri faizlerle ilgili olarak, yıl içinde faiz geliri elde eden kişi ve şirketler de dahil olmak üzere bilgi verecek; vergi idaresi de bu bilgileri kullanırken gerek bankalar gerekse müşterileri açısından gereken özeni gösterecektir. Bu, vergi idaresinin bankalardan bilgi istemeden önce, müşterinin kendisi de dahil olmak üzere diğer bilgi kaynaklarını araştıracağı anlamına gelmektedir. Anlaşma, vergi anlaşmaları kapsamında bilgi alış verişi için bilgi toplanması olanağını da içermektedir. Anlaşma önemli bir değişikliğe uğramadan 1997 yılında yenilenmiştir.

Yeni Zelanda: Vergi İdaresi Kanununun 17A Bölümü.

Polonya: finansal amaçlar dışında banka bilgilerine ulaşabilme olanaklarını artıran yeni bankacılık kanunu 29 Ağustos 1997 tarihinde kabul edilmiştir. Vergi Borcu Kanunu da 1.01.1997 tarihinden bu yana bankaların ellerindeki bilgilere vergi idaresince ulaşılabilmesine olanak tanımaktadır. Her iki Kanun da 1998 yılında yürürlüğe girmiştir.

İspanya: Kanunlar bilgilerin hangi koşullar altında alınacağını ve istenecek bilgilerin kapsamını belirlemiştir. İspanya mahkemeleri, vergiye ilişkin bilgilere ait bu kuralları, genel çıkarılara hizmet edecek bir vergi sisteminin uygulanabilmesinde vergi idaresi için bir hak; vergi mükellefleri için bir yükümlülük olarak görmektedir. Kritik bilgilerin istenmesi veya verilmesinde özel hayatın gizliliğine zarar verilmemesi için her halükarda genel bir sınırlama uygulanmaktadır.

İsveç: bankalar ve diğer kuruluşların faizler konusunda vergi idaresine devamlı ve kendiliğinden bilgi sağlaması konusunda yükümlülükler getirilmiştir.

İsviçre: 20 Mart 1981 tarihli, suçlarda uluslararası yardımlaşma federal kanunu, vergi kaçakçılığı durumlarında uluslararası adli yardıma olanak vermektedir.

Türkiye: Nisan 1998 itibarıyla Maliye Bakanlığına ticari ve finansal faaliyetlerde Vergi Kimlik Numarası kullanılmasını isteme yetkisi tanınmıştır. Vergi Kimlik Numarasının bankalarda hesap açılması da dahil olmak üzere finansal hizmetlerde kullanılma zorunluğu yakın gelecekte hayata geçirilecektir.

ABD: finansal kuruluşların şüpheli işlemleri bildirmesi konusunda ek bir yükümlülük getirilmiş olup; bu bilginin vergisel veya vergi dışı amaçlarla kullanılması mümkündür.

b) Vergi dışı amaçlarla banka bilgilerine ulaşılması konusundakiler

Yasal değişiklikler daha çok kara para aklamayla mücadele çerçevesinde yapılmaktadır (**Avusturya, Belçika, Kanada, İzlanda, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, İsveç ve ABD**). **İtalya**'da kara para aklama ve organize suçlarla mücadele için adli yargının yetkileri genel olarak artırılmıştır. **İsviçre** 1 Ağustos 1990 tarihinde İsveç Ceza Kanununa bazı yeni maddeler getirmiştir. Bu düzenlemeyle kara para aklama ve finansal işlemlerin izlenmemesi hususları ceza kapsamına girmekte ve kara para aklamada banka bilgilerinin gizliliği ilkesinin bilgi vermemek amacıyla kullanılamayacağı hükme bağlanmıştır. **Lüksemburg** 5 Nisan 1993 tarihli kanunun 41. maddesinde finansal sektörle ilgili düzenleme yapmıştır. **Macaristan**'da kanunlarca suç sayılan eylemlerin muhakemesinde etkinliği artırmak üzere bankaların ellerindeki bilgilere ulaşılması olanakları artırılmıştır.

6.3 Bankaların elindeki bilgilere ulaşılması konusunda kanunlarınızda ve/veya idari kurallar ve uygulamalarınızda değişiklik yapılması hususunda herhangi bir öneri veya planınız var mı?

Aşağıdaki ülkeler halen bu konuda herhangi bir öneri veya plan bulunmadığını bildirmiştir.

Avustralya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Kore, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, Portekiz, İspanya, İsviçre, İngiltere ve ABD.

Kanada bazı değişiklik önerileri bulunduğunu ancak bunların banka bilgilerine ulaşılmasını etkilemediğini bildirmiştir. **İsveç** ve **Türkiye** de bazı değişiklik önerileri bulunduğunu bildirmişlerdir.

6.4 Böyle bir öneri veya plan sözkonusu ise lütfen bunları açıklayınız

Lüksemburg: Lüksemburg hükümeti kara para aklamayla mücadele çerçevesinde banka bilgilerine vergi dışı amaçlarla ulaşılabilmesine yönelik olarak yeni yasa önerileri hazırlamıştır.

İsveç: vergi idaresi Vergi Kimlik Numarasının banka hesabı sahibi yabancılar tarafından da kullanılması yönünde bir öneride bulunmuştur. Bu arada üçüncü kişilerle ilgili vergi incelemelerinde kullanılmak üzere bilgi talep edilebilmesi amacıyla ayrı bir öneride de bulunulmuştur.

Türkiye: Finansal hizmetlerde Vergi Kimlik Numarasının zorunlu kullanımı gelecekte gerçekleştirilecektir. Bunun ardından Maliye Bakanlığı bankalar ve özel finans kuruluşlarından sürekli ve kendiliğinden bilgi vermeleri talebinde bulunmayı planlamaktadır.

